

MÜT'A NİKÂHI

<"xml encoding="UTF-8?">

Müt'a nikâhında madem namus pazarlık konusu ediliyor, madem ki kadının onuru .4 zedeleniyor; o halde Allah ve Rasûlü buna neden izin veriyor!? Allah'ın Rasûlü (s) böyle bir nikâhın uygulanmasına neden göz yumuyor!? Durum böyle olsaydı Allah ve Rasûlü buna izin verir miydi? Bunlar ne biçim iddia? Bu iddiaları öne sürenler, Allah ve Rasûlü'nü ne duruma soktuklarının farkında mıdır acaba!? Yoksa "câiz ve helal iken namussuzluk anlamına gelmiyordu, onur kırıcı bir tarafı yoktu. Haram kılındıktan sonra durum değişti!" mi diyeceksiniz!!!!?

Oysa, normal nikâhta olduğu gibi, müt'a nikâhında da zorlama yoktur ve her şey karşılıklı rızaya dayalı olarak yapılmaktadır. Buna razı olan bir kadın böyle bir şeyi aklına getirmiyor da size n'oluyor? Hem müt'a nikâhının dâimî nikâhtan en göze çarpan farkı "sürelî" olmasıdır. Bunun neresinde onur kırıcı bir şey var! Bir kadınla sürelî evlilik onur kırıcı ise, onunla devamlı evlilik de onur kırıcı olmaz mı? Bu nasıl bir akıl ve bu nasıl bir mantık?

Diğer yandan; şayet müt'a nikâhında "ücret" söz konusu olduğu için ırz ve namus pazarlık konusu ediliyor, geçici bir süreyle kiralanmış oluyorsa; bu durum dâimî nikâhta yok mu sizce!?

"Mehir" diye bir şey duymadınız mı siz hiç? Bu mantıkla yola çıktığınızda; müt'ada "ücret" olduğu için bir kadın bir süreyle kiralanmış oluyorsa; dâimî nikâhta "mehir" bulunduğu için bir ömür boyu kiralanmış; hatta adeta satın alınmış olmuyor mu? Allah aşkına söyleyin: Sizler aklınızla mı, yoksa duygularınızla mı konuşuyorsunuz!?

Bir kadını, müt'a nikâhıyla evlenmek değil; böyle yobazların ve ne dediğini bilmezlerin sözleri ileri üzer.

5. Dâimî nikâhı "tümünden satın almaya", müt'ayı ise "bir süreyle kiralamaya" benzeten bu yaklaşımı; el-Cessâs dışında kimsede göremedim! Kadını bir eşyaya benzeten, onun onurunu tümünden rencide eden bu sözleri; el-Cessâs gibi bir ilim adamına yakıştıramadım doğrusu! Hoş, el-Cessâs bu konuda kendisinden beklemediğimiz pekçok ilginç, akıl ve mantık dışı sözler sarfediyor! Ve bütün bu sözler, bilmem farkında mı, kendi ağırlığını hafifletiyor! İşte; "aklî ve sosyolojik delil" diye ileri sürülen tüm iddiaların akıl-mantık ürünü olmadığı bütün çıplaklığıyla meydanda. Bunlar tamamen "müt'a zaten haramdır" ön yargısıyla yola çıkılmış, bütünüyle duygu ve his kokan yaklaşımlardır. Bunlar ortaya konurken, farkındaysanız, Allah ve Rasûlü'nün konumu tümünden unutulmuştur! O halde akıl ve mantık değil, his ve taassup kokan

bu sözleri “aklî delil” diye ileri sürmek, cidden ayıptır!

Bu türden korkunç ve akıl-mantık dışı iddiaların temelinde, hiç kuşku yok, {Bir konuda ayet yada hadisler, alimlerimizin görüş ve ictihadlarına ters düşüyorsa; alimlerimizin görüş ve ictihadlarını alır, ayet ve hadislerin neshedildiği yada bir şekilde yorumlandığı kanâatine varırız!}(150) sakat mantığı yatıyor.

Oysa Allah (c) şöyle buyuruyor: {Allah ve Rasûlü bir konuyu hükme bağladığı zaman, iman sahibi ne bir erkek ve ne de bir kadın için, kendilerine ait o konuda tercih yapma imkânı yoktur.

Kim Allah ve Rasûlü’ne isyân ederse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur.” (151)

{Hayır; rabbına yemin olsun ki, onlar aralarında çıkan anlaşmazlıklarda senin hükmüne başvurup, sonra da senin verdiğin hükümden dolayı içlerinde bir sıkıntı duymadıkları ve tam bir teslimiyetle teslim olmadıkları sürece, asla iman edemezler.”

Kaynaklar

* Hanefîler, Mâlikîler, Şâfiîler, Zâhirîler ve Hanbelîler’in bu kanaati benimsediklerinde kuşku yok. Gerçi es-Serahsî (V,152), Fahrüddîn Qâdîhân (el-Fetâvâ:I,326), el-Merğînânî (III,247) gibi bazı Hanefî alimler, İmam Mâlik’e “müt’a nikâhının cevazını” isnâd etmişlerse de bu doğru değil. Bu isnâdın doğru olmadığını İbn Daqîq el-İyd (İbn Hacer, el-Feth:XII,217; eş-Şevkânî,VII,228; Şemsülhaqq, Avn’ül-Ma’bûd:VI,84), İbn Hümâm (III,247), İbn Nüceym (el-Bahr:III,115) ve İbn Âbidîn (Redd’ül-Muhtâr:III,51) de söylüyor.

(1) Bu ayetleri konumuza “aleyhte” delil olarak ileri sürenler, galiba “Re’y Ekolü”nden olmaları hasebiyle, özellikle Hanefîlerdir. el-Cessâs (III,97,98), es-Serahsî (V,152), el-Kâşânî (II,272~273) ve el-Mavsîlî (III,89) bunların başında yer alıyor. Basra kadısı Yahyâ b. Eksem (el-Halebî, es-Sîra:III,53) ile Fahrüddîn er-Râzî (X,50,XXIII, 80) de bunlara katılmış, bir rivâyet ile Hz. Âişe de bu halkaya dahil edilmiş! (Rivâyet için bk. el-Beyheqî,VII,206~207; Hâkim:II,305,393 = Hâkim rivâyetin ardından “Buhârî ile Müslim’in şartlarına göre sahih” diyor!) ayr. bk. Vehbe Zuhaylî,IX,57

* Bir önceki dipnota bk.

(2) Ahkâm’ul-Qur’ân:III,1311

(3) Bu rivâyet II. Bölüm’de geçti. bk. s. 36

(4) Ahmed:IV,55; Müslim:nikâh,18; el-Beyheqî,VII,204

(5) Ebû Hanîfe, el-Müsned: h.n.272,273,276; Ebû Avâne, el-Beyheqî, VII,202; el-Cessâs,III,100 rivâyet ediyor. ayr. bk. İbn Hacer, XII,211; el-Aynî,XIV,254

(6) Ebû Hanîfe,271

(7) Ebûbekr el-Hâzimî rivâyet ediyor. bk. ez-Zeyle’î,III,179; İbn Hacer, XII,211; el-Aynî, XIV,254;

İbn Hümâm,III,248; eş-Şevkânî,VII,229

(8) Taberânî ile el-Cessâs (III,101) rivâyet ediyor. el-Heysemî,IV,487

(9) Müslim: hac,162

(10) el-Beyheqî,VII,207

(11) İbn Mâce: nikâh,44 İsnâdının sahih olduğu söyleniyor. Buna benzer bir hadis için bk.

İbn'ül-Qayyim,I,206

(12) Taberânî ile İbn Qâni' rivâyet ediyor. bk. İbn Abdilberr,I,306; el-Heysemî,IV,489

(13) Ebû Ya'lâ, İshâq b. Râheveyh, İbn Hıbbân, el-Beyheqî (VII,207), et-Tahâvî ve ta'lîq suretiyle

el-Cessâs (III,100) rivâyet ediyor. bk. el-Heysemî,IV,486~487; ez-Zeyle'î,III,180; el-

Aynî,XIV,254; İbn Hacer, XII,212; el-Qastalânî,VIII,35; eş-Şevkânî,VII,231

eş-Şevkânî isnadının hasen olduğunu söylüyor!!!

(14) Taberânî rivâyet ediyor. bk. el-Heysemî,IV,489

(15) Taberânî rivâyet ediyor. bk. el-Heysemî,IV,489

(16) Taberânî rivâyet ediyor. bk. el-Heysemî,IV,490

(17) Taberânî rivâyet ediyor. bk. el-Heysemî,IV,487

(18) Ahmed:III,404~406; Müslim: nikâh,21,28; Dârimî: nikâh,16; İbn Mâce: nikâh,44; el-

Beyheqî,VII,203

* bk. sh. 36~39 İbn Hacer (el-Feth:XII,210) "Müt'a nikâhının Tebûk seferinde yasaklandığına

dair" İmâm Ali'ye izâfe edilen hadisin de hatalı olduğunu söylüyor. Çünkü senedinde ez-

Zührî'nin yanısıra, ondan rivâyette bulunan İshâq b. Râşid el-Cezerî var. ez-Zührî'den yaptığı

rivâyetlerde hatalar yaptığı söyleniyor. bk. İbn Hacer, et-Taqrîb:I,69

** II. Bölüm'ün Sünnetten Deliller kısmına bk. (3. hadis) sh. 29

* Tedlîs: Rivâyet ettiği hadisin başkaları tarafından kabul görmesi için sened ve metinde

oynama yapmak, anlamına gelen bir hadis deyimi.

(19) ez-Zehebî,II,672; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,486~487

** Genellikle kabul gören tanıma göre; Münker: Zayıf bir râvînin, siqa râvîlere aykırı biçimde

rivâyet ettiği hadis. Şâzz ise: Siqa bir râvînin, diğer siqa râvîlere aykırı biçimde rivâyet ettiği

hadis.

* bk. 36~39

(20) bk. Buhârî:meğâzî,40,zebâih,28; Müslim:sayd,25

(21) bknz. İbn Sa'd,VI,368,VII,322; en-Nesâî, ed-Duafâ:240,266; ez-Zehebî, I,226,IV,265

(22) el-Heysemî,IV,488; ez-Zehebî,IV,184

(23) ez-Zehebî,II,484; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,420

(24) bk. ez-Zehebî,II,371~375; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,374; Davudoğlu, I,11,48

(25) İbn Hacer, el-Feth:XII,212; eş-Şevkânî,VII,229

(26) ez-Zehebî,III,262; İbn Hacer, et-Taqrîb:II,77

(27) ez-Zehebî,II,310~311; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,349

(28) İbn Sa'd,V,237~238; el-Aynî,II,101,VIII,370

Amr el-Eşdaq'ın Abdullâh b. Zübeyr'in Mekke'de başlattığı bir ayaklanmayı bastırmak üzere, Yezîd'in talimatıyla Mekke üzerine ordu sevketmesi; onun bu yaptıklarını eleştiren bir sahâbiye küstahça muamelesi... ile ilgili meşhur bir rivâyet için bk. Ahmed:IV,31~32;

Buhârî:ilim,37,umre,40,meğâzî,53; Müslim:hac,446; Tirmizî:hac,1; Nesâî: menâsik,1

Bu canavar ruhlu adam bile Ehl-i Sünnet hadis hafızlarının "siqa" saydığı; Ahmed, Müslim, Tirmizî, Nesâî ve İbn Mâce'nin "hadislerini tahrir ettiği bir râvî!!! (bk. ez-Zehebî,III,262; İbn Hacer, et-Taqrîb: II, 76; el-Hazrecî, el-Hulâsa:244)

* İsmâîl b. Ümeyye'nin bir uydurmasını da az ilerde "Sebra hadisi"nin tahlili sırasında göreceksiniz!

(29) bk. Müslim: hac,160; Nesâî: hac,77; İbn Mâce: hac,42

(30) bk. Müslim: hac,161; Nesâî: hac,77

(31) bk. Müslim: hac,163; Nesâî: hac,77

(32) bk. Nesâî: hac,77

(33) bk. Nesâî: hac,77

(34) Zübeyd = İbn Sa'd,VI,309~310; ez-Zehebî,II,66; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,252; el-Aynî,I,318

Fudayl = ez-Zehebî,III,362; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,120

(35) bknz. en-Nevevi,VIII,167,203; el-Aynî,VIII,34; Davudoğlu,VI,420, 456

(36) ez-Zehebî,I,669

(37) ez-Zehebî,II,272

(38) sh. 28 (b şıklı hadisi)

(39) sh. 28~29 (c şıklı hadisi)

(40) sh. 33 (b ve c şıklı hadisler)

(41) sh. 31 O hadiste geçen "bir adam"dan kastın II. Halife Ömer olduğu şüphesiz. bk. el-Aynî,VIII,42,XV,25; Davudoğlu,VI,463

(42) sh. 34~35

(43) {İki müt'a var ki; ...} ve {Üç şey var ki; ...} sözlerine bk. sh. 33~34

(44) sh. 31

(45) sh. 45~46 (Rabîa b. Ümeyye md.)

(46) el-Muhâdarât:II,94'ten naklen el-Emînî,VI,212 Yani, Ömer'in "Allah'ın Rasûlü (s) zamanında vardı" şeklindeki tanıklığını kabul ederek bu nikâha "helâl" dedik; çünkü asıl huccet

o! Ömer'in icraatı ise kimseyi bağlamaz." demiş oluyor.

(47) ez-Zehebî,I,9; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,46

(48) ez-Zehebî,I,193~194; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,71; el-Heysemî,IV,489

* Ebû Hürayra'nın hadiste hiçbir şekilde makbul birisi olmadığıнын ispatı için burası müsâit ve yeterli değil. Bilgi edinmek isteyenler "Sahabenin Adaleti ve Ebû Hürayra" adlı çalışmamıza bakabilirler.

(49) İbn Sa'd,V,501; ez-Zehebî,IV,228~229; İbn Hacer, et-Taqrîb:II, 294~295

(50) İbn Sa'd,V,555; ez-Zehebî,III,90~93; İbn Hacer, et-Taqrîb:II,34

(51) ez-Zehebî,III,92,IV,229

(52) İbn Hacer, el-Feth:XII,212 ayr. bk. el-Qastalânî, VIII,35

(53) bk. sh.41 ayr. bk. el-Heysemî,IV,489

(54) Yahyâ = ez-Zehebî,IV,396; İbn Hacer,et-Taqrîb:II,361; el-Heysemî, IV,489

İbn Lehî'a = İbn Sa'd,VII,516; ez-Zehebî, II,475~483; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,417; el-Aynî,XV,23;
es-Süyûtî, el-İs'âf:47

(55) el-Heysemî,IV,490; Müslim: muqaddime,28; ez-Zehebî,IV,364; İbn Hacer,et-Taqrîb:II,349

* Ayrıntılı bilgi için bk. sh.26

(56) İbn Sa'd,VI,378; ez-Zehebî,II,270~274; İbn Hacer,I,337

Bizce bunun sorumlusu Şerîk olamaz. Çünkü Şerîk, İmam Ali'ye @ ve Ehl-i Beyt'e yakınlığıyla ve hayranlığıyla tanınmış bir râvî. Bunu onun tercüme-i hallerini anlatan kitaplara bakarak görmek pekâlâ mümkün. Böyle birisinden, böyle bir hadisi rivâyet etmesi beklenmez. el-Heysemî (IV,487) hadisin senedinde "Şerîk" dışında kimlerin yer aldığını söyleseydi, o zaman sorumluların kimler olduğuna bir açıklık getirebilirdik.

(57) bk. el-Cessâs,IV,106,V,166; es-Serahsî, el-Usûl:I,368; el-Pezdevî, el-Usûl:III,736;

Sadruşşerîa,II,442; en-Nesefî, Keşf'ül-Esrâr:II,31; İbn Hümâm, et-Tahrîr:II,295; M. Husrev,116;
İbn Abdişşekûr,II,128

(58) Ebul-Huseyn el-Basrî,II,167; Ebû Ya'lâ,III,852; el-Ğazzâlî,I,171; el-Âmidî,II,282; İbn Qudâme,I,258; es-Süyûtî, et-Tedrib:I,276; Yaşar Kandemir, Mevzû Hadisler:180; Ebû Rayye, Muhammedî Sünnetin Aydınlatılması:399~400

(59) bk. Ahmed:III,405; Müslim:nikâh,19; Nesâî:nikâh,71; el-Beyheqî, VII,202

(60) bk. Ahmed:III,405; Müslim:nikâh,20; el-Beyheqî,VII,202

(61) bk. Saîd b. Mansûr,I,218; Ahmed:III,404,405; Müslim:nikâh,24~26; Ebû Dâvûd:nikâh,14;
Dârimî:nikâh,16; el-Beyheqî,VII,204; el-Cessâs, III,100

(62) Ebû Hanîfe, h.n.275 Rivâyetin senedinde bu ismin yerine Abdullâh geçiyorsa da; oğlu Yûnus'un da senedde bulunmasından ve "Yûnus babası Abdullâh'tan, o da Rabî'dan..."

denmesinden bu sonuca vardık. Çünkü Yûnus'un babası Abdullâh değil, Ebû İshâq es-Sebî'î'dir.

(63) bk. Saîd b. Mansûr,I,217

(64) bk. Müslim: nikâh,22; el-Beyheqî,VII,202

(65) bk. Müslim: nikâh,23; el-Beyheqî,VII,202; el-Cessâs,III,100

(66) Abdülazîz, meşhur Ömer b. Abdilazîz'in oğludur ve Ehl-i Sünnet alimleri tarafından genellikle "siqa" sayılır. Ama aynı zamanda hâfıza zayıflığına sahip olduğu; özellikle Leys gibi, ez-Zührî gibi hâfızaya sahip olmadığı da kabul ediliyor. (bk. ez-Zehebî,II,632; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,473; el-Aynî,XIX,235) Bu durumda şâzz saymak daha doğru olabilir.

(67) bk. Müslim: nikâh,28; el-Beyheqî,VII,203

(68) bk. Saîd b. Mansûr,I,218; Ahmed:III,405; Müslim:nikâh,24; Dârimî: nikâh,16; el-Beyheqî,VII,204

(69) bk. Müslim:nikâh,26

(70) bk. Ahmed:III,404; Ebû Dâvûd:nikâh,14; el-Beyheqî,VII,204; el-Cessâs,III,100

(71) bk. Ahmed:III,404; Müslim:nikâh,25

(72) bk. Ahmed:III,404; Ebû Dâvûd:nikâh,14

* Sadece Saîd b. Mansûr ile el-Beyheqî'nin rivâyetlerinde "Mekke fethinde" deniyor.

* bk. sh. 71~72

(73) bk. el-Beyheqî,VII,204; ez-Zeyle'î,III,179; İbn'ül-Qayyim,II,183, IV,6; İbn Hacer, el-Feth:XII,211,212~213,214; el-Qastalânî,VIII,35; eş-Şevkânî,VII,230; Davudoğlu, Selâmet Yolları:III,271

(74) es-Süyûtî, Târih'ul-Hulefâ:s.136~137; el-Emînî,VI,213

(75) el-Cessâs,III,102; er-Râzî,X,50

(76) es-Süyûtî, Târih'ul-Hulefâ:s.136~137; el-Emînî,VI,213

(77) Saîd b. Mansûr,I,218; Ahmed:II,95,103~104 İsnadı sahih.

(78) el-Beyheqî,VII,202,206,207; Taberânî (el-Heysemî,IV,488); el-Aynî, XIV,254; İbn Hacer,XII,211; el-Emînî,VI,208,X,63

(79) el-Cessâs,III,95~96

* bk. sh. 63

(80) el-Musannef: müt'a nikâhı bölümü

* Bu rivâyet için bk. sh. 31

(81) İbn Sa'd,V,178~182; el-Aynî,I,42; İbn Hacer, et-Taqrîb:II,22

(82) Zira Urve, daha önce bahsettiğimiz sâbıkalı İbn Şihâb ez-Zührî ile, her fırsatta bir araya gelip Hz. İmam'a sataşan ve ona olan düşmanlıklarını açığa vuran iki kafadar! Bu konuda güvenilir yollarla gelen pekçok rivâyet var. Özellikle Urve'nin oğlu Yahyâ, Ali'ye ait güzel

sıfatların, babası tarafından alay / eleştiri konusu yapılması karşısında hayretini gizleyemiyor! (İbn Ebil-Hadîd,IV,102) Mu'tezile ulemâsının en ileri gelenlerinden Ebû Ca'fer el-İskâfî, Urve'yi, Muâviye'nin hadis uydurmak için tuttuğu kişiler arasında sayar! (İbn Ebil-Hadîd,IV,63~64 İmam Ali aleyhine uydurduğu iki rivâyet için aynı yere bk.) Abdullâh b. Abbâs da Urve'nin yalancı birisi olduğunu î mâ edenlerden. (İbn Sa'd,II,263) Ayrıca hemen herkes Mervân b. Hakem'in ne mal olduğunu çok iyi bilir. İşte bizim(!) Urve, böyle bir yılanı hadis rivâyetinde "adil/sıqa" sayıyor! (bk. İbn Abdilberr,III,428)

Sorarım sizlere: Böyle bir "Urve"den neler beklenmez ki!?

(83) Müt'a nikâhının haramlığına dair Kitaptan deliller başlığına bk.

(84) İbn Ebî Şeybe, el-Musannef: müt'a nikâhı bölümü (isnadı sahih)

(85) el-Cessâs,III,96

* "Kazâ umresi"nden maksat, Mekke Devleti'nin engellemesi sonucu H. 6 tarihinde yapılamayıp ertesi sene kazâ edilen umredir.

(86) Abdürrazzâq (bk. el-Aynî,XIV,254; İbn Hacer, XII,211; eş-Şevkânî, VII,229) ile Saîd b. Mansûr (I,217) sahih bir isnadla rivâyet ediyor.

Hasen el Basrî'nin gözleri yukarıda geçen onlarca rivâyeti görmüyor anlaşılan! Mekke'nin fethinde, Evtâs muhârabesinde müt'aya izin verildiğini Ehl-i Sünnet alimleri de kabul ediyor ve Hasen el-Basrî'nin bu sözünün merdût olduğunu söylüyorlar. (en-Nevevî,IX,181)

(87) İbn Sa'd,V,83; İbn Hacer, el-İsâbe:III,72, et-Taqrîb:I,458; es-Süyûtî, el-İs'âf:26; el-Haffâcî, Nesîm'ür-Riyâd:III,33

(88) bk. Müslim:nikâh,27; el-Beyheqî,VII,205

(89) İbn Hacer, et-Taqrîb:I,241; el-Hazrecî,98

(90) Müslim:salât,6; İbn Sa'd,VII,453~454; ez-Zehebî,IV,177~178; İbn Hacer, et-Taqrîb:II,278

(91) İbn Ebî Şeybe, el-Musannef: müt'a nikâhı bölümü (isnadı sahih)

(92) İbn Sa'd:II,388~389; İbn Hacer, et-Taqrîb:II,216; el-Aynî,I,53; es-Süyûtî, el-İs'âf:37; el-Haffâcî,II,246; Bilmen,I,473

* bk. sh. 37~38

(93) ez-Zehebî,I,222; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,78~79; el-Aynî,VII,277

* bk. sh. 70~71

(94) el-Beyheqî (VII,207) sahih isnadla rivâyet ediyor. ayr. bk. İbn Hacer, el-Feth: XII,217; el-Qastalânî,VIII,36; eş-Şevkânî,VII,228

(95) Hanefîler = el-Cessâs,II,23; es-Serahsî,I,303; el-Pezdevî,III,948; Sadruşşerîa,II,499; İbn Hümâm,III,101; İbn Abdişşekûr,II,232; M. Husrev,228 Mâlikîler = el-Bâcî, el-Münteqâ:I,151,241,III,144,178, VII,116, el-İhkâm:407; İbn Hâcib,II,37 Hanbelîler = İbn

Qudâme,I, 381; Âlû Teymiyye, el-Müsevvede:300; İbn Bedrân, el-Medhal:281
(96) bk. eş-Şîrâzî, et-Tebsîra:391; el-Âmidî,I,216; es-Sübkî,II,189; es-Süyûtî, el-İtmâm:72;

Zekerıyyâ el-Ensârî, el-Ğâye:90

(97) el-Cessâs,III,102,103; es-Serahsî,V,152; el-Merğînânî,III,247; el-Kâşânî,II,273; el-Mavsılî,III,89; İbn Rüşd,II,48; en-Nevevî,VIII,170, IX,179,181; er-Râzî,X,50; ez-Zeyleî,III,181; İbn Hacer, el-Feth: XII, 216~217; İbn Hümâm,III,249; el-Qastalânî,VIII,36; Şemsülhaqq,VI, 84; ed-Düsûqî, Hâşiye aled-Derdîr: II,239; es-Sâbûnî, Tefsîru Âyât'il-Ahkâm:I,457; Vehbe Zuhaylî,IX,57

(98) Bu olay güvenilir, sahih isnadlarla rivâyet edilmiştir. bk. Hâkim, I,102,110; İbn Hazm, el-İhkâm:I,266,267; İbn'ül-Arabî, el-Avâsım: 76; el-Emînî,VI,294

(99) Yukarıdaki eserlerin yanısıra bk. İbn Hazm,IV,615 vd. el-Ğazzâlî,I, 191; el-Beydâvî,II,191
ayr. bk. İbn Nuceym,78; Mecelle: md.67

* Esasen Ehl-i Sünnet mektebinin aşağı yukarı ittifakla "kesin huccet" saydığı "sarîh icmâ"nın nasıl gerçekleşeceği de pek anlaşılır değil! Ahmed b. Hanbel'in konuyla ilgili yaklaşımını, ilim ehli herkes bilir.

(100) Bu olumlu yaklaşım başlıca şu alimlere ait: Ebû Hanîfe, eş-Şâfiî, Süfyân es-Sevrî, İbn Ebî Leylâ, Dâvûd ez-Zâhirî, İbn Hazm (bk. İbn Hazm, el-Fisal:III,246 krş. el-İhkâm:IV,629~630; İbn Teymiyye, el-Minhâc:III,20; el-Emîr es-San'ânî, el-Usûl:389), el-Ğazzâlî (I,183), el-Âmidî (I,194), el-Beydâvî – el-İsnevî (II,205~206), el-Cüveynî (el-Buhârî, el-Keşf:III,958), Tâc es-Sübkî – el-Mahallî (II,178,385), eş-Şîrâzî (el-Buhârî, a.y.; İbn'ül-Emîr el-Hâcc, et-Taqrîr:III,95), Ebül-Hattâb (İbn Qudâme,I,355), Zekerıyyâ el-Ensârî (el-Ğâye:89), Ebû Süfyân el-Hanefî (Âlû Teymiyye,297), Necmüddîn et-Tûfî (İbn Bedrân, en-Nüzhet:I,353), Hudarî Bey (Usûl-ü Fıqh:276)

* Burada "Ömer, hac aylarında umre yapmak anlamında "hac müt'ası"nı değil, başlanmış bir haccı bozarak umreye çevirmek anlamında "hac müt'ası"nı yasaklamıştır!..." vb. savunmalar tümüyle yersiz ve yalandır. Bu savunmaların yersiz ve yalan olduğunu görmek isteyenler, Buhârî'nin, Müslim'in ve diğer hadis kitaplarının "hac" bölümlerine, "temettu" bahislerine başvurabilirler.

(101) Dönüşümlü nesh iddiaları için bk. İbn'ül-Arabî,I,389; İbn Kesîr:I, 474; en-Nevevî,VIII,169~170;IX,181; İbn Hümâm,III,247; el-Halebî, es-Sîra:III,53,119;
Davudoğlu,VI,423,VII,236,IX,178

(102) bk. et-Tefsîr:X,52

(103) bk. sh. 41 (a şıklı rivâyet)

(104) el-Beyheqî,VII,207; el-Cessâs,III,101; es-Serahsî,V,152; el-Kâşânî, II,273 vs.

(105) el-Beyheqî,VII,207; Dâraqutnî, el-Hâzımî ve kısaca Abdürrazzâq rivâyet ediyor. bk. ez-

Zeyle'î,III,180; el-Aynî,XVI,304; İbn Hacer, el-Feth:XII,216; el-Qurtubî ...

(106) Daha önceki, "Tebuk seferinde müt'anın yasaklandığına ilişkin" Ebû Hürayra rivâyetinin içinde geçiyor. bk. sh. 64

(107) İbn Ebî Şeybe ile el-Beyheqî (VII,207) sahih isnadla rivayet ediyor. ayr. bk. İbn Hacer, el-Feth:XII,216

(108) bk. İbn Âbidîn,I,487

* Zaten tefsir ve fıkıh ilimleri tedvîn edilmeden, müstakil bir bilim dalı haline gelmeden önce, yani sahabe ve tâbiîn dönemlerinde "nesh" kavramı, hem tahsis hem de tamamen ortadan kaldırma anlamında kullanılıyordu. Meseleye böyle yaklaşıldığında ortada hiçbir sorun kalmıyor.

(109) ez-Zehebî,IV,200

(110) bk. sh.78

(111) ez-Zeyle'î,III,180

(112) en-Nevevî,IX,179; İbn Hümâm,III,247

(113) bk. ed-Derâriyyü'l-Mudiyye:II,56

(114) Sadece Zâhirîler Kur'an'ın "haber-i vâhid" ile de neshedilebileceğini kabul ediyor. Ayrıntılı bilgi için bk. Ebul-Huseyn el-Basrî,I,392; es-Serahsî,II,67; el-Pezdevî,III,895; Sadruşşerîa,II,486; eş-Şîrâzî,264; Ebû Ya'lâ,III,788; el-Bâcî,350; İbn Hazm,IV,518; el-Ğazzâlî,I,124; el-Âmidî,III,138; İbn Hâcib,II,197; İbn Qudâme,I,223; el-Beydâvî,II, 38; Âlü Teymiyye,183; İbn Hümâm,III,64; es-Sübkî,II,78; M. Husrev, 201; İbn Abdişşekûr, II,78; Mahmud Es'ad, Telhîs-i Usûl-i Fıqh:292

* Zâhirîlerin görüşüne göre de mümkün değil; çünkü haber-i vâhid olan "Sebra hadisi"nin hemen her şeye aykırı, "şâzz" bir rivâyet olduğunu yerinde gördünüz.

(115) el-Cessâs,III,102,103; es-Serahsî,V,152; el-Merğînânî,III,247; el-Mavsilî,III,89; er-Râzî,X,50~51; ed-Dimaşqî, Rahmet'ül-Ümme:II,81; eş-Şa'rânî, el-Mîzân'ül-Kübrâ:II,107

* Ebûbekr el-Bâqillânî ile Qâdî İyâd bu kanaatte. Qâdî İyâd üstelik, "Alimlerimize göre esahh = en doğru görüş bu." diyor. bk. en-Nevevî, IX,181~182

(116) Ayrıntılı bilgi için bk. Ebul-Huseyn el-Basrî,II,38,54; es-Serahsî,I, 319, el-Mebsût,XIII,5; el-Pezdevî-el-Buhârî,III,967; Sadruşşerîa,II, 507; eş-Şîrâzî,378; el-Bâcî,425; İbn Hazm,IV,560; el-Ğazzâlî,I,203; el-Âmidî,I,233; İbn Hâcib,II,41; İbn Qudâme,I,376; Âlü Teymiyye, 291~292; el-Kâşânî,II,95,IV,130,VII,15; İbn Hümâm,III,88, el-Feth: VII,302; es-Sübkî,II,186; en-Nevevî,IX,181; İbn Abdişşekûr,II,226

(117) Ehl-i Sünnet mektebinin bütün mezhepleri bu kuralda ittifak etmiş durumdalar. Sadece Hanefîlerden Îsâ b. Ebân ile Zâhirîlerden İbn Hazm "İcmâ ile nesh câizdir" derken, icmânın dayandığı "deliller"le neshin mümkün olabileceğini ifade ediyorlar. Bu durumda ihtilaf "kavram

kargaşası”ndan öte geçmiyor. Yine Hanefîlerden Fahrulislâm el-Pezdevî “icmâ yalnız icmâ ile neshedilebilir!” gibi gülünç bir iddiada bulunuyor ve kimsenin ilgisini çekemiyor!

bk. Ebul-Huseyn el-Basrî,I,400; es-Serahsî,II,66; Sadruşşerâ,II,487; el-Pezdevî-el-Buhârî, III,896,982; el-Bâcî,361; İbn Hazm,IV,530; Ebû Ya’lâ,III,826; el-Ğazzâlî,I,126; el-Âmidî,III,144; İbn Hâcib,II,198; İbn Qudâme,I,229; el-Beydâvî,II,170; en-Nesefî,II,85; Âlû Teymiyye, 202; İbn Hümâm,III,67; Molla Husrev,202; İbn Abdîşşekûr,II,81; M. Es’ad, Telhîs:293; Bilmen,I,99

(118) Feth’ul-Qadîr:III,247

(119) sözleri için bk. s. 28~29,31~34

(120) et-Taberî ile es-Süyûtî’nin tefsirlerine; ilgili ayetin tefsirine bk.

(121) İrbâd b. Sâriye’den sahih isnadla rivâyet ediliyor. bk. Ahmed:IV, 126,127;Dârimî:muqaddime,16; Ebû Dâvûd:sünnet,5; Tirmizî:ilim,16; İbn Mâce:muqaddime,6; Hâkim,I,95~98

(122) a. Huzeyfe b. Yemân hadisi: Ebû Hanîfe,h.n.366; İbn Sa’d,II,334;

Ahmed:V,382,385,399,402; Tirmizî:ilim,16; İbn Mâce:muqaddime,1; Hâkim,III,75

b. Abdullâh b. Mes’ûd hadisi: Ebû Hanîfe,h.n.365; Tirmizî: menâqıb, 37; Hâkim,III,75~76

* Şimdi bu konuyu detaylıca açmanın sırası değil. Ayrıntılı bilgi edinmek isteyenler “Sahabenin Adaleti ve Ebû Hürayra” adlı eserimize baş vurabilirler.

* Allah’ın Rasûlü (s), kızı Fâtıma ez-Zehrâ ve oniki imam, “ondört ma’sûm” olarak bilinir.

(123) Konunun ayrıntılı biçimde ele alınması için yerimizin şimdi uygun olmadığı malum. Ancak sadece “oniki imam” ile ilgili olarak “Başınızda oniki halife olduğu sürece, bu din ayakta kalacaktır.” mealli hadis için şu kaynaklara bakılabilir:

a. Abdullâh b. Mes’ûd : Ahmed:I,398,406; İbn Kesîr,II,32

b. Câbir b. Semura : Ahmed:V,86~90,92~101,106~108; Buhârî: ahkâm,52;

Müslim:imâra,5~10; Ebû Dâvûd:mehdî,1; Tirmizî:fiten,48

“Oniki imam”ı kabule bir türlü yanaşmayanlar, hadiste geçen oniki halifenin kimler olduğu konusunda bocalayıp duruyorlar! İsterseniz hadisin yorumlarına bakın!

(124) bk. el-Münâvî, Feyd’ul-Qadîr:III,15; el-Heytemî,150,228

(125) bk. İbn Sa’d,II,194; Ahmed:III,14,17,26,59,IV,366~367,371,V,182, 189; Dârimî:f.Qur’ân,1;

Müslim:f.sahâbe,36,37; Nesâî, el-Hasâis, h.n. 76; Tirmizî:menâqıb,31,32;

Hâkim,III,109,148,533

Gayet sahih isnadlarla gelen bu hadisin daha detaylı tahriri ve yorumu için {Hadislerle Hz. Ali = el-Hasâis Tercüme Ve Şerhi} adlı eserimize; 76 nolu hadisin açıklamasına bakınız.

(126) a. Huzeyfe hadisi: İbn Sa’d,II,334; Ahmed:V,385,399,402; Hâkim, III,75

b. İbn Mes’ûd hadisi: Ebû Hanîfe,h.n.366; Tirmizî:menâqıb,37; Hâkim,III,75~76

Bu konuda Enes b. Mâlik'ten de bir rivâyet var.

(127) bk. ez-Zehebî,II,660; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,482

(128) bk. İbn Hazm, el-Fisal:IV,108; el-Münâvî,II,56; el-Hût el-Beyrûtî, Esnâ'l-Metâlib:48

(129) İbn Hacer'in bu şahıs için "makbul birisi" demesi onun kimliğini ve kişiliğini anlamamız için yeterli değil! Zira bu adamdan, yukarıda sözünü ettiğimiz Abdülmelik b. Umeyr'den başka hiç kimse rivâyette bulunmamış! Onun da durumu malum! (bk. ez-Zehebî,IV,317; İbn Hacer, et-

Taqrîb:II,330

(130) ez-Zehebî,II,112

(131) İbn Sa'd,VI,380; ez-Zehebî,IV,381; İbn Hacer, et-Taqrîb:II,356

(132) ez-Zehebî,I,254; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,86; eş-Şevkânî,III,98

(133) ez-Zehebî,I,20; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,47

(134) ez-Zehebî,II,517,IV,525

(135) ez-Zehebî, et-Telhîs:III,76; el-Münâvî,II,57; el-Hût,48

(136) Şerh'ut-Tecrîd:484'ten naklen Ca'fer Sübhânî, el-İlâhiyyât:II,200

(137) bk. Ebul-Huseyn el-Basrî,II,242; eş-Şîrâzî,524; es-Serahsî,II,91; el-Pezdevî,III,929; el-

Ğazzâlî,II,355; Qâdî İyâd, eş-Şifâ:IV,57~59; İbn'ül-Arabî,I,282; er-Râzî,VIII,149; el-

Âmidî,IV,440; İbn Hâcib,II, 292; en-Nevevî,I,241; el-Beydâvî,III,289; Sadruşşerîa,II,454; es-

Sübkî,II,387; İbn Hümâm,III,294; M. Husrev,209; İbn Abdişşekûr, II,366; Mahmud Es'ad,301

(138) es-Serahsî,XVI,84; el-Ğazzâlî,II,382; el-Âmidî,IV,429; İbn Qudâme, II,447, el-Muğnî:XI,406; el-Kâşânî,I,121,VII,14; el-İsnevî,III,326; İbn Hümâm,III,335; İbn Nüceym,53; es-

Süyûtî,101; İbn Abdişşekûr,II, 395; Mecelle: md.16

(139) bk. el-Cessâs,III,97,98~99; er-Râzî,X,50; es-Sâbûnî,I,458

(140) el-Kâşânî,II,273; Elmalılı,II,1327~1328; es-Sâbûnî,I,459; Vehbe Zuhaylî,IX,58

(141) el-Cessâs,III,97; es-Sâbûnî,I,459; Vehbe Zuhaylî,IX,58

(142) İbn Ebî Şeybe, el-Musannef : müt'a nikâhı bölümü; el-Cessâs,III, 95~97 Bunlardan

bazılarının sözleri için bk. s.88~89,91,93

(143) el-Cessâs,III, 102~103

(144) bk. İbn Abdilberr, el-Kâfî:229; İbn Qudâme,VII,334; el-Kâşânî,II, 228; İbn Hümâm,III,187;

el-Huraşî, Şerhu Muhtasar'il-Halîl:III,165; İbn Âbidîn,III,6; Bilmen,II,41~44; Davudoğlu,VII,210

(145) İki taraf razı olduktan sonra, azlin caiz olduğunda tam bir ittifak var. bk. Hanefîler =

Qâdîhân,III,410; el-Merğînânî,III,400,X, 38; el-Kâşânî,II,334,V,126; İbn Hümâm,III,400; el-

Aynî,XVI,396; İbn Âbidîn,III,175; Davudoğlu,VII,338~339 Mâlikîler = İbn Abdilberr, 257; el-

Bâcî,IV,142; el-Huraşî,III,225 Şâfîîler = eş-Şîrâzî, et-Tenbîh: 159; en-Nevevî,X,9 Hanbelîler =

İbn Qudâme,VIII,133 vd.; İbn'ül-Qayyim,IV,16~18; el-Hıcvî, el-İqnâ':III,240 İmâmiyye = Şehîd-i Sâni,II,68; Muhaqqiq el-Hillî,II,214; Muhaqqiq Fâdil el-Âbî,II,107; İmam Humeynî,II,242 ayr. bk. eş-Şevkânî,VII,290; Vehbe Zuhaylî,IX,85 (146) el-Cessâs,III,96

(147) el-Cessâs,V,24 ayr. bk. er-Râzî,XX,197~199

* Husûn ve Kubuh aklî midir, şer'î midir? Yani bir şeyin güzel ve çirkin, iyi ve kötü olduğu akıl ile mi bilinir, yoksa şer'î hükümlerle mi? Bu çok detaylı ve kelam ilminin en zevkli ve önemli konularından birisi. Başlıca iki görüş var bu konuda:

1. Aklîdir : Yani bir şeyin iyi yada kötü olduğu akıl ile bilinir. Akıl o şeyin iyi mi, yoksa kötü mü olduğuna karar verebilir. Allah bir şeyi emretmişse; o şey aslında güzel bir şey olduğu için emretmiştir. Bir şeyi de yasaklamışsa; o şey zaten kötü olduğu için yasaklamıştır. Ehl-i Beyt mektebi, Mu'tezile mektebi ve içlerinde el-Cessâs'ın da yer aldığı; Ehl-i Sünnet mektebinin büyük bir kesimi bu kanaatte. Hiç kuşku yok; doğrusu da bu.
2. Şer'îdir : Yani bir şeyin iyi yada kötü olduğu akıl ile bilinmez. Akıl o şeyin iyi mi, yoksa kötü mü olduğuna karar veremez. Akıl bu işten anlamaz! Bir şey Allah tarafından emredildiği için iyi, yasaklandığı için kötüdür! Yani o şey emredildiği için iyi ve güzel, yasaklandığı için de kötü ve çirkin olmuştur!

Kur'an'ın ruhuna ve akla tamamen aykırı olan bu görüşü ise; Ehl-i Sünnet mektebinin "Eş'arî" ekolü benimsiyor.

Konu hakkında hem kelâm, hem de usûl-ü fıkıh kitaplarının ilgili bölümlerinden yararlanılabilir.

Örnek olarak bk. Sadruşşerîa,I,328 vd.; el-Ğazzâlî,I,55 vd., el-İqtisâd:73 vd.; el-Âmidî, el-İhkâm:I,72 vd., el-Ğâye: 233 vd.; Adud el-Îcî, el-Aqâid'ül-Adudiyye:II,209 vd.; el-İsnevî,I,38 vd.; İbn Hümâm,II,89 vd., el-Müsâyera:151 vd.; İbn Abdışşekûr,I,25 vd.; Seyyid Bey, Usûl-ü Fıqh:II,211 vd.; M. Rızâ Muzaffer, Usûl-ü Fıqh:I,195 vd.; Ca'fer Sübhânî,I,231 vd.

el-Cessâs, "O gün zina değildi; sonra zina oldu!" derken; bu konuda kendi çizgisinin dışına çıktığının farkında mıdır; bilmem!

(148) ez-Zehebî,IV,489 İbn Hacer'in "makbul" demesi (et-Taqrîb:II,400); Ebû İshâq üzerindeki sis perdesini kaldırmaya yetmiyor maalesef!

(149) el-Cessâs,III,95; el-Qurtubî,V,132

(150) Oruç ile ilgili bir görüşünden (bk. el-Kâşânî,II,90,100 vb.) dolayı Ebû Yûsuf'a dayandırılan bu sakat yaklaşım, Ebul-Hasen el-Kerhî tarafından "prensip"leştirilmiş, el-Hâdimî (Mecâmî'ul-

Haqâiq:305; el-Berîqa:I,86,120,324,III,327,IV,74), İbn Âbidîn (Tenqîh'ul-Fetâvâ'l-Hâmidiyye:II,333), Mahmûd Es'ad (Telhîsu Usûl-i Fıqh:508) vb. son dönem taklidçi Hanefî alimleri tarafından harâretle savunulmuş!

(Konunun genişçe bir münâkaşası için bk. Seyyid Bey, Usûl-ü Fıqh: I, 299~304)

Teorik olarak sayılı kişilerce dile getirilen bu prensip, ne yazık ki, pratikte hemen herkes tarafından kabul görmüş, kitlelere mal olmuş!

(151) Ahzâb sûresi: 36

(152) Nisâ sûresi: 65

I.BÖLÜM MÜT'A NİKÂHI

A. GİRİŞ

İslâm Medenî Hukûku'nda süre ve mahiyet bakımından başlıca iki tür nikâhtan söz edildiğini hemen herkes bilir. Bunlardan birisi, taraflardan birisi ölünceye veya talâk (boşama) vukû bulana dek devam eden {Süresiz Nikâh}, öbürü ise belirli bir süre için yapılan {Sürelî Nikâh}. Bunlardan ilkinde "müebbed nikâh" ve "dâimî nikâh", ikincisine ise "muvakkat nikâh", "müeccel nikâh", "munkatî' / inkitâî nikâh" ve "istimtâ / temettu' nikâhı" adları da verilir. "Sürelî Nikâh"ın en yaygın adı, hiç kuşkusuz {Müt'a Nikâhı'dır.

Müt'a nikâhının aslen meşrû bir nikâh olup, Peygamber Efendimizin (s) Medîne döneminde ilk zamanlar uygulandığında bütün İslâm ümmeti arasında tam bir ittifak var. Bu hususta hiçbir ihtilaf yok.(1) İhtilaf bunun daha sonra nesh edilip edilmediğinde, dolayısıyla halen meşrû olup olmadığı noktasında yoğunlaşıyor. Ehl-i Beyt mektebinin en seçkin devamı niteliğini taşıyan "İmâmiyye Şîası" halen meşrû ve caiz olduğunu, buna karşılık -şu anki bilinen şekliyle- Ehl-i Sünnet mektebi ise bu nikâhın sonradan neshedildiğini ve dolayısıyla şimdi haram olduğunu söylüyor ve savunuyorlar.

Konuyla ilgili karşılıklı delillere ve bu delillerin derin bir sorgulamasına geçmeden önce garip ve tuhaf olan şu iki hususu hatırlatmadan geçmem mümkün değil:

Bunlardan birincisi, çoğu Ehl-i Sünnet alimlerinin karşı tarafı dinleyip anlamadan, onların yazılı hiçbir eserine bakmadan, kendi kafalarında "bir tür müt'a nikâhı" canlandırmaları ve ardından da İmâmiyye mektebini o müt'aya cevaz vermekle suçlaması; tabiri caizse tam bir "kör dövüşü"ne girmiş olmalarıdır. Oysa Ehl-i Sünnet'in kafasında canlandırıp reddettiği "müt'a nikâhı" ile İmâmiyye'nin cevaz verdiği "müt'a nikâhı" pekçok bakımdan birbirlerine yabancısıdır. Aralarında derin farklar vardır.

Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin İmâmiyye mektebine izafe ettikleri müt'a nikâhı "şehveti tatmin ve teskin için başvurulmuş sürelî / geçici bir zevk aracıdır. Bunda talak ve miras yoktur. Çocuk olursa nesebi sabit olmaz, yani babası belirsiz sayılır. Süre bittiğinde ise kadının iddet beklemesi gerekmez. Hemen bir başka erkekle bir araya gelebilir, nikâhlanabilir!!!"(2) Onların,

müt'a nikâhının haramlığını ispat için "Müt'ayı talak, iddet ve miras ayetleri neshetmiş, tamamen ortadan kaldırmıştır!" vb. uyduruk rivâyetlerden medet ummaları da bunu gösteriyor.

Evet, Ehl-i Sünnet ulemâsının İmâmiyye'yi "cevaz vermek"le suçladığı "müt'a nikâhı" işte bundan ibârettir. Oysa böyle bir nikâha İmâmiyye dahil cevaz veren kimse yok! İmamiyye'yi bu tür bir müt'aya cevaz vermekle suçlayanlar zahmet buyurup onların kitaplarına ya da alimlerinden herhangi birisine başvursalardı, onların cevaz verdiği müt'a nikâhının hiç de öyle olmadığını görürlerdi.* Gerçek şu ki, Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin kafalarında canlandırıp reddettikleri "müt'a"yı İmâmiyye mektebi de reddeder ve zinadan farksız görür.

Garip ve tuhaf olan ikinci husus ise şu: Ehl-i Sünnet kardeşlerimiz kendi iddialarını ispat edip doğrulamak için delilleri genellikle "tek taraflı" sunuyor ve bunların da sadece kendileri tarafından kabul görmüş olanlarına yer veriyor! Bu ise ilmî tartışma metotlarına hiç de uymayan, gerçekten de çok tuhaf bir durum. Çünkü ilmî tartışma ve sorgulamalarda en doğru ve etkileyici yol, "karşı tarafın kabul ettiği delilleri ileri sürmektir." (3) Mantıklı olan budur. Çünkü bir tartışmada eğer bir sonuca varmak istiyor ve buna rağmen sadece kendi kabul ettiğimiz delilleri ileri sürüyorsak, bununla karşı tarafı iknaya çalışmak çok büyük bir saflık olur. Tıpkı Kur'an'ı hiç kabul etmeyen birisini ikna için Kur'an'dan ayetler getirmek gibi!

Kardeşlerimiz böyle bir tutum yerine, kendi hadis külliyyatının yanısıra, İmamiyye mektebinin temel hadis külliyyatına da yer verip ortak kabullerle yola çıksalardı daha doğru ve daha çözümleyici olurdu.

B. EHL-İ BEYT MEKTEBİNDE MÜT'A

Ehl-i Beyt mektebinin "müt'a nikâhı"na cevaz verdiği hemen herkesçe malum. Konuyla ilgili olarak mektebin öncelik verip temel kabul ettiği belli başlı hadis külliyyatına baktığımızda bu durum bütün çıplaklığıyla ortaya çıkar. Şimdi önce bu rivâyetlerden bazılarına yer verecek, ardından da bu nikâhın temel özelliklerine ve şartlarına yani hukûkî düzenlemelerine geçeceğiz.

I. KONUyla İLGİLİ BAZI RİVÂYETLER :

1. Mü'minlerin Emîri İmam Ali @ şöyle buyuruyor: "Hattâb oğlu benden önce bunu yasaklamasaydı, pek az kişi* dışında kimse zinaya düşmezdi." (4)
2. Gönüllerimizin sultanı İmam Ebû Ca'fer Muhammed el-Bâqır'a @ müt'a nikâhının hükmü sorulduğunda şu cevabı veriyor: "Kur'an'da şöyle bir ayet nazil olmuştur: {Onlardan bir şeye karşılık istimtâ ettiğinizde, ücretlerini kendilerine kararlaştırıldığı biçimde verin. Kararlaştırdıktan sonra (bir miktarını düşmek için) aranızda anlaşmanızda sizin için bir sakınca yok." (Nisâ:24)" (5)

Aynı rivâyet İmam Ca'fer es-Sâdıq'tan @ da rivâyet ediliyor.(6)

3. Abdullâh b. Umeyr el-Leysî İmam Muhammed el-Bâqır'a @ gelerek müt'a hakkında sorular soruyor. İkisi arasında şöyle bir konuşma geçiyor:

Abdullâh : "Kadınlarla müt'a yapmaya ne dersin?"

İmam @ : "Allah onu kitabında ve elçisinin diliyle helal kılmıştır. O kıyamete kadar helaldir."

Abdullâh : "Ey Ebû Ca'fer, Ömer onu haram kılıp yasaklamışken senin gibi birisi bunu nasıl söyler!?"

İmam @ : "Öyle yapmış ta olsa doğrusu budur."

Abdullâh : "Ömer'in haram kıldığı bir şeyi helal kılmaktan dolayı Allah'a sığınmanı öneririm."

İmam @ : "Sen dostunun sözüne devam et, bense Allah'ın Rasûlü'nün (s) sözüne bağlı kalayım!"

Gel istersen; Allah'ın Rasûlü'nün (s) sözünün hak, senin dostunun sözünün ise batıl olduğu konusunda seninle la'netleşelim!"

Aldığı cevaplarla köşeye iyice sıkışan Abdullâh "Peki, kadınlarınızın, kızlarınızın, bacılarınızın ve amcanın kızlarının bunu yapması senin hoşuna gider mi!?" diye sorup işi sulandırmaya başlayınca Hz. İmam @ cevap vermeye değer bulmadılar.(7)

4. İmam Ebû Hanîfe yolumuzun meş'alesi İmam Ca'fer es-Sâdıq'a @ gelerek "Bana haber ver; müt'a nikâhı hak mı?" diye sorunca Hz. İmam şöyle buyurur:

"Sübhânallâh! Sen Allah'ın şu ayetini hiç okumadın mı?: {Onlardan bir şeye karşılık istimtâ ettiğinizde, ücretlerini kendilerine kararlaştırıldığı biçimde verin." (Nisâ:24)"

Ebû Hanîfe diyor ki: "Allah'a yemin ederim ki, bu sanki daha önce hiç okumadığım bir ayet idi!"(8)

5. İmam Ca'fer es-Sâdıq @ şöyle buyuruyor: "Müt'ayı Kur'an indirmiş, Allah'ın Rasûlü'nün (s) sünneti böyle cereyan etmiştir." (9)

6. Gözlerimizin nuru İmam Ali er-Rızâ @ şöyle buyurmaktalar: "Müt'a sadece onu(n hükümlerini) bilene helaldir; bilmeyenlere ise haramdır." (10)

Bu hadis, İmam Muhammed el-Bâqır ile İmam Ca'fer es-Sâdıq'tan @ da biraz değişik lafızlarla rivâyet ediliyor.(11)

Bunlar konumuzla alâkalı İmamlarımızdan @ gelen yüzlerce rivâyetten sadece birkaçı. Bütün bu rivâyetler, {Müt'a Nikâhı}'nın Ehl-i Beyt mektebinde caiz ve helal olduğunu açıkça ifade ediyor.

Ancak bu cevazın yalnızca müt'anın hükümlerini ve hukûkî düzenlemelerini bilenlere mahsus olduğu, İmam Ali er-Rızâ'dan @ gelen yukardaki rivâyetle netleşiyor.

İmâmiyye mektebinde Allah'ın Rasûlü'nden (s) gelen hadislerle Ehl-i Beyt'ten ve Oniki İmam'dan gelen hadisler "huccet ve delil olma" bakımından aynı değeri taşırlar. Dolayısıyla her ikisi de bizleri bağlar.*

II. MÜT'A NİKÂHIYLA ALÂKALI HUKÛKÎ DÜZENLEMELER :

Bu bölümün giriş kısmında Ehl-i Sünnet alimlerinin kafalarında canlandırıp reddettiği müt'a ile Ehl-i Beyt mektebinin kabul ettiği müt'anın birbirlerinden çok farklı olduğunu ifade etmiştik. Ehl-i Sünnet mektebinin kafasındaki müt'a nikâhı gerçekten de başı-boş bir fuhuş aracıdır. Böyle bir nikâhı kabul etmenin elbette imkân ve ihtimali yok! Ehl-i Beyt mektebi böyle serseri, başı-boş ve hiçbir hukûkî düzenlemesi olmayan bir müt'a nikâhını kabul etmez; şiddetle reddeder. Ehl-i Beyt mektebinde müt'a nikâhının bir takım temel özellikleri ve hukûkî düzenlemeleri vardır ve bu nikâha bu şartlar dahilinde izin verilir. Söz-konusu hukûkî düzenlemelerden en önemlileri şunlardır:

1. Müt'a nikâhında, tıpkı dâimî nikâhta olduğu gibi, tarafların rızası şarttır.
2. Nikâh îcâb ve kabûl ile kısırlır. Yani taraflardan birisi teklifini usulü dairesinde karşı tarafa iletcek ve o da bu teklifi kabul ettiğini söyleyecek.
3. Kısırlı nikâhın meşru ve sıhhatli olabilmesi için yakın akrabalık, süt bağı, din farklılığı, kadının bir başkasının nikâhı altında veya iddet halinde olması gibi bir takım engeller bulunmamalı.
4. Müslüman bir erkek müslüman yada en azından Ehl-i Kitâb bir kadınla, müslüman bir kadın ise yalnızca kendisi gibi müslüman bir erkekle müt'a nikâhı yapabilir.
5. Nikâh karşılığında kararlaştırılacak hem mehrin (ücret) hem de ecelin (süre) her iki taraf için de belirli olması gerekir.
6. Müt'a nikâhından sonra cinsel ilişki olsun olmasın kadın, kararlaştırılan mehrin (ücretin) tamamını hemen alabilir. Ancak asıl hak ediş, gerekli istifadeden sonradır.
7. Nikâh kısırlırken taraflar, cinsel ilişki olmaması dahil, bir takım şartlar ileri sürebilirler.
8. Nikâhın sıhhati için şahit bulundurmak şart değildir.*
9. Akli başında reşid olmuş kimselerin sadece kendi rızalarının bulunması yeterlidir.
10. Detaylı açıklaması kitaplarda yer alan bir takım kusurlar dolayısıyla bu nikâha son verilebilir (fesh).
11. Müt'a nikâhında talâk (boşama) olmaz. (Ancak varsa bir durum, mahkemeye başvurulur ve gerekli görülürse hakim kararıyla taraflar birbirlerinden ayrılır.)
12. Müt'a nikâhında taraflar arasında miras tahakkuk etmez. Ancak nikâh kısırlırken şart koşulursa, mektepte en yaygın görüşe göre miras cereyan eder. Bu evlilik sonucu doğan çocuk ile ebeveyni arasında karşılıklı miras alış veriş i ise vardır.

13. Müt'a nikâhında neseb hükümleri işler. Yani böyle bir nikâh sonucunda çocuk dünyaya gelirse, o çocuğun nesebi sabit, babası belli olur. (O çocukla babası arasında her durumda miras hükümleri işler.)

14. Müt'a nikâhında iddet hükümleri vardır. Dolayısıyla nikâhta belirlenen süre (ecel) sona erdiğinde; kadın hamile ise doğum yapıncaya kadar iddet bekler. Hamile değilse iki hayız müddeti bekler. Hayız görmeyen kadınların iddeti ise 45 gündür.

Müt'a nikâhıyla evlenen çiftlerden erkek olanı bu evlilik esnasında ölürse, bu durumda kadın hamile değilse 4 ay 10 gün bekler. Hamile ise "4 ay 10 gün" ve "Doğum vakti" seçeneklerinden süresi en uzun olanını tercih eder. (Yani örneğin 4 ay 10 gün geçtiği halde doğum olmamışsa doğuma kadar, doğum yapmış ama henüz 4 ay 10 günlük süre bitmemişse bu süre bitene kadar iddet bekler.)

15. Tarafların müt'a nikâhıyla ilgili gerekli bütün hükümleri ve hukûkî düzenlemeleri bilmeleri gerekir. Aksi halde onlara izin verilmez. (12)

İşte, görüldüğü gibi bu nikâhın da -tıpkı diğer nikâhta olduğu gibi- kendine özgü hukûkî düzenlemeleri ve şartları var. Ehl-i Beyt imamlarımız @ müt'a nikâhına bu şartlar dahilinde izin verirler.

Ayrıca bu ruhsatın sadece bu nikâhın hükümlerinden haberdar olanlar için geçerli olduğunu İmam Ali er-Rızâ @'dan gelen bir hadis ile yukarda tesbit etmiştik. Bu yüzden imamlarımız @, kişisel ve toplumsal bir takım yaralar açmaması için, "müt'a nikâhı" nedir bilmeyen, onun hükümlerinden habersiz kişilere müt'ayı yasaklamış, onları bundan men etmişlerdir.(13)

Dipnotlar

-
- (1) bk. el-Cessâs, Ahkâm'ul-Qur'ân:III,101~102; es-Serahsî, el-Mebsût: V,152; İbn Kesîr, Tefsîr'ul-Qur'ân'il-Azîm:I,474; F. er-Râzî, et-Tefsîr:X,49; en-Nevevî, Şerhu Sahîhi Müslim:IX,179,181; el-Aynî, el-Umde:XIV,253,XV,131; Şehîd-i Sâni, er-Ravda:II,103
- (2) bk. el-Cessâs,III,97,98~99; er-Râzî,X,50; es-Sâbûnî, Tefsîru Âyât'il-Ahkâm:I,458

* İmâmiyye mektebinin cevaz verdiği "müt'a nikâhı"nın temel özelliklerini birazdan göreceğiz.

(3) İbn Hazm, el-Fisal:IV,94 Fakat İbn Hazm dahil hiçbir Ehl-i Sünnet aliminin kelâmî konularda bile bu temel kurala bağlı kaldıklarını görmek maalesef mümkün olmamıştır!

* Bazı rivâyetlerde "pek az kişi" anlamına gelen "şefâ" kelimesi yerine "azgın ve eşkıyâ" anlamına gelen "Şaqıy" kelimesi kullanılıyor.

(4) el-Küleynî, el-Kâfi:V,448; Ebû Ca'fer et-Tûsî, et-Tehzîb:VII,250, el-İstibsâr:III,141; Şehîd-i

(5) el-Küleynî,V,448; Ebû Ca'fer et-Tûsî, et-Tehzîb:VII,250, el-İstibsâr: III,141

(6) el-Küleynî,V,449

(7) el-Küleynî,V,449; Ebû Ca'fer et-Tûsî, et-Tehzîb:VII,250~251

(8) el-Küleynî,V,449~450

(9) el-Küleynî,V,449; Ebû Ca'fer et-Tûsî, et-Tehzîb:VII,251; el-İstibsâr: III,142

(10) Şeyh Sadûq, Faqîhü Men Lâ Yahduruhu'l-Faqîh:III,292; Ebû Ca'fer et-Tûsî, el-İstibsâr:III,143

(11) el-Küleynî,V,453,454; Şeyh Sadûq,III,292; Ebû Ca'fer et-Tûsî, et-Tehzîb:VII,250,252, el-İstibsâr:III,143

* Ehl-i Beyt'in ve Oniki ma'sûm imamın öğretilerinin bizler için de huccet ve bağlayıcı olduğu Ahzâb Sûresinin 33. ayeti ve ma'sûm imamlarımızdan gelen sayısız hadislerle sabittir. Aynı hususu Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin de kabul ettiği "Seqaleyn", "Sefîne" vb. hadislerle İmam Ali'nin ve genel olarak Ehl-i Beyt'in ma'sûmiyetini konu edinen pekçok sahih ve mütevâtir hadis de açıkça ifade ediyor. Ayrıntılı bilgi için kitabımızın sonuç bölümüne ve "Hadislerle Hz. Ali" adlı çalışmamıza bakılabilir.

* Ehl-i Beyt mektebinde şahit bulundurmak hiçbir nikâh için sıhhat şartlarından değildir. Ehl-i Sünnet'in şu an yaşayan mezheblerinden Mâlikîler de aynı kanaatte. Buna göre şahit bulundurmak sadece bir anlaşmazlık olup mahkemeye düşüldüğünde ispat için gereklidir.

Yoksa şahitsiz kıyılan bir nikâhın Allah katında bir mahzuru yoktur.

(12) Bu hukûkî düzenlemelerin tafsilatı için bk. el-Küleynî,V,451~467; Şeyh Sadûq,III,291~298; Ebû Ca'fer et-Tûsî, et-Tehzîb:VII,249~271, VIII,157~158, el-İstibsâr:III,141~153,350~351; Muhaqqıq el-Hillî, Şerâi'ul-İslâm:II,247~251; Fâdıl el-Âbî, Keşf'ur-Rumûz:II,154~161; Şehîd-i Evvel, el-Lüm'a (Şehîd-i Sâni'nin şerhi er-Ravda ile beraber): II,103~107; İmam Humeynî, Tahrîr'ul-Vasîle:II,288~292, Tavdîh'ul-Mesâil (Türkçe çevirisi):346~347; Ebul-Qâsım el-Hôi, Tam İlmihal (Türkçe çev.):363~364; Muhammed Huseyn Fadlullâh, el-Mesâil'ül-Fıqhıyye:I,261
ayr. bk. Vehbe Zuhaylî, İslâm Fıkhi:IX,53~54

(13) Şeyh Sadûq, el-Faqîh:III,292; el-Küleynî,V,453,454; Ebû Ca'fer et-Tûsî, et-Tehzîb:VII,250,252, el-İstibsâr:III,143

Biraz ilerde de göreceğimiz gibi, müt'a nikâhına "caizdir" diyen pekçok sahâbî ve tabîi var.

Ancak şu an söz konusu nikâh için -tabîi ki şartlarıyla birlikte- sadece İmâmiyye mektebi "caizdir ve hâlen meşrûdur" diyor. Şu an yaşayan İslâmî mezhebler arasında, İmâmiyye'nin dışında bu nikâha izin veren kimse yok.

B. DELİLLERİ

Müt'a nikâhı için "caizdir" diyenlerin delillerini beş ana grupta toplayabiliriz:

DELİLLER :

Cevaz verenlerin Kitaptan yani Kur'an'dan başlıca iki delilleri var:

1. (Nisâ Sûresi : ayet 24) : {... Bunların dışında kalanları, namusunuzu / iffetinizi korumak ve fuhşa / zinaya düşmemek kaydıyla, mallarınız karşılığında almanız sizlere helal kılındı. Dolayısıyla her hangi bir şey karşılığında onlarla istimtâ ettiğiniz zaman, ücretlerini kendilerine kararlaştırıldığı biçimde verin. Kararlaştırdıktan sonra (ücretin bir miktarını düşmek için) karşılıklı anlaşmanızda sizin için bir sakınca yok. Allah Alîm ve Hakîmdir." *

Allah Teâlâ bu ayetin yukarı kısmında (ayet: 22,23 ve 24'ün baş tarafı) kendileriyle evlenmemiz haram olan kadınların kimler olduğunu bir bir sıraladıktan sonra böyle bir açıklamada bulunuyor.

Birincisi, yukarı tarafta hangi kadınlarla evlenmenin ve cinsel ilişkide bulunmanın haram olduğu belirtildikten hemen sonra {Bunların dışında kalanları mallarınız karşılığında almanız sizlere helal kılındı.} buyuruluyor. Bu ifade, yukardakilerin dışında her hangi bir kadınla mal karşılığı evlenmenin ve onunla cinsel ilişkide bulunmanın helal olduğunu açıkça gösteriyor. Bu ise müt'a nikâhından başka bir şey değildir. Çünkü mal karşılığı cinsel ilişkinin helalliği sadece müt'a nikâhı için söz konusudur. Dâimî nikâhta ise, cinsel ilişkinin helalliği mal vermeye bağlı değildir.

Bunun için sadece nikâh akdi bile yeterlidir.(1)

İkincisi ve en önemlisi, ayette {... her hangi bir şey karşılığında onlarla istimtâ' ettiğiniz zaman} buyuruluyor.

Burada iki nokta var: Biri, {her hangi bir şey karşılığında} ifadesi müt'a nikâhından başka bir şeyi çağrıştırmıyor.

Bu, hemen bütün müfessir ve Kur'an mealcilerinin gözünden kaçmış önemli bir kayıttır. Bu anlamın nereden çıkarıldığını yukarda gördük.

Öbürü ise ayette bizzat {istimtâ'} kelimesinin yer almış olmasıdır. Sadece bu kavram bile, ayetin müt'a nikâhı hakkında nâzil olduğu konusunda tek başına yeterli aslında.

{İstimtâ'" her ne kadar "faydalanmak", "istifade etmek", "tat almak", "nimetlenip yararlanmak" gibi anlamlara geliyorsa da, bunlar onun sözlük karşılıklarıdır. Halbuki bu kelimenin İslâmî literatürde oturmuş ve herkes tarafından bilinen bir terim karşılığı vardır: O da {müt'a

yapmak}tır. “Temettu” da bu anlamdadır. Bilhassa “kadınlar”dan, “nikâh”tan bahsedilen bir ortamda bu kelimenin başka bir karşılığı yoktur. Konumuzla alâkalı hadislerde bile sürekli “istimtâ” ve “temettu” kavramları kullanılmıştır.

Kur’an’da sık sık geçen “salât”, “zekât”, “savm” “hacc” vb. kelimelerin her birinin sözlük karşılığı var. Ama hemen hiç kimse bu kavramların geçtiği ayetlerden sözlük anlamını anlamaz. Çünkü bu kavramların da İslâmî literatürde oturmuş karşılıkları vardır ve maksat odur.(2)

Üçüncüsü, ayet-i kerîmede {istimtâ ettiğiniz zaman ücretlerini ... verin.} buyuruluyor. Bu ifadeden, ücret vermenin “istimtâ” etmeye bağlı olduğu anlaşılıyor. Bu ise sadece müt’a nikâhı için söz konusudur. Çünkü bir kadın, yalnız müt’a nikâhında “istimtâ” (yararlanma) sonrası ücretini (mehrini) hak kazanır. Dâimî nikâhta ise ücretin tamamını hak etmek için cinsel ilişki şarttır. Cinsel ilişki olmadığı takdirde, sırf akit ile, kararlaştırılan ücretin sadece yarısı hak edilir.

Baqara sûresinin 237. ayeti bu hususta yeterince açık. Şu halde buradaki “istimtâ” müt’a nikâhından başka bir şey değildir.(3)

Sözün kısası, ayetin müt’a nikâhından bahsettiği aslında yeterince açık ve net. Bu yüzden müfessirlerin çoğunluğu, ayetin müt’a nikâhı hakkında nazil olduğunu söylüyor.(4) Abdullâh b. Abbâs(5), Mücâhid(6) ve isimlerini tek tek sıralayamayacağımız alimler de ayetten aynı sonucu çıkarıyor.(7) Ancak asırlar boyu ayete yanlış anlamlar verilmesi ve zoraki yorumlar, asıl mesajın anlaşılmasına daima engel olmuştur.

Ayet-i kerîmeyi bir kısım sahâbî ve tâbiînin ÓÀñ ½UC Ó»A ÅÈÄ ́ÉÍ ÁÑ`NÀNmA BÀ` “onlarla belli bir süreye kadar istimtâ’ ettiğiniz zaman} şeklinde okuması da bunu gösterir. İşte ayeti böyle okuyup öyle anlaşılması gerektiğini ortaya koyanların isimleri:

1. Abdullâh b. Mes’ûd (8)

2. Abdullâh b. Abbâs (9)

3. Übey b. Ka’b (10)

4. Saîd b. Cübeyr (11)

5. İsmâîl b. Abdirrahmân es-Süddî (12)

İtiraz : Bizim tarafın bu istidlaline elbette bir takım itirazlar yöneltilmiş. Bu itirazlar şunlar:

a. Ayetin üst kısmında nikâhlanılması haram olan kadınlardan bahsediliyor. Ardından {Bunların dışında kalanları ... almanız sizlere helal kılındı} denmesi, maksadın yine “nikâh” olduğunu; dolayısıyla ancak “nikâh” ile evlilik yapılabileceğini ifade ediyor.

b. Ayette {iffetinizi korumak ... kaydıyla} denmesi de bunun sadece “meşrû ve sahih nikâh” olduğunu ortaya koyuyor. Bu da sadece “dâimî nikâh”ta var. “Müt’a”da ise “iffeti korumak” diye bir şey yok!

c. Ayrıca {fuhşa / zinaya düşmemek} kaydına da yer veriliyor. Bu meali verdiğimiz kelimenin

Kur'an'daki orijinal karşılığı "sifâh" kökünden türemiştir. Sifâh ise, İslâmî hiçbir gaye ve maslahat gözetmeden, boşuna ve tamamen lüzumsuz yere meni dökmek, harcamaktır. Zina bu yüzden haram kılınmıştır.

Müt'a nikâhında da hiçbir gaye ve maslahat gözetilmediğine göre zinaya benzemiş oluyor.

d. Ayette geçen "istimtâ" faydalanmak, istifade etmek gibi anlamlara geliyor. O halde ayetten maksat cinsel ilişkidir; "müt'a" değildir.

e. Ayette ücretin verilmesi "istimtâ"ya bağlanıyor. Ücretin (mehr) tamamı ise, sadece dâimî nikâhta cinsel ilişki vuku bulmuşsa verilir. Bu da "istimtâ"nın dâimî nikâhtaki cinsel ilişkiden kinâye olduğunu ortaya koyuyor.

f. Bu konuda başvurulmuş {belli bir süreye kadar} okuyuşu nihayet "şâzz" bir kırâettir. Yani birkaç kişinin okuyuşundan başka bir şey değildir. Bununla bir şeyin ayet olduğu ispatlanamaz, bu yolla Kur'an sabit olmaz. Durum böyle olunca, bu okuyuşla ayetten o sonucu çıkarmak doğru olmaz.(13)

Cevap : el-Cessâs ve onun gibi düşünen daha birçok kişi tarafından ileri sürülen bu çoğu demagojik itirazlar şu şekilde defedilebilir:

a. Bu itirazın konumuzla hiç bir ilgisi yok. Tabii ki önceki ayetler nikâhlanılması haram olan kadınlardan bahsediyor ve ardından onların dışında kalanların bizlere helal olduğu belirtiliyor. Müt'a nikâhına "evet" diyenler buna karşı mı çıkıyor ki!? Onlar da yukardaki kadınlarla müt'a nikâhı yapmanın haram olduğu kanaatindeler. Şu halde bu itiraz tamamen boştur ve yerinde değildir.

b. Bu da tamamen delilsiz, kuru bir iddiadır ve çıkış noktası ön-yargıdan başka bir şey değildir. Dâimî nikâhta iffet oluyor da müt'a nikâhında neden olamıyor!? "Müt'a nikâhı haramdır" ön kabulünden hareketle verilmiş böylesi aceleci bir karar, tartışmayı tekrar başa döndüreceğinden ilmî hiçbir değeri yoktur.

c. Bu, sonuçları hiç dikkate alınmadan ileri sürülen korkunç ve dehşet verici bir itirazdır. Bu itirazı yapanlar Allah ve Rasûlünün bir zamanlar zinaya izin verdiğini mi söylemek istiyorlar!?*

d. Bu itirazın cevabı yukarıda verildi. Kısaca tekrar etmek gerekirse; Bu kelimenin "faydalanmak" ve benzeri anlamlara geldiği doğrudur. Ancak bu, kelimenin sadece sözlükteki karşılığıdır.

Bunun bir de İslâmî ilimlerde kullanılan yaygın bir anlamı (terim) vardır ki o da "müt'a nikâhı yapmak"tır. Özellikle kadın, nikâh vb. kavramlarla birlikte kullanıldığında bu anlama geldiğini aklı başında kimse reddetmez.

Söz konusu ayette de böyle bir ortamda kullanılmış bu kelime. Kelimeyi, içindeki terim karşılığını boşaltıp "faydalanmak"la doldurmak bâtinî bir yorumdur ve ciddiye almak bile doğru değildir. Bunun kapısı bir açık tutulursa, "namaz kılmak" olarak anladığımız "salât"a sadece

“dua etmek”, “oruç tutmak” anlamını verdiğimiz “savm” kelimesine “tutmak” ... anlamı verilebilir
ki bunun tehlike boyutlarını siz düşünün!

e. Bu itiraz da yersizdir ve tamamen “d” şıklı itirazın haklılığına dayanır. Diğer yandan “ayette ücretin verilmesi cinsel ilişkiye bağlanıyor; bu da dâimî nikâhta böyledir.” denilirse, “cinsel ilişki vuku bulmamışsa ücreti hak edemeyeceği” akla gelebilir. Oysa Baqara sûresinin 237. ayeti, dâimî nikâhta cinsel olay vuku bulmadan boşanma meydana gelmişse mehrin yarısının verilmesini öngörüyor. “Ayetten maksat müt’a nikâhıdır” dediğimizde ise böyle bir sorunla karşılaşmıyoruz.*

f. Öncelikle, hiç kimse müt’a nikâhının cevazını söz konusu okuyuşa dayandırmıyor. Bu okuyuş, ayetten zaten zorunlu olarak anlaşılan anlamı sadece pekiştiriyor.

Diğer yandan, bu okuyuş iddia edildiği gibi birkaç kişinin okuyuşundan ibaret değildir. İbn Mes’ûd, İbn Abbâs ve Übey b. Ka’b gibi önde gelen Kur’an hâfızı sahâbîlerin okuyuşudur. Saîd b. Cübeyr dahil İbn Abbâs’ın tüm öğrencileri arasında da yaygın olan ve hiç kimsenin itirazıyla karşılaşmayan(14) bu okuyuşa “şâzz” demek doğru olmasa gerektir. Bu türden okuyuşlara “meşhûr şâzz” adı verilir ve Mâlikîlerin dışında kalanlarca huccet sayılır.(15)

İşte Ehl-i Sünnet mektebinin ileri sürdüğü itirazlar bundan ibarettir ve görüldüğü gibi hepsi de boş ve çürük itirazlardır. Bu yüzden büyük müfessirlerden Fahrüddîn er-Râzî, el-Cessâs’ın yukarıdaki itirazlarından bazılarını naklettikten sonra “Bunlar boş sözler! Burada en iyisi şunu söylemektir: Biz müt’anın mübah idiğini inkâr etmiyoruz.

Sadece bunun neshedilmiş (hükmü kaldırılmış) olduğunu söylüyoruz!” diyerek ayetin müt’a nikâhı hakkında açık olduğu ve bundan kurtulmanın ise “nesh”e gitmek olacağı üzerinde genişçe duruyor.(16)

2. (Mâide Sûresi : ayet 87) : {Ey iman edenler! Allah’ın size helal kıldığı şeyleri haram kılmayın / o şeylerden kendinizi mahrum etmeyin. Haddi de aşmayın; çünkü Allah haddi aşanları sevmez.}

Abdullâh b. Mes’ûd anlatıyor: {Allah’ın Rasûlü (s) ile birlikte gaza ediyorduk. Yanımızda kadınlar(ımız) yoktu. (Cinsel arzularımız iyice bastırmaya başlayınca) “Acaba kısırlaşsak mı!?”

dedik. Allah’ın Rasûlü (s) bizi bundan menetti; ardından bize bir elbise karşılığında belli bir zamana kadar bir kadınla evlenmemize (müt’aya) izin verdi ve {Ey iman edenler! Allah’ın size helal kıldığı şeyleri haram kılmayın...” ayetini okudu.}(17)

Ayeti okuyan, bazı rivâyetlerde Allah’ın Rasûlü (s) –ki el-Cessâs bu kanaattedir(18)– bazı rivâyetlerde ise râvîmiz Abdullâh b. Mes’ûd’un bizzat kendisidir. Ayetin müt’a nikâhına izin verildikten sonra yada bu olay üzerine okunması, müt’a nikâhının helal ve temiz bir şey olduğunu ve böyle helal ve temiz bir şeyi haram kılmanın kimsenin yetkisi dahilinde olmadığını ifade ediyor.*

İtiraz : Bu ayetle yapılan istidlale bir itiraz var ve o da “Tamam, zaten bu nikâh bir zamanlar mübah idi; ama sonra neshedildi. Dolayısıyla hükmü şu an kaldırılmıştır.” iddiasıdır.(19)

Cevap : Bu itiraza cevap vermeye bile gerek yok! Çünkü zaten bizim konumuz, müt’a nikâhının sonradan mensuh olup olmadığıdır. Lafı dönüp dolaştırıp başa götürmenin hiçbir anlamı yoktur.

II. SÜNNETTEN DELİLLER :

Müt’a nikâhının caiz olduğuna dair sünnetten pek çok delil var. Allah'ın Rasûlü (s) hayattayken bu nikâhın uygulandığına ve daha sonra da kaldırılmadığına dair hadisler şu sahâbîler aracılığıyla bizlere ulaşıyor:

1. Abdullâh b. Mes'ûd : Hadisi az yukarıda geçti.

2. Câbir b. Abdillâh : a) Hz. Câbir umre yapmak üzere Medîne'ye geldiğinde kendisine bir takım sorular soruluyor. İş müt'aya gelince şu cevabı veriyor: {Evet, Allah'ın Rasûlü (s), Ebûbekr ve Ömer zamanında istimtâ' (müt'a) yaptık.} (20)

b) “Biz Allah'ın Rasûlü (s) ve Ebûbekr zamanında bir avuç kuru hurma ve un mukabilinde istimtâ' yapardık. Nihayet Ömer, Amr b. Hureys hadisesinden ötürü bundan nehyetti.” (21)

c) Birisinin gelerek Abdullâh b. Zübeyr ile Abdullâh b. Abbâs'ın her iki müt'ada*da ihtilâfa düştüklerini söyleyince, Hz. Câbir İbn Abbâs'ı haklı buluyor ve konuya şöyle açıklık getiriyor: {Biz Allah'ın Rasûlü (s) ile birlikte her ikisini de yaptık. Sonra Ömer bize bunları yasakladı; o yüzden bir daha yapamadık.” (22)

3. Câbir b. Abdillâh ve Seleme b. Ekva' : Her ikisi de diyor ki: {Biz bir ordu içindeydik. Allah'ın Rasûlü'nün (s) bir habercisi geldi ve dedi ki: Allah'ın Rasûlü (s) size müt'a yapmanız için izin verdi; müt'a yapabilirsiniz.” (23)

4. Ebû Said el-Hudrî : “Biz Allah'ın Rasûlü (s) zamanında bir elbise mukabilinde müt'a yapardık.” (24)

5. Abdullâh b. Abbâs : “Hiç şüphesiz, müt'a müttakîlerin (takvâ sahibi olanların) imamı, yani Allah'ın Rasûlü (s) zamanında yapıldı...” (25)

6. Sa'd b. Ebî Vaqqâs : Kendisine müt'anın hükmü sorulduğunda {Biz onu yaptık.} cevabını veriyor.(26)

7. Esmâ bt. Ebîbekr : Müslim el-Qurrî anlatıyor: Abdullâh b. Abbâs'a müt'anın hükmünü sordum; ruhsat verdi. Halbuki Abdullâh b. Zübeyr bundan nehyederdi. İbn Abbâs devamla {İşte İbn Zübeyr'in annesi (Esmâ bt. Ebîbekr); Allah'ın Rasûlü'nün (s) buna ruhsat verdiğini anlatıp duruyor!} buyurdu. Biz de (annesinin) yanına gittik. (Meseleyi sorduğumuzda) şöyle dedi: {Şüphesiz Allah'ın Rasûlü (s) buna ruhsat verdi.” (27)

Hadisin bazı rivâyetlerinde(28) “müt'a” yerine “hac müt'ası” tabiri kullanılıyor. Bu ise doğru değil. Çünkü hadisimizi Müslim el-Qurrî'den Şu'be almış; ondan da üç kişi rivâyette bulunmuş:

1.Ravh b. Ubâde 2.Abdurrahmân b. Mehdî 3.Muhammed b. Ca'fer el-Varakânî. Bunlardan sadece Ravh "hac müt'ası" tabiriyle rivâyet ediyor. Muhammed b. Ca'fer "hac müt'ası" ve "nikâh müt'ası" arasında tereddüt ederken, Abdurrahmân b. Mehdî hiç tereddüt etmeden "nikâh müt'ası" tabiriyle naklediyor.

Ravh ile Muhammed'in her ikisi de hâfıza ve zabt sağlamlığı bakımından Abdurrahmân'ın eline su dökemez. Özellikle Ravh, her ne kadar Buhârî ile Müslim'in ortak râvîlerinden olsa da, hâfızasının iyi olmadığını söyleyenler var: Abdurrahmân b. Mehdî, Affân b. Müslim, Nesâî, Ebû Hâtim bunlardan sadece bir kaçı.(29) Buradan Ravh'ın "hac müt'ası" derken yanlışlık hata ettiği anlaşılıyor. Bilhassa Ebû Dâvûd et-Tayâlisî'nin rivâyetinde açıkça "kadın müt'ası" denmesi bunu gösteriyor.(30)

Kaldı ki, İbn Abbâs ile İbn Zübeyr arasında geçen meşhur tartışmanın "müt'a nikâhı"yla alakalı olduğu herkesçe malum.(31)

Bu hadiste geçen kelimenin "müt'a nikâhı" olduğunu şu rivâyet de gösterir: Esmâ bt. Ebûbekr'in oğlu Urve b. Zübeyr Abdullâh b. Abbâs'a demiş ki: "Müt'aya izin verirken hiç Allah'tan korkmaz mısın!?" İbn Abbâs "(Git) annene sor ey küçük Urve!" demiş. Urve "Ama Ebûbekr ile Ömer bunu yapmamışlar!" deyince İbn Abbâs şunu söylemekten kendini alamamış: {Görüyorum ki, Allah sizi azaba sokmadıkça bundan vazgeçmeyeceksiniz. Ben size Allah'ın Rasûlü'nden (s) bahsediyorum; siz ise bana Ebûbekr ile Ömer'den bahsediyorsunuz!} (32)

8. Imrân b. Husayn : "Allah'ın kitabında "müt'a ayeti" nazil oldu; Allah'ın Rasûlü (s) de onu bize emretti. Daha sonra bunu nesheden bir ayet nazil olmadığı gibi, Allah'ın Rasûlü (s) de vefatına dek bizi ondan menetmedi. (Yalnız) ondan sonra bir adam* çıkıp kendi düşüncesiyle dilediğini söyledi.} (33)

Imrân'dan Mutarrif b. Abdillâh b. eş-Şihhîr'in rivâyetinde ise "hac müt'ası"ndan bahsediliyor.(34)Mutarrif ise her ne kadar Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin çok itimad ettiği, Buhârî ile Müslim'in ortak râvîlerinden olsa da, bizce o sâbıkalı bir râvî! Zira İmam Ali'ye @ kin ve nefret ile dolu olduğu biliniyor Mutarrif'in.(35) Allah'ın Rasûlü (s) bir hadislerinde Ali'ye yalnız münafıkların buğz edeceğini haber veriyor.(36) Allah'ın Rasûlü (s) tarafından "münâfık" olarak değerlendirilen bir kimsenin rivâyetine ne değer verilebilir ki!?

9. Semîr * : Şöyle diyor: {Biz Allah'ın Rasûlü (s) zamanında müt'a yapardık." (37)

10. Ömer b. Hattâb : II. Halife Hz. Ömer'in bizzat kendisinden gelen sözler, konumuzun en çarpıcı bölümünü oluşturuyor. İşte onun sözleri:

a) Hz. Câbir'in anlattığına göre(38) II. Halife şöyle diyor: {Şüphesiz, Allah Rasûlü'ne (s) dilediği şeyi dilediği sebeplerle helal kılıyordu. Kur'an da yerli yerince nazil oldu. Hac ve umreyi Allah için tamamlayın. Bunu da Allah'ın emrettiği şekilde yapın. Bu kadınlarla müt'a yapmayı da kesin

artık! Şayet bana bir kadınla süreli nikâh kıyan birisi getirilirse, andolsun onu taşlarla
recmederim.}

b) Hz. Câbir'den gelen bir başka rivâyete göre(39) Hz. Ömer şöyle diyor: {Kur'an işte bu Kur'an, Allah'ın Rasûlü (s) ise o (bildiğiniz) Rasûl! Allah'ın Rasûlü (s) zamanında iki müt'a vardı: Biri hac müt'ası, öteki ise kadın müt'ası.}

c) Hz. Câbir'den gelen bir başka rivâyete göre Ömer hilafete geçtiğinde halka hitaben şöyle dedi: {Allah'ın Rasûlü (s) işte o (bildiğiniz) Rasûl; Kur'an ise bu Kur'an! Kuşkusuz Allah'ın Rasûlü (s) zamanında iki müt'a vardı ki ben bunları yasaklıyorum ve yapanları cezalandırıyorum!: Birisi müt'a nikâhı, ki bir kadınla belli bir süreye kadar evlenen bir adamı ele geçirirsem; andolsun onu taşlarla yok ederim! Öteki ise hac müt'ası.} (40)

d) Ebû Qılâbe Abdullâh b. Yezîd el-Cermî anlatıyor: Ömer halka hitaben şöyle dedi: {İki müt'a var ki Allah'ın Rasûlü (s) zamanında vardı; ancak ben onları yasaklıyor ve karşılığında cezalandırıyorum!!!: Hac müt'ası ve kadın müt'ası.} (41)

Bir başka rivâyette şöyle diyor: {Üç şey var ki Allah'ın Rasûlü (s) zamanında vardı; ama ben şimdi onları haram kılıyor ve yasaklıyorum: Hac müt'ası, nikâh müt'ası ve "Hayye alâ hayr'il-amel"* cümlesi.} (42) **

e) Saîd b. Müseyyeb diyor ki: {Ömer iki müt'âyı yasakladı: Kadın müt'ası ve hac müt'ası." (43) Bütün bu sahih rivâyetler, müt'a nikâhının Allah'ın Rasûlü (s) zamanında onun bilgisi dahilinde uygulandığını ve bunu yasaklayanın Ömer b. Hattâb'ın bizzat kendisi olduğunu bütün berraklığıyla gözler önüne seriyor. Bunu Allah'ın Rasûlü (s) uygulattığına ve ömrünün sonuna kadar yasaklamadığına göre; müt'a nikâhına "câiz" demekten başka seçeneğimiz kalmıyor.

III. SAHÂBE VE TÂBÎİNİN GÖRÜŞLERİ :

Aşağıda isimlerini bir bir sıralayacağımız sahâbî ve tâbiîlerin, müt'a nikâhına cevaz verdiğini, hatta bazılarının bizzat uyguladığını biliyoruz. İşte bu yaklaşım içinde olduğunu tespit edebildiğimiz sahâbî ve tâbiîler:

a. Sahâbîler :

1. Mü'minlerin Emîri İmam Ali @ : İmam Ali'nin müt'a nikâhına cevaz verenlerin en başında bulunduğu herkese aşikar. Hz. İmam'ın şöyle buyurduğu sahih yollarla sabit olmuştur: "Ömer müt'ayı eğer yasak etmeseydi; pek az kişi* dışında, kimse zina etmezdi!" (44)

İtiraz : Hz. Ali @ {Peygamber Efendimiz'in (s) Hayber'in fethedildiği günlerde müt'a nikâhını ve evcil eşeklerin etini yemeyi yasak ettiğini} rivâyet ediyor.(45)Bu durum yukardaki rivâyetle
çelişmiyor mu?

Cevap : Birincisi; sözünü ettiğiniz bu rivâyet alimlerin itirazına uğramıştır. Özellikle Süfyân es-Sevrî(46) başta olmak üzere bütün siyer uleması, müt'a nikâhının Hayber'de lehte yada aleyhte,

hiçbir şekilde gündeme gelmediğini; dolayısıyla rivâyette hata bulunduğunu söylüyorlar.(47) İbn'ül-Qayyim el-Cevzî diyor ki: "Sahih (doğru) olan, müt'anın Mekke fethinde haram kılınmış olduğudur... Çünkü o gün Hayber'de müslüman kadınlar yoktu; yahudi kadınlar vardı. Ehl-i kitap olan kadınlarla evlilik ise henüz mübah kılınmamıştı. Bu mübahlık daha sonra, Mâide sûresiyle tahakkuk etti."(48)

İkincisi, hadisin bazı rivâyetlerinde, konunun Ali ile Abdullâh b. Abbâs arasında çıkan "müt'a nikâhı"yla ilgili tartışma üzerine gündeme geldiği görülüyor. Rivâyete göre İmam Ali, İbn Abbâs'ı müt'aya cevaz verdiği için azarlıyor ve "Hayber hadisi"ni okuyor!!!(49) Abdullâh b. Abbâs - birazdan da göreceğimiz gibi- ömrünün sonuna kadar müt'a nikâhının cevazında sebat göstermiş seçkin bir sahâbî. Bu rivâyetten Abdullâh'ın İmam Ali'yi hiç takmadığı anlaşılıyor. Oysa bu hiç mümkün değil; çünkü birazcık olsun tarih bilenler, Abdullâh ile İmam Ali'yi @ inceleyenler, onların birbirine ne kadar yakın olduğunu, Abdullâh'ın İmam Ali'ye ne kadar güvenip itimad ettiğini asla inkar edemezler.

Böyle bir İbn Abbâs'ın, Ali'nin naklettiği bir hadise rağmen fetvasında direnmesi hiç mümkün mü acaba!? Üstelik şu söz de Abdullâh'a ait: {Bir konuda Ali b. Ebî Tâlib'in fetvası güvenilir bir yolla bize ulaştığı takdirde, asla onun dışına çıkmayız!} (50)

Üçüncüsü, Hayber hadisinin bütün rivâyet yolları İbn Şihâb ez-Zührî'de birleşiyor. ez-Zührî, her ne kadar Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin "gayet siqa bir hadis hafızı" sayıp rivâyetlerine çok güvendikleri birisi olsa da biz aynı kanaatte değiliz. Bizce o çok sâbıkali bir râvîdir ve rivâyetlerine güvenmemiz mümkün değildir.(51) İmam Ali'yi ve Ehl-i Beyt'i sevmemenin ne anlama geldiğini yukarıda gördünüz.

Sadece Buhârî ile Müslim'de, tam yedi sahâbîden gelen rivâyetler, o gün yalnız evcil eşeklerin etinin haram kılındığını ifade ediyor ve bu rivâyetlerin hiç birisinde "müt'a nikâhı"na yer verilmiyor.(52) Bu sahâbîler şunlar:

1. Abdullâh b. Ömer
2. Câbir b. Abdillâh
3. Abdullâh b. Ebî Evfâ
4. Abdullâh b. Abbâs
5. Seleme b. Ekva'
6. Enes b. Mâlik
7. Berâ b. Âzib

Bu yedi sahâbîden gelen rivâyetlerin hiçbirisinin senedinde "İbn Şihâb ez-Zührî"nin adına rastlayamıyoruz. Anlaşılan, Hayber hadisindeki "müt'a nikâhı yasaklaması" tamamen İbn Şihâb'ın katkisidir ve bunu özellikle İmam Ali'den gelen rivâyete sokuşturması da anlamsız

değildir!

Dahası var: İmam Ali'ye izafe edilen bu rivâyet, olsa olsa müt'anın o gün yasaklandığını ifade ediyor. Müt'anın birkaç kez yasaklanıp ardından izin verildiğini -biz kabul etmesek te- Ehl-i Sünnet kardeşlerimiz kabul ediyor. O zaman burada yine bir sorun yok. Eğer rivâyette "sonsuz dek" haram kılındığına dair bir kayıt olsaydı, o zaman bu itiraz yerinde olabilirdi.

Kısacası bu itirazın anlamı yoktur ve İmam'a izafe edilen bu rivâyet tamamen ez-Zührî'nin becerlemesidir. Buradan İmam @ ile Abdullâh b. Abbâs'ın çekiştiğini ifade eden rivâyetin de asılsız olduğu anlaşılmaktadır.

2. Abdullâh b. Abbâs : İbn Abbâs, müt'a nikâhına cevaz verenlerin en meşhur örneğidir ve bu görüşünde bir ömür boyu sebat ettiği malumdur.(53) Hadis kitaplarına ve özellikle Abdullâh b. Zübeyr ile arasındaki tartışmayı konu edinen rivâyetlere baktığımızda bunun böyle olduğu anlaşılır.(54)

İbn Abbâs'ın müt'a ayetini nasıl okuyup anladığını daha önce gördük. Dolayısıyla onun müt'anın cevazına inandığı meşhurdur ve bütün öğrencileri kendisinin bu görüşte olduğunu bize nakletmişlerdir.(55) Onun şu sözü çok meşhurdur: {Allah Ömer'e rahmet etsin; müt'a Allah'ın bu ümmete bahsettiği bir rahmet idi. Şayet Ömer bunu yasaklamasaydı, pek az kişi dışında kimse zina etmezdi!}(56)

Bütün bunlara rağmen bazı alimler, uydurma olduğu her halinden belli bir takım rivâyetlere dayanarak, onun bu fetvasından daha sonra döndüğünü iddia ediyorlar! el-Cessâs, el-Merğînânî ve el-Mavsîlî bunlardan.(57) İşte o rivâyetlerden bazıları:

İbn Abbâs'ın fetvasından döndüğünü ifade eden rivâyetler:

a) Rivâyete göre İbn Abbâs şöyle demiş: "Müt'a İslâm'ın ilk devirlerinde vardı; adam hiç tanıdığı olmayan bir yere gelir, bir kadınla o şehirde ikamet edeceği kadar evlenir; o kadın da adamın malına sahip çıkar, işlerini düzene kordu. Sonunda Mü'minûn sûresinin 6. ayeti nazil oldu. Artık bu iki yolun dışında kalan her tür cinsel ilişki haramdır." (58)

Konuyla ilgili, çoklarının medet umduğu en meşhur rivâyet bu. Birincisi, rivâyet, dikkat edilirse İbn Abbâs'ın fetvasından döndüğünü değil; tâ başından beri müt'anın haramlığına inandığını ifade ediyor. Bu ise yukarıdaki en meşhur rivâyetlere açıkça ters düşüyor.

İkincisi, Peygamber Efendimiz zamanında, Medîne döneminde, müt'a nikâhının onun bilgisi ve izniyle uygulandığı kesin ve bu hususta kimsenin en ufak kuşkusu yok. Rivâyette geçen ayet ise Mü'minûn sûresinin ayeti ve bu sûrenin Mekke'de nazil olduğunda tam bir ittifak var. Söyler misiniz; Medîne'deki bir uygulamayı daha önce Mekke'de inen bir ayet nasıl kaldırıyor? Ya da Mekke'de haram kılınmış bir şeye Allah'ın Rasûlü (s) nasıl izin verebiliyor? Bu rivâyet hem Allah'ın Rasûlü'ne (s) çok büyük bir "iftira" niteliği taşıyor, hem de İbn Abbâs gibi önde gelen bir

şahsiyeti çok büyük bir “cehalet” ve “şuursuzluk”la suçluyor!

Üçüncüsü, rivâyetin senedinde Mûsâ b. Ubeyde er-Rabezî var. Musa, ittifakla “zayıf” ve “rivâyetlerine güvenilmeyen” bir râvî.(59) Bu nedenle İbn Hacer rivâyetin isnadının “zayıf” olduğunu söylüyor.(60) İnsan böyle bir râvînin haberini, Allah'ın Peygamberi'ni (s) bile itham eden böylesi düzme bir rivâyeti “hadis” diye kitabına koymaya bile utanır!

b) İbn Abbâs: “Müt’a ayetini {Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınız zaman iddetlerini dikkate alarak boşayın” (Talâq:1) ayeti neshetmiştir!” demiş! (61)

Bu da yukardakinden farksız! Birincisi, bu da söz konusu fetvasından döndüğünü değil, eskiden beri haramlığına inandığını ifade ediyor. Bu ise mümkün değil.

İkincisi, her iki ayete Allah aşkına dikkatlice bakın ve söyleyin: Bu iki ayet arasında nerede çelişki var ki İbn Abbâs birinin ötekini neshettiğini söylesin!? Ayetin biri “müt’a nikâhı”ndan bahsediyor, öteki ise “boşama”dan ve boşama esnasında “iddeti dikkate almak”tan bahsediyor.

Ayetlerle böyle gelişi güzel oynamak ve aralarında çelişki görebilmek için, olsa olsa taassup dolu gözlerle bakmak gerek! Ayrıca böyle bir iddia, İbn Abbâs gibi “Kur’an Tercümânı” olarak bilinen bir şahsiyeti küçük düşürür!

Üçüncüsü, rivâyetin senedinde de epeyce sorun var: Rivâyetin (İbn Abbâs – Atâ el-Horasânî – oğlu Osman el-Horasânî ve İbn Cüreyc – Haccâc b. Ravh ...) kanalıyla geldiğini görüyoruz. 1.

Atâ el-Horasânî kuşkusuz siqa bir râvî. Ama İbn Abbâs’a yetişememiş birisi. Bu yüzden de senedde, ikisi ile arasında kopukluk var.(62) 2. Osman, İbn Ma’în, Müslim, Nesâî, İbn Huzeyme, Dâraqutnî, el-Cüzcânî gibi çoğu hadisçilerin zayıf saydığı bir râvî.(63) İbn Cüreyc ise, az sonra göreceğimiz gibi siqa bir râvî. Ancak onun Atâ el-Horasânî’den yaptığı rivâyetleri Yahyâ el-Qattân zayıf saymakta.(64) 3. Haccâc ise ittifakla makbul biri değil!(65) Dolayısıyla sened bakımından berbat bir rivâyet!

Dördüncüsü, İbn Cüreyc müt’a nikâhına cevaz vermek ve bunu yapmakla ünlenmiş Mekke’nin ünlü fakih ve muhaddislerinden. Böyle bir rivâyetin senedinde onun gibi birisinin adının geçmesi çok tuhaf doğrusu!

Kısacası, el-Cessâs gibi birisi, böyle bir uydurmaya yer verip ona dayandığı için, cidden ayıp etmiştir!

c) İbn Abbâs’ın bu meşhur fetvasından döndüğünü ifade eden daha başka rivâyetler de var. Ama hiç birisinin doğru düzgün senedi bile yok!(66) Dolayısıyla bunlara dayanıp güvenmek de imkansız!

Bütün bunlardan, İbn Abbâs’ın meşhur fetvasından döndüğü iddialarının tamamen asılsız olduğunu anlıyoruz. Bu nedenle İbn Abdilberr, “Abdullâh b. Abbâs, müt’a nikâhının cevazına ve helalliğine kâil olmuştur; bu hususta kendisinden gelen rivâyetlerde hiçbir ihtilaf yok.”(67) diyor.

İbn Battâl'ın ifadesi ise aynen şöyle: "Mekke ve Yemen uleması, İbn Abbâs'tan müt'anın helal olduğunu rivâyet ediyorlar. Bundan döndüğü ise zayıf senetlerle rivâyet olunuyor. Oysa onun müt'aya cevaz verdiğini ifade eden rivâyetler daha sahihtir."(68)

3. Abdullâh b. Mes'ûd : Müt'a ayetini okuyuşu ve Mâide sûresinin 87. ayetiyle alâkalı rivâyeti, onun da bu nikâha cevaz verdiğini açıkça ifade ediyor.(69)

4. Câbir b. Abdillâh el-Ensârî : Hz. Câbir'in buna cevaz verdiği ve hatta bunu yapmış olduğu konusunda yukarıda yeterince rivâyet geçti. Bunlar onun da bu nikâha cevaz verdiğini ortaya koyuyor.(70)

5. Ebû Saîd el-Hudrî : Hadisi yukarıda geçti.(71)

6. Seleme b. Ekva' : Hadisi yukarıda geçti.

7. Imrân b. Husayn : Hadisi yukarıda geçti.(72)

8. Sa'd b. Ebî Vaqqâs : Hadisi yukarıda geçti.

9. Semîr : Hadisi daha önce geçti.

10. Übey b. Ka'b : Müt'a ayetini nasıl okuduğuna yukarıda yer vermiştik.(73)

11. Muâviye b. Ebî Süfyân : Muâviye de müt'aya cevaz veren ve üstelik yapanlardan!(74)

12. Amr b. Hureys : Müt'a nikâhına cevaz verip uyguladığı herkesçe malum.(75)

13. Seleme b. Ümeyye b. Halef : Müt'a yaptığı için Ömer b. Hattâb'ın tehditlerine maruz kalan ve ömrünün sonuna kadar bu görüşünde ısrar edenlerden.(76)

14. Rabîa b. Ümeyye b. Halef : Yukarıdaki Seleme b. Ümeyye'nin kardeşidir. Bu da kardeşi gibi.(77)

15. Ma'bed b. Ümeyye b. Halef : Yukarıda geçen Seleme ile Rabîa'nın kardeşidir. Bu da diğer kardeşleri gibi müt'aya cevaz verenlerden.(78)

16. Esmâ bt. Ebîbekr : Konuyla ilgili hadisi ve fetvası "Sünnetten Deliller" başlığı altında geçti.(79) Hatta Abdullâh b. Zübeyr'in, Zübeyr ile Esmâ'nın müt'a nikâhı ile evliliği sonucu doğduğu; dolayısıyla müt'a çocuğu olduğu rivâyet ediliyor.(80) Ki doğrudur; çünkü Esmâ'nın bizzat kendisi, Allah'ın Rasûlü (s) zamanında müt'a nikâhı yaptıklarını söylüyor.(81)

b. Tâbiîler :

Şimdi de sahabeden sonra, tâbiîn ve etbâut-tâbiînden kimlerin müt'aya cevaz verdiğine bir bakalım:

1. Tâvûs b. Keysân(82) : Müt'aya cevaz verenlerin en meşhurlarından.(83)

2. Saîd b. Cübeyr(84) : Müt'aya cevaz verenlerin en meşhurlarından.(85)(Müt'a ayetini okuyuşu önceden geçti.)

3. Atâ b. Ebî Rabâh(86) : Müt'aya cevaz verenlerin en meşhurlarından.(87)

4. İbn Cüreyc(88) : Müt'a nikâhına cevaz verdiği ve bu konuda yeterince ünlendiği ittifakla

biliniyor. 70 kadar kadın ile müt'a yaptığını da herkes itiraf ediyor.(89)

5. Mücâhid b. Cebr(90) : Müt'a ayetiyle ilgili yorumu daha önce geçmişti.(91)

6. Safvân b. Ya'lâ b. Ümeyye(92) : Atâ b. Ebî Rabâh diyor ki: "Kendisinin müt'a yaptığını duyduğum ilk kişi Safvân b. Ya'lâ'dır."(93)

7. Hâlid b. Muhâcir b. Hâlid(94) : Hâlid'in müt'a nikâhının cevazına dair fetvalar verdiği sahih yollarla gelen rivâyetlerle sabit.(95)

8. İsmâil es-Süddî el-Kebîr(96) : Müt'a ayetini okuyuş tarzından onun da bu nikâha cevaz verdiği anlaşılıyor.

9. Mekke ve Yemen Fukahâsı : Mâlikîlerin en güçlü hadis ve fıkıh alimlerinden İbn Abdilberr ile İbn Rüşd aynen şunu söylüyorlar: "Abdullâh b. Abbâs'ın Mekke ve Yemen'de bulunan bütün öğrencileri müt'a nikâhının helal olduğuna inanıyordu."(97)

Müfessir el-Qurtubî de "Mekkelilerin sık sık müt'a yaptıklarını" söylüyor.(98)

Demek ki Mekke ve Yemen'de müt'aya cevaz veren ve bizzat uygulayan hadis ve fıkıh alimlerinin sayısı belli değil! Şamlı Abdurrahmân el-Evzâî'nin şu sözüne bakılırsa, bu fetva tüm Hicâz bölgesini kapsamış durumda: {Hicâz ulemasına ait şu beş görüşün terkedilmesi gerekir!

... 3. Kadınlarla müt'a nikâhının cevazı ...}(99)

İtiraz : Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin bütün bunlara tek bir itirazı var; o da şu: "Bu sahâbî ve tâbiîler, müt'anın daha sonra neshedildiğini, hükmünün kaldırıldığını belki duymamışlardır!!!"(100)

Cevap : Kardeşlerimizin, yukarıdaki onlarca sahâbî ve tâbiînin fetva ve uygulamalarına, onların rivâyet ettiği hadislere yönelttikleri en büyük itirazlar bu!!! Taassubun bu kadarı da fazla! En önde gelen sahabe ve tâbiîne böyle "yavan" bir iddiayla karşı çıkmak "inat ve taassup" değil de ne!? İbn Hacer el-Asqalânî bile büyük bir bunalım ve zorlama içinde; bakın ne diyor:

"Müt'anın Sebra hadisiyle ebediyyen haram kılınmış olmasına, Câbir'in "Hz. Peygamber,

Ebûbekr ve Ömer zamanında müt'a yaptıklarına dair" rivâyeti ters düşmekte. Zira

Peygamber'den (s) sadır olan "ebedî tahrîm"den bir grup sahâbînin haberdar olmaması çok

uzak bir ihtimal! "Onlara müt'anın neshedildiği haberi ulaşmamıştır" iddiası, her ne kadar bir

"zorlama" ise de, ebedî haramlığı açıkça ifade eden Sebra hadisi, bizi bu zorlama iddiayı kabul etmeye zorluyor! Her hâl ü kârda bizler, Şâri'den bize ulaşan hükümlerle amel etmek

zorundayız!!!"(101)

Görüyorsunuz! İbn Hacer önce insafa geliyor; akıl ve mantık çerçevesinde düşünüyor. Ancak bir

de bakıyor ki asırlardır kendisine öğretilenlerle çelişecek; hemen toparlanıyor; aklın inkar

edemeyeceği gerçekleri gözünü hiç kırpmadan feda edebiliyor! Taassup işte böyledir; gözü kör,

kulağı sağır eder!

İbn Hacer'in medet umduğu Sebra hadisini ise ilerde ele alacak ve iç yüzünü ortaya koyacağız.

IV. İSTİSHÂB DELİLİ :

Varlığı kesin olarak bilinen bir şeyin, yok olup olmadığı konusunda şüphelenildiğinde; o şeyin varlığının devam ettiğine hükmedilir. Bunun usûl ilmindeki karşılığı "İstishâb"tır ve hukukta yaygınca kullanılan en köklü prensiplerden birisidir. "Yakîn şek ile zâil olmaz"(102), "Bir şeyin bulunduğu hal üzere kalması asıldır."(103), "Berâet-i zimmet asıldır."(104), "Bir zamanda sabit olan şeyin, aksine delil olmadıkça bekâsına hükmolunur."(105) gibi kural ve kâideler, hep bu "İstishâb" prensibinin değişik ifadeleridir. Basit bir örnek vermek gerekirse; Bir kimse abdest aldığını kesin olarak bilse, ancak sonradan bozup bozmadığında şüpheyne düşse; abdestli sayılır, şüphesine itibar edilmez.

Abdesti bozduğunu kesin olarak hatırlarsa; ancak o zaman bozulur abdesti. Bu anlamda "İstishâb" bütün İslâm ulemasının ortak kabulüyle "huccet"tir, hukukta delil olarak kullanılır.(106)

Müt'a nikâhının cevazının "İstishâb" deliliyle ispatı şu şekildedir: Bilindiği gibi, İslâm'ın Medîne döneminde bu nikâhın Allah'ın Rasûlü'nün (s) izni ve bilgisi dahilinde "caiz" olup uygulandığı kesin. Bunda hiç kimsenin en ufak bir kuşkusu yok! Bunun neshedilip ortadan kaldırılıp kaldırılmadığı ise kesin değil; üzerinde derin kuşkular var. Bir zamanlar câiz olup uygulandığı kesin olarak bilinen bir nikâhın "haramlığına hükmetmek" için, neshedildiğinin kesin olarak sâbit olması lâzım. Bu ise hiç mümkün değil! Dolayısıyla müt'a nikâhının cevazı hâlen devam eder.(107)

V. AKLÎ – SOSYOLOJİK DELİLLER :

Müt'a nikâhının cevazı sadece kitap ve sünnet ile sabit bir hüküm değil! Bunun yanısıra aklî ve sosyolojik bir takım deliller / sebepler de söz konusu nikâhın meşrû olduğunu ortaya koyuyor. İşte bunlardan bazıları:

1. Bilindiği gibi Allah insanı bir erkek ve bir diğiden yaratmıştır. Bu yaratılanlar da, erkek yada diğ olmaları hasebiyle "cinsel arzu ve istek" denen şehevî bir olguya sahiptir. Erkek ile diğide bulunan bu duygu tamamen fitrîdir; yaratılıştan gelir. Yüce yaratıcı bunu böyle dilemiştir. Doğuştan gelen bu duygu; cinsel arzu ve istek, şöyle yada böyle mutlaka karşılanacaktır. Aksi halde yaratılışa aykırı tutum içine girilir! Bunun bir kadınla "bir ömür boyu" bir arada kalarak giderilmesi gibi aklî bir zorunluluk yoktur. İnsan bu ihtiyacını dilediği şekilde; ister bir ömür boyu, isterse süreli yapacağı bir evlilikle pekâlâ karşılayabilir. Yeter ki bunun bir düzenlemesi, bir kuralı olsun ve soyda karışım olmasın.
2. Bir kişi dâimî nikâhla evlenip çoluk çocuk sahibi olmak istemeyebilir. Böyle insanlar çoktur. Süreli nikâhın kapısını tamamen kapattığınız zaman, bu adam ya zinaya sürüklenecek, yada

süreyi içinde saklı tutup evlenecek; sonra da eşini boşayacak. Bu durumda o kadına, varsa çocuklarına yazık olmaz mı? Halbuki baştan karşılıklı rıza ile, hukuk dairesinde süreli evliliklerine izin verilse, bu iki sakıncadan hiç birisi yaşanmayacak.

3. Genç bir delikanlı, genç yaşta dâimî nikâhla evlenip de eve bağımlı kalmak ve hemen çoluk çocuğa karışmak istemeyebilir. Bu gencin fitrî cinsel duyguları da bastırıyorsa, bunu “oruç tut”makla avutamazsınız. Önünü iki yoldan birine açacaksınız: Geçici evlilik yada gayr-ı meşrû, başıboş cinsel ilişki, yani zina!

4. Yıllarca evinden, eşinden ayrı kalmak zorunda kalan bir kişi düşünün: Bu insan ya ikinci bir dâimî evlilik yapacak, yada evlilik dışı cinsel ilişkide bulunacak, zinaya düşecek! Ekonomik şartlar yada ikinci bir dâimî evliliğin sorumlulukları kendine ağır geliyorsa ne yapacak? Bu adamın zinaya düşmesine göz mü yumulacak?

5. Kadınların erkeklere oranla çok daha fazla olduğu bir nüfus dağılımı düşünün: Bu durumda çözümünüz ne!? Bu kadınların da cinsel ihtiyaçlarının olduğunu inkar etmiyorsanız; ya onları ömür boyu “kuma”lığa mahkum edeceksiniz, ya başıboş bir cinsel bataklığa iteceksiniz, yada kendisine cinsel duygularını bastırması için tavsiye ve telkinlerde bulunacaksınız! Allah aşkına; bunlardan hangisi gerçek çözüm?

6. Kadın tarafından kaynaklanan bir takım sebeplerle çocukları olmayan bir baba, çocuk sahibi olmak istiyor ama ikinci bir dâimî evliliği kaldıramıyorsa; böyle birisi için müt’a nikâhından daha güzel bir çözümünüz var mı?

Bu aklî ve toplumsal sebepleri / gerekçeleri daha da çoğaltabiliriz. Bütün bunları bir tarafa iter, erkek ve dışıdaki fitrî duyguları görmezden gelerseniz; gençliği iki toplumsal bataklıktan birine mahkum edersiniz: Bunlardan birisi cinselliği tümüyle ortadan kaldırmayı amaçlayan geçici bir “ruhbanlık”, diğeri ise “cinsel komünizm”, yani genel evleridir.(108)

Genel olarak sünnî memleketlerde, hemen her şehre kurulan genel-evlerin gençlerle dolup taşmasını nasıl izah edersiniz!? Bu gençlerin içinde İslâmî kaygısı olmayanlar elbette az değil; ama hepsi mi öyle? Hepsi mi Kâfir ve imansız? Çoğu müslüman evlâdı olan bu gençlerin o batağa düşmelerinin sebebi ne?

Mü'minlerin Emîri İmam Ali @ ve onun has arkadaşı ve öğrencisi Abdullâh b. Abbâs ne kadar da doğru söylemiş: {Şayet Ömer müt'ayı yasaklamasaydı; pek az kişi dışında kimse zina etmezdi!}

* Kur'an tefsir ve meallerinin tamamına yakın büyük çoğunluğunda bu ayet-i celîleye gerçek dışı anlamların verildiğini görüyoruz; şöyle ki:

a. “her hangi bir şey karşılığında” kesitini tefsir ve meallerde bulmak hemen hemen imkânsız. Halbuki ayette “femâ ... bihî” kelimelerine yer verilmiş. Arapça'ya hâkim olan herkes, hemen

herkesin gözünden kaçan bu ifadelerin, birlikte “her hangi bir şey karşılığında” anlamına geldiğini bilir.

b. “istimtâ” kelimesi genellikle “faydalanmak”, “nimetlenmek” vb. sözlük anlamlarıyla geçirilmiş; kelimenin orijinal şekli meallere hemen hiç konmamış. Oysa ayette bizzat “istimta” kelimesine yer verilmiş.

c. “kararlaştırıldığı biçimde” anlamını verdiğimiz “ferîda” kelimesine de “farz olarak”, “hak olarak” vb. gerçek dışı meallerin verildiğine şahidiz. Oysa bu kelime “ölçüp biçmek, kararlaştırmak, kesmek” gibi anlamlara geliyor. Burada tuhaf olan ise, aynı meal yazarlarının, ayetin sonuna doğru tekrarlanan aynı kelimeye doğru anlam vermeleridir. Halbuki Arapça’da ve Fıkıh Usûlü ilimlerinde “bir kelime aynı parça içerisinde, önce nekra sonra da ma’rife (“el” takılı) olarak iki kez tekrar edilmişse, bunların ikisi de aynı şeyi ifade ediyor, demektir.” (bk. es-Serahsî, el-Usûl:I,159~160; Sadruşşerîa, et-Tavdîh:I,109~110; İbn Hümâm, et-Tahrîr:I,199~200; Molla Husrev, el-Mir’ât:94)

Burada da aynı durum vardır ve her iki kelimeye de aynı anlam verilmelidir.

Dipnotlar

(1) F. er-Râzî,X,52

(2) bknz. et-Tabâtabâî, el-Mîzân:IV,271~272; et-Tabrâsî, Mecma’ul-Beyân:III,52

Ancak ne gariptir ki, “salât” vb. kavramlara sürekli İslâmî literatürdeki terim karşılıklarını veren müfessir ve mealciler, her nedense, bu ayete geldiklerinde “istimtâ” kelimesine terim değil, sözlük anlamını vermekte sanki “ağız birliği” etmiş gibiler! Güneşin balçıkla sıvanamayacağı bilinmez mi acaba!?

(3) el-Kâşânî, el-Bedâî:II,272; er-Râzî,X,52; et-Tabâtabâî,IV,273

(4) el-Qurtubî, et-Tefsîr:V,130; eş-Şevkânî, et-Tefsîr:I,449; Şehîd-i Sâni, er-Ravda:II,103

(5) el-Cessâs,III,95; et-Taberî, et-Tefsîr:V,9

(6) et-Taberî,V,9; İbn Kesîr,I,474

(7) ayr. bk. et-Taberî,V,9; el-Qurtubî,V,130; el-Emînî, el-Ğadîr:III,330

(8) en-Nevevî, Şerhu Sahîhi Müslim:IX,179; el-Aynî, el-Umde:XV,132

(9) Hâkim, el-Müstedrek:II,305; et-Taberî,V,9; İbn’ül-Arabî, Ahkâm’ul-Qur’ân:I,389; er-Râzî,X,51; İbn Kesîr,I,474; ez-Zemahşerî, el-Keşşâf: I,262; eş-Şevkânî, et-Tefsîr:I,449 Keşşâf: I,262;

(10) el-Cessâs,III,95,97; et-Taberî,V,9; İbn’ül-Arabî,I,389; el-Qurtubî,V, 130;er-Râzî,X, 51; İbn Kesîr,I, 474; eş-Şevkânî,I,449

Yukardaki üç isim için ayr. bk. Şehîd-i Sâni, er-Ravda:II,103; et-Tabrasi,III,52; et-Tabâtabâi,IV,272

(11) et-Taberî,V,9; el-Qurtubî,V,130; İbn Kesîr,I, 474; eş-Şevkânî,I,449

(12) et-Taberî,V,9; İbn Kesîr,I, 474; et-Tabâtabâi,IV,272

(13) Bu itirazlar için bk. el-Cessâs,III,94~95,97

* Kör taassuptan ötürü gözleri neredeyse köhlmeye yüz tutmuş insanlardan başkasının ileri süremeyeceği bu itiraza, III. Bölüm'de "Cevaz vermeyenlerin delilleri" arasında yer verecek ve gerekli açıklamayı orada yapacağız. bk. s. 118 vd.

* Hanefî fukahâsının önde gelenlerinden el-Kâşânî bu itirazı yaparken sonucunu farketmiş olacak ki, köşeye sıkışıyor ve sonunda emeline ulaşabilmek için "ayette takdim-tehir var" diyor ve kelimeleri yerinden oynatıyor!!! (el-Bedâi':II,273)

Olayın vahametine bakın; bakın da ibret alın! Demek ki birileri "maksada götüren bütün yolları meşrû" sayabiliyor!

(14) bk. er-Râzî,X,51~52

(15) Hanefîler, Hanbelîler ve sahih görüşe göre Şâfiîler bu kanaatteler. bk. İbn Hümâm,II,216;

M. Husrev,17; İbn Abdişşekur, el-Müsellem: II,16; Seyyid Bey, Usûlü Fıqh:II,50; İbn Qudâme,I,181, el-Muğnî,XI, 274; İbn Bedrân, el-Medhal:196~197; es-Sübki, el-Cem':I,231; es-Süyûtî, el-İtqân:I,109, İtmâm'üd-Dirâye:31; Veliyyüddîn el-Basîr, en-Nihâye:III,60,96; eş-Şirbînî, Muğnî'l-Muhtâc:IV,177,328; Zekeriyâ el-Ensârî, Feth'ul-Vehhâb:II,163; el-Bâcî, el-Münteqâ:II,66

Bu tür kırâetlerin (okuyuşların) "ayet" gibi değerlendirilmesi mümkün değildir. Bunlar Peygamberimize (s) ait bir hadis, yada o sahâbîlerin ayete getirdikleri bir "tefsir" olarak değerlendirilmelidir.

(16) et-Tefsîr:X,53 Hanefîlerden el-Kâşânî'nin "Ayetten maksat eğer müt'a ise, o zaman mensuh sayılır!" (el-Bedâi':II,273) demesi ise İslâmî hassâsiyetin(!) ifadesi!!!

(17) Ahmed:I,420,432,450; Buhârî: tef. Mâide,9,nikâh,8; Müslim: nikâh, 11; el-Beyheqî,VII,200~201

(18) Ahkâm'ul-Qur'ân:III,101

* Ayet aslında geneldir ve Allah'ın helal ve temiz kıldığı, fitratın gereği ne varsa, hepsini korumayı amaçlıyor. Bu arada kısırlaşma girişimlerini de yasaklıyor.

(19) bk. el-Cessâs,III,101

(20) Ahmed:III,380; Müslim:nikâh,15

(21) Ahmed:III,304; Müslim:nikâh,16

* İki müt'adan maksat; birisi müt'a nikâhı, diğeri ise "umreyi hac aylarında tek başına yada hacla

birlikte yapmak" anlamında "hacc müt'ası"dır.

(22) Saîd b. Mansûr, es-Sünen:I,218; Ahmed:III,325,356,363; Müslim: hac,212,nikâh,15; el-Beyheqî,VII,204 Aynı mahiyette biraz daha detaylı rivâyet için bk. Ahmed:I,52,III,298;

Müslim:hac,145; el-Cessâs,III,96; el-Emînî, el-Ğadîr:VI,207,209~211

(23) Ahmed:IV,47,51; Buhârî:nikâh,32; Müslim:nikâh,13~14

(24) Ahmed:III,22 el-Heysemî "İsnadı sahih" diyor. el-Mecma':IV,486

(25) bk. Müslim:nikâh,27; el-Beyheqî,VII,205

(26) Ahmed:I,181 Müslim'in şartlarına göre sahih isnadla rivâyet ediyor.

(27) Ahmed:VI,348; Müslim:hac,194~195

(28) bk. Ahmed:VI,348; Müslim:hac,194

(29) ez-Zehebî, el-Mîzân:II,59

(30) el-Müsned:227; el-Emînî,VI,209

(31) bk. Müslim:nikâh,27 (Hz. Cabir'den gelen c şıklı rivâyet)

(32) Abdürrazzaq ile İbn Abdilberr gayet sahih bir isnadla tahric ediyorlar. bk. İbn'ül-Qayyim, Zâd'ül-Meâd:I,213; el-Emînî,VI,208

et-Taberî'nin rivâyetinde ise Urve: "Oysa Ebûbekr ile Ömer'in bunu yasakladığını biliyorsun!" diyor. bk. el-Emînî,VI,211~212

* Maksat hiç kuşkusuz Ömer b. Hattâb'tır.

(33) Buhârî: tef. Baqara,24; Müslim: hac,172,173

(34) bk. Ahmed: IV,429,434,436,438,439; Buhârî: hac,36; Müslim: hac, 165~171; Dârimî: menâsik,17; Nesâî: hac,49,50; Tirmizî: hac,11; İbn Mâce:menâsik,40; el-Cessâs,I,357

(35) bk. İbn Ebil-Hadîd, Şerhu Nehc'il-Belâğa:IV,94

(36) bk. Ahmed:I,84,95,VI,292; Müslim:îmân,131; Nesâî: îmân,19,20, el-Hasâis,97~99; Tirmizî:menâqıb,20; İbn Mâce:muqaddime,11; Hâkim, Ulûm'ül-Hadîs:180

Bu hadis hakkında geniş bilgi elde etmek isteyenler "Hadislerle Hz. Ali" adlı eserimizin 393~399 nolu sayfalarına (97~99 nolu hadislerin açıklamaları) bakabilirler.

* İbn Hacer, bunun muhtemelen "Semura b. Cündeb" olduğunu söylüyor. el-İsâbe:II,81

(37) İbn Mende sahih isnadla bir rivâyet ediyor. bk. İbn Hacer, el-İsâbe:II,81; el-Emînî,VI,221

(38) bk. Müslim:hac,145; el-Cessâs,III,96; el-Emînî,VI,210~211

(39) Ahmed:I,52,III,298

(40) el-Beyheqî (VII,206) Müslim'in şartlarına göre sahih ve sağlam bir isnadla rivâyet ediyor. ayr. bk. el-Emînî,VI,210

(41) Saîd b. Mansûr (I,218~219) Buhârî ile Müslim'in şartlarına göre sahih bir isnadla rivâyet ediyor.

II. Halife Ömer'den gelen bu söz gayet meşhur ve isnadları gayet sahih. Kitaplar bu sözle dolu. Bunu Ebû Sâlih, et-Tahâvî, İbn Cerîr et-Taberî, İbn Asâkir vb. tahrir ediyor ve hemen her eser bu söze yer veriyor. bk. el-Cessâs,I,362,364~365,III,102; es-Serahsî, el-Mebsût: IV,27; İbn Qudâme,VII,571~572; İbn'ül-Qayyim,II,184; er-Râzî,V, 167,X,50,52~53; el-Qurtubî,II,270; Şehîd-i Sâni,II,103; Şerafuddîn, en-Nass vel-İctihâd:199; el-Emînî,VI,211; et-Tabâtabâi,IV,297
* Allah'ın Rasûlü (s) zamanında ezanda "Hayye alel-felâh"tan sonra iki kez "Hayye alâ hayr'il-amel" = "Haydin amelin en hayırlısına!" okunuyordu. Bu ifadeler II. Halife zamanında ezandan kaldırıldı! Ama İmâmiyye mektebine mensup biz müslümanlar bunu okuyoruz.

(42) el-Ensârî, el-Fevâtiḥ:II,227; el-Emînî,VI,213; et-Tabâtabâi,IV,298

** Allah'ın Rasûlü'nden (s) fazla değil, iki sene sonra müslümanların halifeliğini yapmış birisinin ağzından çıkan şu sözlerle bakın! İnsan duyunca ürperiyor! Acaba Ömer b. Hattâb bu sözleri söylerken; Allah ve Rasûlü'nün (s) helal kıldığı bir şeyi haram kılıp, yapanları cezalandırmanın ne anlama geldiğini bilmiyor mu!? Helali haram, haramı helal kılma yetkisinin kimlere ait bir hak olduğundan habersiz mi yoksa!? O bunları söylerken hiç ürpermedi mi!?

Ömer b. Hattâb hac müt'ası için de şunları söylüyor: {Allah'ın kitabında bulunduğu ve Rasûlü de yaptığı halde sizleri "hac müt'ası"nı yasaklıyorum!!!} (bk. Nesâî: hac,50 = İsnadı Buhârî ile Müslim'in şartlarına göre sahih.)

(43) Saîd b. Mansûr (I,218) ile İbn Ebî Şeybe (bk. es-Süyûtî, ed-Dürr'ul-Mensûr:II,140; el-Emînî,VI,211) sahih bir isnadla rivâyet ediyor.

* Bazı rivâyetlerde "pek az kişi" anlamına gelen "şefâ" kelimesi yerine "azgın ve eşkıyâ" anlamına gelen "Şaqiy" kelimesi kullanılıyor.

(44) et-Taberî,V,9; er-Râzî,X,50; İbn Ebil-Hadîd,XII,253; el-Emînî,VI, 206,207,239; et-Tabâtabâi,IV,295 Bu rivâyetin Ehl-i Beyt mektebinin temel hadis kaynaklarında da geçtiğini daha önce gördük.

(45) Mâlik: nikâh,41; Saîd b. Mansûr,I,218; Ahmed:I,79,142; Buhârî: meğâzî,40,zebâih,28, hıyel,4, nikâh,32; Müslim: nikâh,29~32,sayd,22; Dârimî: nikâh,16, edâhî,21; Nesâî: nikâh,71, sayd,31; Tirmizî: nikâh, 28, et'ime,6; İbn Mâce: nikâh,44; el-Beyheqî,VII,201~202

(46) bk. el-Beyheqî,VII,201~202; İbn Hacer, el-Feth:XII,210~211;

(47) bk. en-Nevevî,IX,180~181; ez-Zeyleî, Nasb'ur-Râye:III,178~179; el-Aynî,XIV,254; İbn Hacer, Feth'ul-Bârî::XII,210~211; el-Qastalânî, İrşâd'üs-Sârî:VI,299,VIII,35; eş-Şevkânî, Neyl'ül-Evtâr:VII,230; Davudoğlu, Müslim Şerhi:IX,178

(48) Zâd'ül-Meâd:II,183 ayr. bk. 183~184,IV,6

(49) bk. Saîd b. Mansûr,I,218; Ahmed:I,79,142; Buhârî: nikâh,32,hıyel,4; Müslim: nikâh,29,31, 32; Nesâî: nikâh,71,sayd,31; Tirmizî: nikâh,28

(50) Ehl-i Sünnet ulemâsı İbn Abbâs'ın bu çok önemli sözünü sahih senetlerle rivâyet ediyorlar.

bk. İbn Sa'd, et-Tabaqât:II,338; İbn Abdilberr, el-İstîâb:III,40; İbn Hacer, el-İsâbe:II,509

(51) İbn Şihâb ez-Zührî, Urve b. Zübeyr ile her fırsatta bir araya gelip İmam Ali'ye @ sataşan ve ona olan düşmanlıklarını açığa vuran iki kafadar! Bu konuda güvenilir yollarla gelen pekçok rivâyet var! (İbn Ebil-Hadîd, IV,102)

ez-Zührî buna ilaveten, Abdülmelik b. Mervân gibi büyük kan dökücü Emevî sultanlarının meclis arkadaşlarından! (İbn Sa'd,VII,447 Aynı yerde o ünlü diktatörün hediye(!)lerine mazhar olduğu da kayıtlı.) İbn Sa'd'ın Buhârî ile Müslim'in şartlarına göre sahih bir senedle rivâyetine göre, birisi ez-Zührî'ye gelerek, dişleri altın tellerle bağlamanın hükmünü sorar. O da "sakıncası yok" der. Bununla kalsa sorun yok.

Asıl sorun, ez-Zührî'nin bu fetvayı verirken Abdülmelik b. Mervân'ı kaynak göstermesi! ez-Zührî, "Abdülmelik b. Mervân da dişlerini altınla bağlatmıştı!" diyerek, "Sakıncası yok; eğer olsaydı Abdülmelik yapmazdı!" demek istiyor. Tek bir valisinin, Haccâc-ı Zâlim'in, sudan sebeplerle, bir çoğu Ehl-i Beyt yanlısı 100.000'in üzerinde kafa kesmesini onaylayan böyle bir diktatörün uygulamasını delil göstermek; bir insana yakışır mı!?

Ayrıca ez-Zührî tedlis ile de ünlü birisi. (ez-Zehebî,IV,40) Yani rivâyet ettiği hadisin başkalarınca güvenilir sayılabilmesi için senedde ve daha başka yerlerde oynama yapabiliyor!!! ez-Zührî'nin hadislerin metin ve senedlerinde yaptığı oynamalara örnek görmek istiyorsanız; onun rivâyet ettiği hadislerde iyi bir gezintiye çıkmalısınız!

Yahyâ b. Maîn bile "O Ümeyye oğullarına çalışırdı!" dedikten (Hâkim, el-Ma'rife:54) sonra, ez-Zührî'yi kim siqa sayarsa saysın, bir kıymeti var mı!?

(52) bk. Buhârî: humûs,20,meğâzî,40,zebâih,27,28; Müslim: sayd,25,26, 29,32~34,36,37

(53) el-Aynî,XIV,254; İbn Hacer, el-Feth:XII,217; eş-Şevkânî,VII,228

(54) bk. Buhârî: nikâh,32; Müslim: nikâh,27 Ayrıca yukarıdaki Hz. Câbir'den gelen c şıklı rivâyete bakınız.

(55) el-Cessâs,III,95; İbn Rüşd, el-Bidâye:II,48; eş-Şevkânî,VII,228

(56) Abdürrazzaq, İbn'ül-Münzir, Ebû Ca'fer et-Tahâvî (Şerhu Meânî'l-Âsâr'da) vb. sahih isnadla rivâyet ediyor. bknz. el-Cessâs,III,96; İbn Rüşd,II,48; İbn'ül-Esîr, en-Nihâye:II,249; el-Qurtubî,V,130; es-Süyûtî, et-Tefsîr:II,140; eş-Şevkânî,VII,228; el-Emînî,VI,206

(57) el-Cessâs,II,185,III,95~98,102; el-Merğînânî, el-Hidâye:III,247;el-Mavsîlî, el-İhtiyâr:III,89 Konuyla ilgili dedi-kodular için bk. es-Serahsî,V,152; en-Nevevî, IX,181; el-Aynî,XIV,253; İbn Hümâm, Feth'ul-Qadîr:III,248~249; eş-Şevkânî,VII,227,228; Davudoğlu,VII, 235,237,IX,179

(58) Tirmizî: nikâh,29; el-Beyheqî,VII,206; ez-Zeyle'î,III,182

(59) ez-Zehebî,IV,213; İbn Hacer, et-Taqrîb:II,290; Yâqût el-Hamevî, Mu'cem'ül-Büldân:II,25

- (60) İbn Hacer, el-Feth:XII,215
- (61) el-Cessâs (III,95) rivâyet ediyor. ayr. bk. er-Râzî,X,49
- (62) İbn Sa'd,VII,369; ez-Zehebî,III,73-75; es-Süyûtî, el-İs'âf:29
- (63) ez-Zehebî,III,48; İbn Hacer, et-Taqrîb:II,15
- (64) Tirmizî, el-İlel:753
- (65) ez-Zehebî,I,462
- (66) Bu sahte rivâyetler için bk. el-Cessâs,II,185,III,95; es-Serahsi,V,152; er-Râzî,X,49; İbn Hümam,III,249; eş-Şevkânî,VII,227
- (67) bk. el-Aynî,XIV,254; Davudoğlu,VII,226
- (68) İbn Hacer, el-Feth: XII,217; eş-Şevkânî,VII,228
- (69) bk. İbn'ül-Qayyim,II,184,IV,6; en-Nevevi,IX,182; el-Aynî,XV,131, XVI,261; İbn Hacer, el-Feth:XII,217; el-İsâbe:II,63; el-Qastalânî, VII, 86,VIII,10; İbn Ebil-Hadîd,XII,254; eş-Şevkânî,VII,228
- (70) bk. İbn Ebil-Hadîd,XII,254; İbn Qudâme,VII,571;el-Aynî,XIV,254; İbn Hacer, el- İsâbe:II,63, el-Feth: XII,217; eş-Şevkânî,VII, 228
- (71) ayr. bk. İbn Ebil-Hadîd,XII,254; İbn Qudâme,VII,571; el-Aynî,XIV, 254; İbn Hacer, el-Feth: XII,217; eş-Şevkânî,VII,228
- (72) ayr. bk. er-Râzî,X,49,52; el-Qurtubî,V,130; el-Emînî,VI,VI,208
- (73) ayr. bk. et-Taberî,V,9; eş-Şevkânî,VII,231; el-Emînî,VI,229
- (74) Abdürrazzaq b. Hemmâm (el-Musannef:VII,496,497) gayet sahih bir isnadla rivâyetine göre; Muâviye Tâifli bir kadınla müt'a yapmış! ayr. bk. İbn Hazm, el-Muhallâ:IX,519; İbn Hacer, el-Feth: XII,217; el-Ğimârî, el-İbtihâc:205; Vehbe Zuhaylî,IX,54
- (75) Abdürrazzâq'ın (el-Musannef:VII,500) gayet sahih bir isnadla rivâyetine göre; Amr Kûfe'ye geldiğinde bir kadınla müt'a yapmış; o da bundan hamile kalmış. (bk. İbn Hacer, el-Feth: XII,215; el-Emînî, VI,206~207,221) Yukarıda geçen Hz. Câbir'in hadisine göre; Ömer b. Hattâb bu olaydan haberdar olması üzerine müt'ayı yasaklamış! (ayr. bk. İbn Hacer, el-Feth:XII,217; eş-Şevkânî,VII,228)
- (76) bk. Abdürrazzaq,VII,499; İbn Hazm,IX,519; İbn Hacer, el-İsâbe:II, 63, el-Feth: XII,217; eş-Şevkânî,VII,228 İsnadı gayet sahih.
- (77) Gayet sahih isnadla gelen rivâyete göre, Rabîa'nın müt'a yaptığını haber alan Ömer şöyle demiş: "Bu konuda (yasak koymak için) biraz erken davransaydım, (seni) muhakkak recmederdim!" (bk. Mâlik: nikâh,42; eş-Şâfiî, el-Ümm:VII,219; el-Beyheqî, es-Sünen:VII,206) ayr. bk. İbn Hacer, el-İsâbe:I,531,II,63; eş-Şevkânî,VII,228
- Rabîa, Ömer b. Hattâb'ın kendisine yönelik bir uygulaması sonucu, sonradan hristiyan olmuş bir

sahâbîdir. bk. Nesâî: eşribe, 47; İbn Hacer, el-İsâbe: I, 530~531

(78) bk. Abdürrazzaq, VII, 499; İbn Hazm, IX, 519; İbn Hacer, el-İsâbe: II, 63, el-Feth: XII, 217~218

(79) bk. İbn Hazm, IX, 519; İbn Ebil-Hadîd, XX, 130; eş-Şevkânî, VII, 228; et-Tabâtabâî, IV, 299;

Vehbe Zuhaylî, IX, 54

(80) bk. Râğîb el-İsfahânî, el-Muhâdarât: II, 94; İbn Abdi Rabbih, el-Iqd'ül-Ferîd: II, 139; el-

Emînî, VI, 208~209; et-Tabâtabâî, IV, 299

(81) et-Tayâlisî, el-Müsned: 227; el-Emînî, VI, 209

(82) Yemen'in ünlü fıkıh ve hadis alimlerinden. Kütüb-ü sitte'nin siqalıgı tartışmasız bir râvîsi.

H. 106'da Mekke'de vefat etti. (bk. İbn Sa'd, V, 537~542; İbn Hacer, et-Taqrîb: I, 359; es-Süyûtî,

el-İs'âf: 20; Bilmen, Hukuku İslâmiyye: I, 460)

(83) Abdürrazzâq sahih isnadla rivâyet ediyor. bk. İbn Hazm, IX, 519; İbn Qudâme, VII, 571; el-

Aynî, XIV, 254; İbn Hacer, el-Feth: XII, 217, 218; eş-Şevkânî, VII, 228; Vehbe Zuhaylî, IX, 54

(84) Kûfe'nin en önde gelen müctehidlerinden. Hadiste de gayet siqa ve Kütüb-ü sitte

râvîlerinden. H. 95'te Haccâc-ı Zâlim'in zulmü sonucu şehid oldu. (bk. İbn Sa'd, VI, 256~267; İbn

Hacer, et-Taqrîb: I, 284; el-Aynî, I, 79; es-Süyûtî, 16; Bilmen, Hukuku İslâmiyye: I, 449)

(85) Abdürrazzâq sahih isnadla rivâyet ediyor. bk. İbn Hazm, IX, 519; İbn Ebil-Hadîd, XII, 254; el-

Aynî, XIV, 254; İbn Hacer, XII, 217, 218; eş-Şevkânî, VII, 228; Davudoğlu, VII, 226; Vehbe

Zuhaylî, IX, 54

(86) Mekke'nin meşhur hadis ve fıkıh alimlerinden. Siqa olduğunda hiç kimsenin kuşkusu yok.

H. 115'te vefat etti. (bk. İbn Sa'd, V, 467~470; İbn Hacer, et-Taqrîb: II, 25; el-Aynî, II, 79;

Bilmen, I, 338)

(87) Abdürrazzâq sahih isnadla rivâyet ediyor. bk. İbn Hazm, IX, 519; el-Aynî, XIV, 254; İbn Hacer,

el-Feth: XII, 217, 218; eş-Şevkânî, VII, 228; Davudoğlu, VII, 226; Vehbe Zuhaylî, IX, 54

(88) Abdülmelik b. Abdilazîz b. Cüreyc. Mekke'nin en ünlü hadis, fıkıh ve tefsircilerinden. Siqa

olduğunda tam bir ittifak var. H. 150'de vefat etti. (İbn Sa'd, V, 491~492; ez-Zehebî, II, 659; İbn

Hacer, et-Taqrîb: I, 482; el-Aynî, III, 157; Bilmen, I, 403)

(89) ez-Zehebî, II, 659; İbn Hacer, et-Tehzîb: VI, 406; el-Aynî, XIV, 253; İbn Hacer, XII, 217; el-

Adevî, Hâşiye alâ Muhtasar'il-Halîl: VIII, 77

Konuyla ilgili bir rivâyet için bk. el-Küleynî, el-Kâfi: V, 451

(90) Mekke'nin ünlü hadis, fıkıh ve tefsir alimlerinden. Siqa olduğunda ittifak var. H.

102~104'te vefat etti. (İbn Sa'd, V, 466~467; ez-Zehebî, III, 439; İbn Hacer, et-Taqrîb: II, 237; el-

Aynî, I, 131, 435; Bilmen, I, 430)

(91) İbn Ebil-Hadîd, XII, 254; et-Tabâtabâî, IV, 299

(92) Mekkeli tâbi'nin meşhurlarından. Buhârî ile Müslim dahil pekçok hadisçinin itimadına

mazhar olmuş siqa bir râvî. (İbn Hacer, el-İsâbe: II,204,III,685, et-Taqrîb:I,352; el-Aynî,VII,419)

(93) Abdürrazzâq (el-Musannef:VII,496,497) gayet sahih ve sağlam bir isnadla rivâyet ediyor.

bk. el-Ğimârî, el-İbtihâc:205

Rivâyet, Muaviye'nin müt'a yaptığıyla ilgili rivâyetle iç içedir.

(94) Meşhur komutan sahâbî Hâlid b. Velîd'in torunlarından. Müslim'in siqa râvîlerinden. (bk.

Müslim:nikâh,27; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,216)

(95) bk. Müslim:nikâh,27

(96) İsmâîl b. Abdirrahmân es-Süddî. Kûfe'nin meşhur hadis ve tefsir alimlerinden. Müslim ve diğer sünen yazarlarının itimad ettiği siqa ve sadûq bir râvî. H.127'de vefat etti.

(Tirmizî:menâqib,21; ez-Zehebî,I, 236~237; İbn Hacer, et-Taqrîb:I,83; Şerafuddîn, el-Murâcaât:82)

(97) bknz. İbn Hacer,XII,217; İbn Rüşd,II,48; el-Qurtubî,V,133; eş-Şevkânî,VII,229

(98) et-Tefsîr:V,132

(99) Diğer dört görüş için bk. Hâkim, el-Ma'rife:65; eş-Şevkânî,VII,228

(100) bk. en-Nevevî,IX,182,183,186; Davudoğlu,VII,223,226

(101) Özetle alınmıştır. bk. eş-Şevkânî,VII,230

(102) İbn Nüceym, el-Eşbâh:27; es-Süyûtî, el-Eşbâh:53~55; es-Serahsî,I, 50; el-Kâşânî,II,80,188; el-Hâdimî, el-Mecâmî':314; Mecelle:md.4

(103) İbn Nüceym,28; el-Hâdimî,311; en-Nevevî,IV,49; Mecelle:md.5

(104) el-Kâşânî,VII,323; İbn Nüceym,29; es-Süyûtî,53; Elmalılı, Hak Dini: IV,2446

(105) el-Hâdimî,330; Mecelle:md.10

(106) bk.Ebul-Huseyn el-Basrî, el-Mu'temed:II,325 vd. el-Bâcî, el-İhkâm: 613 vd. el-Ğazzâlî, el-Müstasfâ:I,217 vd. es-Serahsî, el-Usûl:II,223 vd. Sadruşşerîa,II,608 vd. el-Âmidî, el-

İhkâm:IV,367; İbn Hâcib, el-Muhtasar:II,284; el-Beydâvî, el-Minhâc:III,123 vd. İbn Qudâme, er-

Ravda:I,389 vd. İbn Hazm, el-İhkâm:V,3 vd. İbn Daqîq el-Iyd, el-İ'lâm:II,27~28; İbn

Hümâm,III,290; M. Husrev,264; İbn Abdişşekûr, el-Müsellem:II,359; Mustafa Deyb Boğa,

Eser'ul-Edillet'il-Muhtelefi fihâ:s.185~238

(107) Bu delile bir kısım Ehl-i Sünnet alimleri bizim adımıza yer veriyor. bk. el-Cessâs,III,103;

es-Serahsî,V,152; er-Râzî,X,52

(108) Şimdilerde çoğu "elbette müslümanım!" diyen pek çok gencin neden genel evlere mübtelâ olduğunu varın sizler düşünün...

A.HARAMDIR" DİYENLER

"Müt'a" nikâhına "haram" diyenlerin başında, hiç kuşkusuz Ehl-i Sünnet mektebi var. Mektebin tamamı bu görüşte.*Bunun yanısıra Mu'tezile ile Ehl-i Sünnet'e yakınlığıyla bilinen Zeydiyye mektepleri de aynı görüşü paylaşıyor.

B. DELİLLERİ

Ehl-i Sünnet başta olmak üzere "Müt'a" nikâhına cevaz vermeyen tüm mekteplerin, elbette bu iddialarını dayandırdıkları bir takım delilleri var. İşte onların delilleri:

DELİL:

Onlar bu konuda sadece Mü'minûn sûresindeki peş peşe gelen birkaç ayete dayanıyorlar. Allah Teâlâ o ayetlerde şöyle buyuruyor:

{O mü'minler ırz ve namuslarını korurlar. Sadece zevceleri ve sahip oldukları cariyeler müstesnâ. Onlar bundan (ırz ve namuslarını eşlerine ve cariyelerine açmakla) kınanmış da olmazlar. Kim bunun dışında başka arayışlara girerse, işte böyleleri âdî / haddi aşmış kimselerdir." (Mü'minûn Sûresi: ayetler,5~7)

Ayetlerde (yukarıyla birlikte düşünülürse) felâha erecek gerçek mü'minler için, ırz ve namuslarını, cinsel arzu ve isteklerini sadece iki sınıfa açabileceği, yalnız onlarla cinsel ilişkiye girebileceği belirtiliyor: a. Zevceleri b. Câriyeleri. Bu iki yolun dışında kalan cinsel ilişkiler haram kınıyor; yapanlar kınanıyor ve "âdî" oldukları söyleniyor. Ayetler bu konuda yeterince açık. Müt'a nikâhıyla evlilik ve cinsel ilişki bu iki yolun dışında kalıyor. Çünkü müt'a nikâhıyla evlenen bir kadın, kocasına "câriye" olmadığı gibi, bu nikâhta miras, talâk (boşama), nesep ve iddet hükümleri bulunmadığı için, onun "zevcesi" de sayılmaz! Dolayısıyla müt'a nikâhı bu ayetlerle haram kılınmış demektir.(1)

Cevap : Ayetlerin cinsel ilişki için iki yoldan başkasını yasakladığı; bu iki yoldan birisinin de "zevce = eş" olduğu zaten açık. Buna diyecek yok! Ancak müt'a nikâhıyla evlenen bir kadının kocasına "zevce olmadığı" ise kup kuru bir iddiadır; bu iddianın kayda değer hiçbir delili yoktur.

Bunun temeli "önyargı"ya dayanıyor. Biz "müt'a" nikâhıyla evlenen bir kadının da kocasına "zevce" olduğunu söylüyoruz. Dolayısıyla ayetlerin konumuzla hiçbir ilgi ve alâkası yok. Bu bir. "Müt'a nikâhında normal nikâhın miras, talâk vb. hükümlerinin bulunmadığı" iddiası ise kısmen demagoji, kısmen de yalan! Demagojidir; çünkü bu mantığa göre, müslüman bir erkek Ehl-i Kitâp'tan bir kadınla evlense, miras hukukunun karşılıklı işlemesi lâzım! Oysa Ehl-i Sünnet kardeşlerimiz de kitâbî olan bir kadınla evliliği onaylıyor ve o kadının "zevce" olacağını kabul ediyor; ama karşılıklı miras alış verişini kabul etmiyor!!! ("Müslüman kâfire, kafir de müslümana mirasçı olamaz." kuralı gereğince)

Talâk (boşama) ise dâimî nikâhın hükümlerindendir, sırf nikâhın değil! Kaldı ki müt'a nikâhında

buna zaten gerek yok!

İddet ve çocuğun nesebi konusundaki iddialar ise tek kelimeyle “yalan”! Bu tür iddiaların gerçeğe ilgisi yoktur. (I. Bölüm’e bakın)

İkincisi, müt’anın Medîne döneminde uygulandığı konusunda kesinlik var. Söz konusu ayetler ise Mekkî bir sûreye aittir. Yani ayetler, Mü’minûn sûresinin ayetleridir ve bu sûre Mekke döneminde nâzil olmuştur. Bana söyler misiniz; Mekke’de inen bir ayet, daha sonra Medîne’de uygulanan bir nikâhı nasıl yasaklıyor, yada Mekke’de bu ayetlerle haram kılınmış bir yolu, Allah’ın Rasûlü (s) nasıl açabiliyor!? Bir peygamber bu duruma nasıl düşebiliyor!? “Mezhebi kurtarmak” uğruna Allah ve Rasûlü’ne iftiranın böylesi görülmüş mü!? Üçüncüsü, yukardaki iki açıdan, Hz. Âişe’nin müt’a nikâhının câiz olmadığını söyleyip ardından bu ayetleri okuduğuna dair rivâyet* de suludur! Ya Hz. Âişe’yi Allah ve Rasûlü’ne iftiracı yada “ne dediğini bilmez” konumuna iteceksiniz, yahut ta bu rivâyetin uydurma olduğunu söyleyip duvara çarpacaksınız! Tercih sizin...

Bütün bu sebeplerden dolayı, bu ayetlerle “müt’a” nikâhının haramlığına delil getirmek mümkün değil. Mâlikîlerden Qâdî Ebûbekr b. el-Arabî, bu ayetlerle söz konusu nikâhın haramlığına delil getirmeyi reddetmiştir.(2)

II. SÜNNETTEN DELİLLER :

“Müt’a nikâhı” için “haram” diyenlerin sünnetten delilleri şunlar:

1. İmam Ali @ : {Allah’ın Rasûlü (s) Hayber günü müt’a nikâhını ve evcil eşeklerin etini yemeyi yasakladı.}(3)
2. Seleme b. Ekva’ : “Allah’ın Rasûlü (s) Evtâs günü üç günlüğüne müt’aya izin verdi; sonra yasakladı.}(4)
3. Abdullâh b. Ömer : “Allah’ın Rasûlü (s) Hayber günü müt’a nikâhını (bazı rivâyetlerde : ve evcil eşeklerin etini yemeyi) yasakladı.” (5)
4. Enes b. Mâlik : “Allah’ın Peygamberi (s) müt’ayı yasakladı.} (6)
5. Câbir b. Abdillâh : “Allah’ın Rasûlü (s) ile Tâif gazasına çıkmıştık. Orada bir takım kadınlarla müt’a yaptık. Peygamber (s) bir ara kadınları yanımızda görünce, sordu; biz de “müt’a yaptığımız kadınlar” cevabını verdik. Bunun üzerine gazaba geldi; yüzü kızardı ve ardından müt’ayı yasakladı. Biz de buna bir daha dönmedik.} (7)
{Allah’ın Rasûlü (s) kendileriyle müt’a yaptığım kadınları görünce “Bunlar kıyâmete kadar haramdır!” buyurdu.} (8)
6. Ebû Zerr el-Ğîfârî : “Her iki müt’a da; yani kadın müt’asıyla hac müt’asının her ikisi de yalnız bize mahsus idi.} (9)
{Kadınlarla müt’a yapmak, Rasûlullâh’ın ashâbı için sadece üç günlüğüne helal kılındı. Daha

sonra Allah'ın Rasûlü (s) onu yasakladı.} (10)

7. Ömer b. Hattâb : "Allah'ın Rasûlü (s) bize müt'a için üç günlüğüne izin verdi; ama ardından yasakladı. Allah'a yemin olsun ki; muhsan (evli) olup ta müt'a yapan birisini duyarsam, onu taşlarla recmederim!} (11)

8. Hâris b. Ğaziyye el-Ensârî : "Allah'ın Rasûlü (s) Mekke fethinde üç defa "Kadınlarla müt'a yapmak haramdır!" buyurdu.} (12)

9. Ebû Hürayra : "Allah'ın Rasûlü (s) Tebuk gazası esnasında müt'a nikâhını yasakladı.} (13)
(meâlen)

10. Zeyd b. Hâlid el-Cühenî : "Ben ve arkadaşım, bir kadınla kısa bir süre için müt'a yapma konusunda tartışıyorduk; sonunda anlaştık. Derken birisi gelerek, bize Allah'ın Rasûlü'nün (s) müt'a nikâhını ... haram kıldığını haber verdi.} (14)

11. Sehl b. Sa'd es-Sê'idî : "Allah'ın Rasûlü (s) müt'aya, insanların ona çok ihtiyacı olduğundan izin vermişti. Daha sonra yasakladı.} (15)

12. Ka'b b. Mâlik el-Ensârî : "Allah'ın Rasûlü (s) kadınlarla müt'a yapmayı yasakladı.} (16)

13. Sa'lebe b. Hakem el-Leysî : "Peygamber (s) Hayber'in fethinde müt'ayı yasakladı.} (17)

14. Sebra b. Ma'bed el-Cühenî : "Allah'ın Rasûlü (s) Mekke'nin fethinde, müt'a yapmaya bir süre için izin verdi. Sonra da:

"Ey insanlar! Ben size müt'a yapmanız için izin vermiştim; artık Allah bunu kıyâmet gününe kadar haram kıldı..." buyurdu.} (18)

Cevap : 1. Defalarca ifade ettik ki; müt'a nikâhının Medîne döneminde uygulandığında hiç kimsenin en ufak kuşkusu yok! Üstelik Ehl-i Sünnet kardeşlerimize göre; bu uygulama birkaç kez olmuş: İzin verilmiş, yasaklanmış; ardından tekrar izin verilmiş, yine yasaklanmış!!! Şu halde sırf "yasaklama" ifade eden hadislerle delil getirmek ve bunlara dayanarak "müt'a nikâhı haramdır." demek onlar için de mümkün değil. Zaten konuya birazcık hâkim olanlar, müt'a nikâhının şu an haram olduğu konusunda, gelmiş geçmiş ulemanın sünnetten yegâne dayanağının "Sebra" hadisi olduğunu bilirler.

2. Bu rivâyetlerin tamamı, hem müt'a nikâhıyla ilgili olduğunu ispat ettiğimiz Nisâ sûresinin 24. ayetine, hem de müt'a nikâhının Allah'ın Rasûlü (s) zamanında uygulandığını; yasaklayanın ise

II. Halîfe Ömer olduğunu ifade eden en sahih hadislere aykırı.

3. İmam Ali'ye @ izâfe edilen bu rivâyetin asılsız ve bunun sorumlusunun da İbn Şihâb ez-Zührî olduğunu daha önce ispat ettik.*

4. Seleme hadisi de daha önce geçen** ve Buhârî ile Müslim'in Hz. Câbir ile Seleme'den ortaklaşa rivâyet ettikleri, bundan daha sahih hadise aykırı. Bu bir.

İkincisi, bu rivâyetin râvîleri siqa sayılıyor. Ancak içlerinde bu tersliğin kaynaklandığı bir râvî var:

O da Abdülvâhid b. Ziyâd el-Basrî. Abdülvâhid de siqa ve Buhârî ile Müslim'in ortak râvîlerinden birisi; ama buna rağmen pek çok münker (gerçek dışı) hadislerinin olduğu, Buhârî ile Müslim'in bu münker hadislerini rivâyet etmekten çekindikleri ve hatta rivâyet ettiği hadislerin isnadlarında "tedlîs"* yaptığı ... Ehl-i Sünnet alimlerinin itirafıyla sabit.(19) Sözün kısası, bu rivâyet de Abdülvâhid'in münker ve şâzz** rivâyetlerinden birisi. Münker ve şâzz rivâyetlerle amel edilemeyeceğini ise bilmeyen yok!

Üçüncüsü, Evtâs muharabesi Mekke'nin fethinden iki ay kadar sonra olmuştur. İlerde, Sebra hadisinin tahlilini yaparken de göreceğimiz gibi; Ehl-i Sünnet hadis alimleri, müt'a nikâhının ebediyyen haram kılınışının Mekke'nin fethinde vukû bulunduğunu söylüyorlar. Şu halde Seleme'ye izâfe edilen bu rivâyet, Ehl-i Sünnet alimlerinin kabullerine de aykırı. Çünkü, Mekke'nin fethinde müt'ayı ebedî olarak haram kılan bir peygamber, iki ay gibi kısa bir süre sonra buna izin verebilir mi!? Bu "densizlik" bir peygambere nasıl reva görülür!?

Kısacası Seleme'ye izâfe edilen bu rivâyet asılsız.

5. Abdullâh b. Ömer'e izafe edilen rivâyette, müt'a nikâhının "Hayber" fethinde yasaklandığı ifade ediliyor. Oysa o gün böyle bir konunun hiçbir şekilde gündeme gelmediğini daha önce (İmam Ali'ye izâfe edilen Hayber hadisinin tahlili sırasında)*ispat etmiş; bu iddiaların tamamen yanlış olduğunu, bunun ise İbn Şihâb ez-Zührî'den kaynaklandığını söylemiştik. Çok ilginçtir; bu rivâyetin senedinde de İbn Şihâb ez-Zührî'nin adı geçiyor! Onun bulunmadığı senedlerle gelen en sahih rivâyetlerde; Abdullâh o gün sadece evcil eşeklerin yasaklandığını söylüyor!(20)

Abdullâh b. Ömer'den gelen meşhur rivâyet bu.

Bu meşhur rivâyet, Abdullâh'dan azadlısı Nâfi' ile oğlu Sâlim; Nâfi' ile Sâlim'in her ikisinden Ubeydullah b. Ömer, sadece Nâfi'den ise Mâlikî mezhebinin imamı Mâlik b. Enes ile İbn Cüreyc kanallarıyla geliyor. Dikkat edilirse; Nâfi'den üç kişi rivâyet ediyor bu meşhur hadisi. Bu üç kişinin rivâyetinde sadece "evcil eşeklerin etinin" yasaklandığı ifade ediliyor.

ez-Zührî, "müt'a"yı da kattığı bu rivâyeti Sâlim'den aldığını söylüyor ve diğer hadis hafızlarına bilinçlice ters düşüyor. Bu bakımdan rivâyet asılsız ve gerçek dışıdır. Dolayısıyla huccet olamaz! Söz konusu rivâyetin bir başka isnadında da Ebû Hanîfe bulunuyor ve o da bu rivâyeti Nâfi'den naklediyor. Ebû Hanîfe'nin hadis alanında zabt ve hâfıza bakımından zayıf olduğu ise malum.(21)Zaten o yüzden burada hata yapmış; Ubeydullah, Mâlik ve İbn Cüreyc'in Nâfi'den yaptığı yukarıdaki meşhur rivâyete ters düşmüş!!

Böylece İbn Ömer'e izafe edilen bu rivâyetin de münker ve şâzz olduğu anlaşılıyor.

Abdullah b. Ömer'den rivayet edilen bu hadisi benzer lafızlarla Taberânî de rivayet ediyor.

Ancak onun da senedinde Mansûr b. Dînâr et-Temîmî adlı çok zayıf bir râvî var.(22)

6. Enes hadisini de Ebû Hanîfe İbn Şihâb ez-Zührî kanalıyla rivâyet ediyor! Ne ilginç değil mi?

ez-Zührî bu konuda hangi rivâyetin senedine takılsa, yapacağını yapıyor! Ebû Hanîfe'nin hadisteki durumunu ise az önce gördünüz.

Kaldı ki bu rivâyet sadece "yasaklama" belirtiyor ve bunun Ehl-i Sünnet kardeşlerimiz için de bir değerinin olmadığını daha önce ifade ettik.

7. Câbir el-Ensârî'den gelen bu iki rivâyetin, yine kendisinden gelen; daha önce, II. Bölüm'de naklettiğimiz en güçlü ve en sahih hadislerle ters düştüğü meydanda. Bu bakımdan kabulü imkânsız!

a. Tâif hadisinin özellikle son kısımlarına dikkatlice bakın. Bakınca; bunun daha önceki Câbir hadislerinin üçüncüsünden (c) "uyarlama" olduğunu göreceksiniz. Bu rivâyette yasaklayanın "Allah'ın Rasûlü (s)", orada geçen en sahih rivâyetlerde ise "Ömer" olduğunu söylüyor; tersliğin farkında mısınız!? Bu bir.

İkinci husus, Tâif muhasarası Mekke'nin fethinden epeyce sonra vuku bulmuştur. Bu haliyle rivâyeti, "Ebedî haramlık Mekke'nin fethinde vuku bulmuştur" diyen Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin kabulü de imkânsız görünüyor.

Üçüncüsü, rivâyet (Câbir – Abdullâh b. Muhammed b. Aqîl – Abbâd b. Kesîr el-Basrî ...) kanalıyla geliyor. Abdullâh doğru sözlü, siqa bir râvî; ancak hâfızası zayıf.(23) Abbâd ise Ehl-i Sünnet mektebinin önde gelen hadis hâfızlarının ittifakıyla "zayıf", "metrûk = hadislerine rağbet edilmemiş", "rivâyetlerine güvenilmez" bir râvî. Ahmed b. Hanbel onun için "uydurma hadisler rivâyet eder!" diyor.(24) Yani rivâyetin senedi tek kelimeyle "sakat"!

Şu halde bu rivâyet de asılsız ve uydurma! Uydurup ortaya koyan da Abbâd'dan başkası değil!

Zaten İbn Hacer el-Asqalânî de bu rivâyetin "zayıf" olduğunu söylüyor.(25)

b. İkinci rivâyet de Hz. Câbir'den gelen en güçlü ve en sahih hadislerle ters düştüğü için münker ve şâzz! Hem müt'a madem ki kıyâmete kadar haram kılınmış ve bunu da Hz. Câbir duymuş; o halde II. Halîfe zamanına kadar müt'a yaptıklarını neden söylüyor? Bu bir küstahlık değil mi?

Eğer Hz. Câbir'i iyi tanıyorsanız; bu küstahlığı ona yakıştırabiliyor musunuz!? Bu bir.

İkincisi, rivâyet (Câbir – Muhammed b. Münkedir – İsmâîl b. Ümeyye – Ubeydullâh b. Ali – Sadaqa – Amr b. Ebî Seleme ...) kanalıyla geliyor. Amr Şamlı ve İbn Ma'în başta olmak üzere hemen herkesin "hâfıza bakımından" "zayıf" saydığı bir râvî.(26) Sadaqa, Abdullâh es-Semîn'in oğlu ve o da Şamlı! Bu adamın da "zayıf" ve rivâyetlerinin "güvenilmez" olduğu, en önde gelen hadis hafızlarının itirafıyla sabit.(27) Ubeydullâh'ın kimliğini tespit edemedim. Muhtemelen o da Şamlı!

Görüldüğü gibi rivâyet, bu haliyle sened bakımından perişan ve asılsız! Ancak bize göre bunun sorumluları yukardaki râvîler değil, İsmâîl b. Ümeyye'dir. İsmâîl, her ne kadar Ehl-i Sünnet hadisçilerinin güvenini kazanmış "siqa!" bir râvî ise de; bizce onun Emevî devlet erkanına aşırı

yakınlığıyla tanınması ona sâbika olarak yeter de artar bile! Kendisi Emevîlerin çok zâlim bürokratlarından Amr el-Eşdaq'ın torunu! Emevîlere yakınlığı da buradan geliyor. Amr el-Eşdaq, İmam Ali'ye ve Ehl-i Beyt'e alenen hakaret eden; bu yüzden de lânetlik Yezîd tarafından Medîne valiliğine getirilen, Emevîlerin çok sevip saydığı, hürmette kusur etmediği bir "zâlim".(28)

Kısacası bu uydurma rivâyetin vebali, böyle bir aileye mensup olan İsmâîl'e aittir. İsmâîl kafasındaki düşünceyi doğrulatmak için böyle bir rivâyeti icat etmiş olabilir.*

8. Ebû Zerr hadisi (Ebû Zerr – Zeyd b. Şerîk et-Teymî – oğlu İbrâhîm et-Teymî – Zübeyd b. Hâris ...) kanalıyla geliyor. Oysa İbrâhîm et-Teymî'den aynı hadisi; a. Süleyman b. Mihrân el-A'meş(29) b. Ayyâş b. Amr el-Âmirî(30) c. Beyân b. Bişr(31) d. Abdülvâris b. Ebî Hanîfe(32) ile e. Süleymân b. Tarhân et-Teymî(33)de rivâyet ediyor. Ama bu beş râvînin beşi de söz konusu hadisi {Hac müt'asının sadece ashâba ait olduğu" şekliyle rivâyet ediyor. Zübeyd'in rivâyeti bu beş siqa râvînin rivâyetine aykırı olduğu için "şâzz"dır ve kesinlikle huccet değildir.

Buradaki "şâzz olma" durumu ise Zübeyd'den değil, bu hadisi Zübeyd'den nakleden Fudayl b.

Merzûq'tan kaynaklanıyor. Zira Zübeyd diğerleri gibi gayet siqa bir râvî. Üstelik Buhârî ile Müslim'in ortak râvîlerinden. Fudayl ise adâlet ve sadâkatine güvenilen; ancak hâfıza bakımından "çok kusurlu" olduğu söylenen bir râvî.(34)

Dolayısıyla Ebû Zerr el-Ğıfârî hadisinin doğru şekli şudur: {Hacda müt'a sadece biz sahabeye mahsustu.} Bundan da maksat "hac aylarında umre yapmak" anlamına gelen "müt'a" değil; "başlanılmış bir haccı yarıda kesip / bozup umreye çevirmek" anlamındaki "müt'a"dır. Aksi halde bu hadisi doğru şekliyle bile kabul etmek mümkün değildir.(35)

Ebû Zerr'e isnâd edilen ikinci rivâyet ise (Ebû Zerr – Abdurrahmân b. Esved en-Nehaî – Mâlik b. Miğvel – Huneys b. Bekr - ...) kanalıyla geliyor. Huneys zayıf bir râvî.(36) Mâlik'in İmam Ali hakkında ileri geri konuştuğu; dolayısıyla Ehl-i Beyt'e @ olumsuz yaklaştığı rivâyet ediliyor.(37) Ayrıca senedde, Abdurrahmân ile Ebû Zerr el-Ğıfârî arasında isnâd kopukluğu var. Dolayısıyla bu rivâyetin kabûlü de mümkün değil!

9. Ömer'e izafe edilen bu rivâyet, "müt'a" nikâhını yasaklayanın Allah'ın Rasûlü (s) olduğunu ifade ediyor. Oysa bundan daha sahih ve daha sağlam olan şu hadisler yasaklayanın bizzat

Ömer'in kendisi olduğunu açıkça ortaya koyuyor:

a. Hz. Câbir hadisi (38)

b. Hz. Câbir hadisi (39)

c. Hz. Câbir hadisleri (40)

d. Imrân b. Husayn hadisi (41)

e. Saîd b. Müseyyeb hadisi(42)

f. Ebû Qılâbe el-Cermî hadisi.(43)

g. Urve de İbn Abbâs'a karşı müt'a nikâhının haram olduğunu savunurken, Allah'ın sevgili Rasûlü'ne (s) değil; Ebûbekr ile Ömer'in icraatlarına dayanıyor!(44)

h. Aynı Urve diyor ki: Havle bt. Hakîm Ömer'in yanına girerek "Rabîa b. Ümeyye bir kadınla müt'a yapmış; kadın da bundan hâmile!" dedi. Ömer hemen elbisesini sürüyerek dışarı çıktı ve şunları söyledi: {Şu müt'a yok mu; (yasaklamada) erken davranmış olsaydım, onları recmederdim!} (45)

Her biri seçme olan ve sıhhatli olduğunda kimsenin kuşku duymadığı bu hadisler, müt'a nikâhını Allah'ın Rasûlü (s) değil; bizzat Ömer'in yasakladığını açıkça ifade ediyor. Bütün bunları görmezden gelerek "Müt'a nikâhını Allah'ın Rasûlü (s) yasakladı" demek apaçık bir inatçılık olmaz mı? Böyle bir tavır hangi insana yakışır!?

Burada Râğıb el-İsfahânî'nin "el-Muhâdarât" adlı eserinde geçen çok ilginç bir olayı aktarmadan geçemeyeceğim. Rivâyete göre Yahyâ b. Eksem, Basralı bir alime "müt'aya cevaz verirken kime tâbi olduğunu" sormuş. O da "Ömer'e" demiş! Yahyâ "Nasıl olur; Ömer bu konuda insanların en katısidir! Halkın huzuruna çıkarak "İki müt'a var ki; ..." demiştir." deyince, Basralı alim cevabı yapıştırmış: {İyi ya! Onun şahitliğini kabul, haram kılışını ise reddettik!} (46) Bütün bunlar İbn Mâce hadisinin kesinlikle hatalı olduğunu ortaya koyuyor. Ayrıca Ebân b. Ebî Hâzim (Abdillâh) var bu rivâyetin senedinde. Bu râvînin adâletine güveniliyor; ama hâfızasının zayıf olduğu, bu yüzden de münker pekçok hadisinin bulunduğu... Ehl-i Sünnet hadis alimlerinin itirafları arasında.(47) Demek ki, müt'a nikâhını yasaklamayı Ömer'e değil de Allah'ın Rasûlü'ne (s) izâfe etme hatası Ebân'ın zayıf hâfızasından kaynaklanıyor.

Şu halde İbn Mâce hadisi "sanıldığı gibi" isnadı sahih bir rivâyet değil; münker ve asılsız bir rivâyettir.

10. Hâris hadisi de meşhur hadis kaynaklarında yer almayan, müt'a ayetine ve "müt'a nikâhına" cevaz veren onlarca sahih ve meşhur hadislere aykırı bir rivâyet. O yüzden de kitaplarda bu rivâyetin üzerinde hiç durulmaz!

Kaldı ki senedinde İshâq b. Abdillâh b. Ebî Ferve var. Ehl-i Sünnet hadisçilerinin ittifakla zayıf ve metrûk saydıkları bir râvî.(48) Dolayısıyla Hâris adlı sahâbînin üzerinden bu rivâyeti becerleyen kim olduğu daha bir anlaşılmış oluyor.

11. Ebû Hürayra rivâyeti de Allah'ın kitabına, Rasûlü'nün sünnetine ve sahabenin tatbikatına tamamen aykırı. Bir defa bu rivâyetin başında Ebû Hürayra'nın bulunması, onun reddedilmesi ve kaldırılıp atılması için fazlasıyla yeterli!* Ayrıca senedinde Müemmel b. İsmâîl ile Ikrim b. Ammâr adlı iki râvî var.

Müemmel'in büyük bir hâfıza ve zabt sorununun bulunduğunu; dolayısıyla hadiste çok hatalar yaptığını hemen herkes kabul ediyor.(49) Ikrim'e'nin de Müemmel'den pek farkı

yok.(50)Dolayısıyla bu rivâyet, Ebû Hürayra'ya dokunmasak bile isnad bakımından sakat.

Bu rivâyeti, hem Ikrim'e'nin hem de Müemmel'in durumundan söz ederken, ez-Zehebî de kitabına almış. Ama insafa gelerek "münker" olduğunu söylemiş.(51) İbn Hacer de "Her iki râvî hakkında da eleştiriler var!" diyerek aynı şeyi ifade etmeye çalışmış!(52)

Bu ikisi, Kitaba, sünnete, sahabe ve tâbiînin tatbikatlarına aykırı bir rivâyeti aktarmakla "hata" ettiklerini kanıtlamış oluyorlar. Böyle bir rivâyeti "hasen" saymak tarafgirlik değildir de nedir?

12. Zeyd b. Hâlid rivâyeti hem sadece yasaklamadan bahsediyor, hem de senedinde Mûsâ er-Rabezî adlı bir râvî var. Mûsâ ittifakla zayıf ve rivâyetlerine güvenilmez bir râvî.(53)

13. Sehl hadisi de tıpkı Zeyd b. Hâlid hadisi gibi. Bunun senedinde ise Yahyâ b. Osmân b. Sâlih el-Mısrî ile İbn Lehî'a var. Her ikisi de hadis alimleri tarafından çokça eleştirilen, hâfıza bakımından çok zayıf râvîler.(54)

14. Ka'b'dan rivâyet edilen hadisin durumu da yukarıdakilerden farksız. Senedinde Yahyâ b. Ebî Üneyse el-Cezerî adlı ittifakla zayıf, metrûk bir râvî var.(55)

15. Sa'lebe hadisinde, müt'a nikâhının Hayber'in fethinde yasaklandığı açıkça ifade ediliyor. Bu ise kesinlikle doğru değil; târihî hakîkatlere tamamen aykırı.* Bu yüzden kabul edilmesi imkânsız.

Diğer yandan senedinde Şerîk b. Abdillâh en-Nehaî adlı birisi var. Sadûq; ancak hâfıza bakımından çokça eleştirilen bir râvî.(56) Demek ki burada hata yapmış!

Sebra Hadisinin Tahlîli :

Sebra hadisi, Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin biricik dayanağı, darda kaldıklarında sığınıp medet umdukları yegâne delildir. Bu rivâyet adeta ilaç gibidir onlar için! O yüzden konuyla ilgili belli başlı kaynaklarda, müt'a nikâhından söz edilirken, "ebedî haramlığına sünnetten delil" deyince hep bu rivâyetin öne sürüldüğü görülür. Bu rivâyetin onların imdatlarına yetişip yetişemeyeceğini anlamak için, kendisini iki açıdan eleştireceğiz:

Metin (içerik) tenkidi :

a. Sebra hadisi; müt'a nikâhına açıkça cevaz veren ayete, Peygamberimizin (s) meşhur hadislerine, sahabe ve tâbiînin yaygın olarak bilinen tatbikatına aykırı. Ayeti, meşhur hadisleri ve sahabe ve tâbiînin tatbikatını sadece Sebra hadisine feda etmek hangi akıl ve mantığa, hangi vicdana sığar!

b. Bu hadis sadece bir sahâbîden gelen bir hadistir ve "müt'a"yı Allah'ın Rasûlü'nün (s) yasakladığını ifade ediyor. Oysa bu nikâhın Allah'ın Rasûlü (s) hayattayken uygulandığına ve en son II. Halîfe Ömer b. Hattâb'ın yasakladığına dair hadisler daha yaygın ve daha sahihtir.

Dolayısıyla bu hadis, pekçok sahâbînin rivâyet ettiği o hadislere de aykırı!

c. Bu hadisi Allah'ın Rasûlü'nden (s) Sebra dışında rivâyet eden olmadığı gibi, Sebra'dan da oğlu

Rabî’ dışında duyan eden yok! Böyle haberlere (hadislere) usûl ilminde “haber-i vâhid” denir. Haber-i vâhid olan bir hadis ise hiçbir zaman kesin hüküm ortaya koyamazlar. Bu usûl kuralını, bu alana birazcık gönül verip ter dökmüş olan kimselerden bilmeyen yoktur. Bu haber-i vâhid olan hadis, üstelik ayete, meşhur hadislere aykırı ise; siz düşünün!

d. İnsanların namusuyla alâkalı böylesine önemli bir hadisi, herkesin mutlaka duymuş olması ve bilmesi gerekirken, bundan sadece Sebra’nın haberdar olması sizce tuhaf ve garip değil mi!?

Böyle bir durumun “bir hadisin asılsız ve uydurma olduğunu tanıma yollarından birisi” olduğunu(57) hatırlatmaya gerek var mı!?

e. Duruma bakılırsa, bu hadis kalabalığa hitaben söylenmiş. Sadece Müslim’in rivâyetlerine bir göz atılırsa bu durum açıkça görülür. Böyle bir durumda ve böylesi önemli ve hassas bir konuda söylenen bir hadisin, sadece bir kişi tarafından rivâyet edilmesi, Ehl-i Sünnet hadis ve fıkıh alimlerinin ittifakıyla “uydurma hadislerin” en temel alâmetlerinden sayılır.(58)

Bu ve benzeri nedenlerle, bu hadisin Allah’ın Rasûlü (s) tarafından dile getirildiğini iddia etmek imkânsızdır.

Sened tenkidi:

a. Hadisin Sebra’dan sadece oğlu Rabî’ kanalıyla geldiğini az yukarıda söylemiştik. Müt’a nikâhının “ebedî olarak / kıyamete kadar” haram kılındığını ifade eden bu rivâyet, çok ilginçtir, Rabî’den sadece Abdülazîz b. Ömer kanalıyla geliyor! Oysa aynı hadisi Rabî’den şu yedi kişi de naklediyor:

1. Leys b. Sa’d (59)
2. Umâra b. Ğaziyye (60)
3. İbn Şihâb ez-Zührî (61)
4. Ebû İshâq es-Sebîî (62)
5. Amr b. Hâris el-Mısırî(63)
6. Rabî’in oğlu Abdülmelik (64)
7. Rabî’in oğlu Abdülazîz (65)

İşte bu yedi hadis hâfızının Rabî’den naklettiği hadislerde “kıyamete kadar” kaydı bulunmuyor; sadece “yasaklamadan” bahsediliyor. Dolayısıyla Abdülazîz b. Ömer hadisi bu şekilde rivâyet ederek, Rabî’in kendi çocukları dahil, diğer yedi hadis hafızına ters düşmüş oluyor. Abdülazîz’i siqa(66) sayarsak; rivâyetine “şâzz”, saymazsak “münker” adı verilir. Hadis usûlü kitaplarının hangisine bakarsanız bakın; gerek “şâzz” ve gerekse “münker” hadislerin zayıf ve merdût sayıldıklarını görürsünüz. Yani bunlarla asla amel edilemez.

Bu durumda “kıyamete kadar haram olduğuna” dair rivâyet sadece Abdülazîz’in rivâyetidir ve burada hata yaptığı apaçık bellidir. Dolayısıyla bunun ilmî açıdan itibara alınacak hiçbir yanı

yoktur. O zaman geriye sadece “yasaklanmış olduğundan” başka bir şey kalmıyor. Bu ise Ehl-i Sünnet alimlerinin de işine yaramaz. Çünkü onların büyük bir çoğunluğu müt’a nikâhının birkaç kez serbest bırakılıp ardından yasaklandığına inanıyor. Dolayısıyla onların işine yarayacak rivâyetin “ebediyyen, kıyamete kadar” haram olduğunu ifade etmesi gerekiyor.

b. Üstelik bu şâzz olan Abdülazîz rivâyetinin sened kısmı da çelişkilerle dolu. Buna “ızdırâb” deniyor hadis ilminde. Zira senedin birinde “Abdülazîz b. Ömer” yerine “Ömer b. Abdilazîz” denmiş! (67)

c. Yedi hadis hafızının, içinde “kıyamete kadar” kaydı bulunmayan rivâyetleri de metin bakımından bir hayli muzdarib! Yani metinde birbirini tutmayan ifadeler var. Örneğin Umâra, Ebû İshâq, Amr ve Rabî’in iki oğlunun rivâyetlerinde olayın Mekke fethinde vuku bulduğu ifade edilirken, Leys’in rivâyetinde yer ve zaman belirtilmeden, sadece “yasaklama”dan bahsediliyor.

ez-Zührî’den ise dört kişi rivâyet etmiş: 1. Süfyân b. Uyeyne(68), 2. Sâlih b. Keysân(69), 3. İsmâîl b. Ümeyye(70) ve 4. Ma’mer b. Râşid. Ma’mer’den de iki kişi almış: İsmâîl b. İbrâhim b. Uleyye(71) ve Abdürrazzâq b. Hemmâm(72).

Süfyân’ın rivâyetinde yer ve zaman belirtilmeden sadece yasaklamadan bahsediliyor.* Sâlih yasaklamanın Mekke’nin fethinde, İsmâîl b. Ümeyye ise Vedâ haccında vuku bulduğunu ifade ediyor. Ma’mer ise; kendisinden İsmâîl b. Uleyye’nin yaptığı rivâyetle Mekke fethinden bahsederken, Abdürrazzâq’ın rivâyetinde ise yer ve zamana hiç değinmiyor. İşte rivâyetlerdeki düzensizlik!

Burada İsmâîl b. Ümeyye’nin, diğer üç hâfıza aykırı davranarak, yasaklamayı “Vedâ Haccı”na kaydırması hiç de anlamsız değil! İsmâîl’in nasıl bir adam olduğunu da önce gördük.* O bunu yaparken ileriye düşünüyor; müt’a nikâhıyla alâkalı uygulamaların en sonunda kaldırıldığını sözde ispat edebilmek, Allah’ın Rasûlü’nün (s) hayatını “yasaklamayla” kapatabilmek için bu yola baş vuruyor!

Eee, bu kadarı da olacak; çünkü İsmâîl’den bunlar beklenmez değil! Ancak İsmâîl bütün bu entrikaları çevirirken; “iş yapıyor” olmanın verdiği sarhoşlukla, İbn Şihâb ez-Zührî’nin yanısıra diğer altı hadis hafızının rivâyetlerine, ayrıca ez-Zührî’den rivâyetle bulunan üç büyük hadis hâfızına ters düştüğünü fark edemiyor. Onların rivâyetlerinde “Vedâ Haccı” ilavesi yok. Öyleyse bu, İsmâîl’in değil de kimin marifeti!?

Bu yüzden Ehl-i Sünnet hadis alimleri olayın “Vedâ haccı”nda geçtiğini; yasaklamanın o gün yapıldığını belirten rivâyetlerin “hatalı” olduğunu, doğrusunun ve meşhur olanın ise “Mekke’nin fethinde yasaklandığını belirten rivâyetler” olduğunu açık bir dille ifade ediyorlar. el-Beyheqî, Abdurrahmân es-Süheylî, İbn’ül-Qayyim el-Cevzî ve İbn Hacer el-Asqalânî bunlardan sadece birkaçı.(73) Dolayısıyla onlar bile İsmâîl b. Ümeyye’nin söz konusu rivâyetini kabul etmiyor.

d. Böylesi bir ızdırâba (düzensizliğe) sahip bir rivâyeti, “müt’a nikâhı” gibi önemli bir konuda delil olarak kullanmak büyük oranda cür’et ister. Çünkü böyle bir rivâyetle haramı helal, yada helali haram kılmak çok zordur. Üstelik vebali de çok ağırdır!

e. Ehl-i Sünnet alimlerinin de itiraf ve kabulüyle, bu hâdise Mekke’nin fethinde olmuş. Mekke’nin fethinde müt’ayı yasaklayan ve bunu “kıyamete kadar” diyerek pekiştiren bir peygamber, nasıl oluyor da iki ay kadar kısa bir süre sonra, Evtâs günü buna tekrar izin verebiliyor!? Bu ne biçim iş! Sırf mezhebi kurtarmak uğruna, Allah’ın peygamberini böyle bir “dengesizliğe” ve “çelişkiye” itmek, bunun sonuçlarına göz yummak hangi akıl sahibi müslümana yakışır!?

f. Allah’ın Rasûlü (s) gerçekten müt’ayı kıyamete kadar yasaklamış olsaydı; yani Sebra hadisi sahih bir hadis olsaydı; Buhârî böyle “ilaç gibi” bir hadisi kaçırmıydı? Kitabında bu hadise de yer vermez miydi? İbn Şihâb ez-Zührî, Mâlikî mezhebinin imamı Mâlik b. Enes’in en önde gelen üstadlarından olduğu halde; o bile -en azından- üstadı kanalıyla gelen Sebra hadisine “Muvatta” adlı eserinde yer vermiyor! Sebra hadisi “Mut’a nikâhı ebedî olarak haramdır” diyenler için son derece hayati değer taşıyor; dolayısıyla bizim buradaki sorularımıza “Canım! Buhârî ve hatta Mâlik sahih olan her hadisi kitabına alamaz ya! Buna imkan var mı ki!?” şeklinde bir cevap verilemez. Bu cevaba sığınan ve bunun üzerine yatanlar, konunun önem ve ehemmiyetini ya kavramamışlardır; ya da onlar bununla kendilerini avutuyorlardır.

Bütün bunlar “Sebra Hadisi”nin de asılsız ve gerçek dışı olduğunu göstermesi bakımından sanırım yeterli. Şu halde böyle bir hadise yaslanmak, bununla bir helâli haram kılmak bir tarafa; “mekruh” kılmak bile mümkün değildir.

Velhâsıl, biz Ehl-i Beyt (İmâmiyye) mektebi olarak şunları söylüyoruz: Yukarıda Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin en muteber kaynaklarında yer alan en sahih ve sahâbe arasında fazlasıyla yaygın hadisler bizlere şu hakikatleri gösteriyor: Müt’a nikâhına Allah Teâlâ izin vermiş, O’nun sevgili Rasûlü (s) hayatta olduğu sürece uygulanmış. Bu uygulamaya I. Halife Ebûbekr zamanında da devam edilmiş! Allah’ın kitabında, Rasûlü’nün sünnetinde olmasına rağmen bunu yasaklayıp haram kılan; buna rağmen vazgeçmeyenleri cezalandıracağını söyleyen; hiç kuşkusuz, II. Halife Ömer olmuştur!

Eğer müt’a nikâhını yasaklayan gerçekten Allah’ın Rasûlü (s) ise, Ehl-i Sünnet âlimlerinden bir çoğu neden “Müt’a nikâhını haram kılan / yasaklayan ilk kişi Ömer b. Hattâb’tır.” diyor? Ebû Hilâl el-Askerî, Celâl es-Süyûtî, el-Qalqaşendî ve el-Qırmânî; Ömer b. Hattâb’ın müt’ayı haram kılıp yasaklayan ilk kişi olduğunu söylüyorlar.(74)

Yeri gelmişken, Ömer b. Hattâb’ın {İki müt’a var ki...} sözüne ilişkin, el-Cessâs ile Fahrüddîn er-Râzî’nin ortak açıklama / savunmasına değinmek istiyorum:

{Ömer’in bu sözü, Allah’ın Rasûlü’nün (s) konuyla ilgili “haram kılıcı / neshedici” bir sünneti

olmadan, sahabe huzurunda söylemesi; sahabenin de bu duruma sessiz kalması düşünülemez!
Aksi halde bu durum; hem o sözü söyleyeni, hem de dinleyip de itiraz etmeyenleri küfre sokar;
İslâm'dan uzaklaştırır.} (75)

Yukarıda, şimdiye kadar gözler önüne serdiğimiz onca sahih ve muteber delillere rağmen, böylesine zavallı ve üzücü lafları, el-Cessâs gibi, er-Râzî gibi akli başında olduğunu sandığımız alimlere yakıştıramıyoruz! Çünkü bu sözleri “gözleri mezheb taassubuyla perdelenmiş, basîreti körelmiş” kimselerin dışında kimseler söyleyemez!

Ömer b. Hattâb'ın madem bildiği bir hadis vardı; neden onu okumadı!? Okumadığı bir tarafa; neden {Allah'ın kitabında ve Rasûlü'nün sünnetinde olmasına rağmen ...} diyor. Madem bu nikâhı Allah'ın Rasûlü (s) yasaklayıp haram kılmış; öyleyse Ömer neden {... rağmen ben onları yasaklıyor / haram kılıyorum! ...} diyerek yasak koyanın ve haram kılanın kendisi olduğunu ifade ediyor. Yoksa Ömer b. Hattâb ne dediğini bilmiyor mu? Diğer yandan; siz Ömer b. Hattâb'ın “eli sopalı” bir halîfe olduğunu unutuyorsunuz galiba! Onun karşısında kim öyle ulu orta çıkıp itiraz edebiliyormuş!?

Kaldı ki Ömer'e itiraz edenin olmadığını da nereden biliyorsunuz? II. Bölüm'de, müt'a nikâhına cevaz veren sahâbîleri gördünüz. Bunlar sahabenin en önde gelenleri. Bunların çıkardığı seslerin muteber olabilmesi için, mutlaka Ömer'in karşısına dikilmesi mi gerekiyor!? Bu zavallı yorumlarla Ömer b. Hattâb'ı korumaya çalışanlar, birazcık olsun, Allah'ın Rasûlü'nü (s) neden hiç düşünmezler!? Allah'ın sevgili peygamberini çelişkiye ve dün dediğini bugün yalanlamaya mahkum edenler, o yüce peygamberi bir sahâbîye feda ederken “bunun insanı nereye götüreceğini” neden akıllarına getirmezler!? Yoksa Allah'ın peygamberi bir sahâbîden daha mı önemsiz!? Bu türden maskaralıklara düşmenin sebebi ne?

III.SAHÂBE VE TÂBÎİNİN GÖRÜŞLERİ:

Kaynaklarda, ashâb ve tâbîinden bazılarının “müt'a nikâhı”na karşı çıktıkları, buna asla izin vermedikleri ifade ediliyor. Şimdi tespit edebildiğimiz kadarıyla, bu görüşte olan sahâbî ve tâbîinin isimleri şunlar:

a. Sahâbîler :

1. Ömer b. Hattâb : Ömer'in müt'a nikâhına karşı çıkıp “haram” dediğine yer gök şahit. Üstelik “haram” diyenlerin öncülüğü de ona ait! Ebû Hilâl el-Askerî, Celâl es-Süyûtî, el-Qalqaşendî ve el-Qırmânî; Ömer b. Hattâb'ın müt'a nikâhını haram kılıp yasaklayan ilk kişi olduğunu söylüyorlar.(76)

2. Abdullâh b. Ömer : Bir kimse Abdullâh'a gelerek, “müt'a” nikâhının hükmünü sorduğunda

hemen sinirleniyor; "Vallâhi, bizler Allah'ın Rasûlü (s) zamanında zinâ da etmedik, sifâh ta!"(77), bazı rivâyetlerde(78)ise "Haramdır!" diyerek müt'a nikâhına bakış açısını ortaya koyuyor. el-Cessâs'ın rivâyetinde ise "Sifâhtır!" cevabını vermiş!(79)

Bu rivâyetlerden Abdullâh b. Ömer'in de bu nikâha "olumsuz" yaklaştığı açıkça anlaşılıyor. Zaten Abdullâh'a bundan başkası da yakışmaz; çünkü o babasının oğlu! Ancak, Abdullâh b. Ömer'in "haramdır" fetvasıyla ilgili bu rivâyetlerden birisi, daha önceki "Müt'anın Hayber günü yasaklandığına" dair rivâyetinin* içinde geçiyor. Orada söz konusu rivâyetin sakat olduğunu; "Hayber" ile ilgili kısmın, İbn Şihâb ez-Zührî tarafından bilinçlice sokulduğunu görmüştük!

3. Abdullâh b. Zübeyr : Müt'anın cevazını ifade eden Sünnetten deliller başlığı altında geçen Abdullâh b. Abbâs ve Esmâ bt. Ebûbekr hadislerinden, onun da müt'a nikâhına şiddetle karşı çıkanlardan olduğunu anlıyoruz. Hatta İbn Ebî Şeybe'nin sahih isnadla rivayetine göre; müt'a nikâhının zinadan farksız olduğuna inanıyor!(80)

4. Hz. Ebûbekr : Bu konuda, Abdullâh b. Abbâs ile Urve'nin tartışmasını konu alan rivâyetten başka bir rivâyet yok!* Bizce bu rivâyete "Ebûbekr"ın de sokulması Urve b. Zübeyr'in işi! Çünkü Urve, her ne kadar Ehl-i Sünnet kardeşlerimizin son derece güvendikleri bir râvî(81) ise de, bizce o sâbıkalı, hadisi kabul edilemez birisidir.(82) Dolayısıyla Ebûbekr'in müt'aya karşı çıktığı doğru değil! Birazdan da göreceğimiz gibi, alimlerin Ömer b. Hattâb'ı müt'ayı ilk yasaklayan kişi olarak sunmaları; hem bunu Allah'ın Rasûlü'nün yasaklamadığını, hem de Ebûbekr'in bu nikâha karşı çıkmadığını açıkça gösteriyor.

Hz. Câbir'den gelen sahih hadislerden hareketle, onun müt'aya cevaz verenlerden olduğunu bile rahatlıkla söyleyebiliriz. Aksi halde halîfeliği zamanındaki "müt'a nikâhı" uygulamalarına asla göz yummazdı.

5. Hz. Âişe : Müt'a nikâhına, Mü'minûn sûresinin ayetlerini okuyarak karşı çıktığına dair rivâyet daha önce geçmişti.(83) Orada bunun da aslının olmadığını gördünüz! Kısacası güvenilir rivâyetler, sahâbeden sadece üç kişinin; Ömer, oğlu Abdullah ve Abdullâh b. Zübeyr'in müt'a nikâhına karşı çıktıklarını gösteriyor.

b. Tâbiîler :

1. Saîd b. Müseyyeb : "Allah Ömer'e rahmet etsin; müt'ayı yasaklamasaydı zina açıktan yapılırdı!"(84)diyerek o da müt'a nikâhının haramlığına inandığını ifade ediyor.

2. Urve b. Zübeyr : Esmâ bt. Ebûbekr hadislerinden onun da kardeşi Abdullâh b. Zübeyr'den farksız olduğunu anlıyoruz. Rivâyetlere göre Urve müt'a nikâhını "zinâ" ile eş değerde görürmüş!!!(85)

3. Hasen el-Basrî : Diyor ki: "Müt'a sadece kazâ umresi* sırasında, o da sadece üç günlüğüne

helal kılındı. Ondan önce yada sonra hiç helal kılınmadı!!!”(86)

4. Abdurrahmân b. Ebî Amra : Sahabeden olan ve İmam Ali @ ile Sıffin muharabesinde “azgın çete”nin reisi Muâviye’ye karşı savaşıırken şehîd düşen Ebû Amra el-Ensârî’nin oğludur. Kendisi tâbîinin siqa râvîlerindendir.(87)

İbn Şihâb ez-Zührî’nin rivâyetine göre -tabii ki doğruysa- o da müt’aya karşı çıkanlardan.(88)

5. Rabî’ b. Sebra : Sebra b. Ma’bed’in oğlu. O da siqa sayılmasına rağmen Buhârî’nin güvenini bir türlü kazanamamış bir râvî. Zira Buhârî onun hadislerine kitabında hiç yer vermemiş.(89)

Sebra hadisinin kilit ismi / râvîsi olmasından, onun da müt’a nikâhına karşı olduğu sonucuna varıyoruz. Belki de bu hadis Rabî’in işi! Çünkü bunu babası Sebra’dan ondan başka hiç kimse rivâyet etmiyor. Bu durum ister istemez akla bir takım şüpheler getiriyor.

6. Abdülazîz b. Ömer : Ömer b. Abdilaziz’in oğlu. Onun da bu kanaatte olduğunu, Sebra hadisine yaptığı özel katkı(!)lardan anlıyoruz.

7. Mekhûl ed-Dimaşqî : Ehl-i Sünnet kardeşlerimiz tarafından genel olarak siqa ve sadûq kabul edilir. Ancak tedlisçiliği de bilinen bir husustur!(90)

Şam uyruklu fukahâdan sayılan ve İbn Şihâb ez-Zührî’nin gözde üstadlarından olan Mekhûl da müt’a’nın “zinâ” olduğunu iddia etmektedir.(91)

8. İbn Şihâb ez-Zührî : Ehl-i Sünnet hadis ve fıkıh ulemasının son derece güvenip siqa saydığı(92)bu adamın, aslında hiç de öyle olmadığını daha önce* gördünüz.

ez-Zührî’nin bu görüşte olduğunu anlamak hiç de zor değil! İmam Ali’ye ve Abdullâh b. Ömer’e isnâd edilen “Hayber hadisi”ne katkılarından dolayı onun da bu görüşte olduğunu çıkarıyoruz.

9. İsmâîl b. Ümeyye : Ehl-i Sünnet hadis ve fıkıh ulemasının son derece siqa saydığı, Buhârî ile Müslim’in kendisinden bol bol hadis rivâyet ettiği (93) İsmâîl’in de ne mal olduğunu daha önce* görmüştük.

Hiz. Câbir’den rivâyet ettiği “müt’ayı kıyamete kadar haram kılan” rivâyetten ve yukarıdaki Sebra hadisine olan katkılarından bu sonuca varmak hiç de zor değil.

10. İmam Ca’fer es-Sâdıq @ : Bessâm es-Sayrafi İmam’a @ gelerek müt’anın hükmünü soruyor ve sorduğu müt’ayı anlatıyor. O da {O şey zinadır!} buyuruyor!(94)

Öncelikle, Hiz. İmam’ın @ müt’a nikâhına cevaz verdiği gün gibi âşikârdır. O Ehl-i Beyt mektebinin altıncı imamıdır ve bu mektebin bu konudaki tutumu, dost düşman herkes tarafından bilinmektedir. İmam’ın müt’a nikâhı için neler söylediğini I. bölümde gördük.

Diğer yandan, rivâyete dikkat edilirse, Bessâm es-Sayrafi “Müt’anın hükmü nedir?” deyip bırakmıyor. Ayrıca İmam’a sorduğu müt’ayı anlatıyor, özelliklerini söylüyor. O da öyle bir müt’anın zinadan pek farkının olmadığını ifade buyuruyor. I. Bölümde de gördüğümüz gibi, bu konuda taraflar arasında “kavram kargaşası” var. Ehl-i Sünnet mektebinin kafasında

canlandırdığı müt'a zaten zinadan farksızdır. Rivâyetten anlaşılan o ki; İmam Ca'fer es-Sâdıq hazretlerine @ "Ehl-i Sünnet tarafının düşündüğü müt'anın" hükmü sorulmuş; o da "Aynen zinadır!" cevabını vermiştir.

Dolayısıyla bu rivâyetten, İmam Ca'fer'in @ müt'a nikâhını -genel olarak- zinâ kapsamına soktuğunu anlamak imkânsızdır.

Evet, müt'a nikâhını "haram" sayan Ehl-i Sünnet alimlerine bakılırsa sahabe ve tâbiînin tamamı müt'aya karşı! Neredeyse bu konuda ihtilaf yok! (Bu iddiaları birazdan göreceksiniz.) Konuyu bu şekilde ortaya koymaya çalışanlardan hemen hiç birisi; oturup ta hangi sahâbîlerin ve tâbiînden kimlerin buna karşı çıktığını söylememiş, bunun bir isim listesini sunmamış! Halbuki, biz kendi araştırmamızdan ve bu esnada karşılaştığımız rivâyetlerden hareketle; ashâbdan sadece 5, tâbiînden de 10 kişiyi tespit edebildik. Ebûbekr ile kızı Âişe'nin bu halkaya bilinçlice sokulduğunu; Ebûbekr'i bu halkaya dahil etme işinin Urve' ile ez-Zührî'nin başının altından çıktığını, Âişe annemizle ilgili rivâyetin ise sulu olduğunu yukarıda gördük. İmam Ca'fer es-Sâdıq @ ile ilgili rivâyetin tahlîlini de yaptık. Dolayısıyla geriye kalıyor; yalnız üç sahâbî ve dokuz tâbiî! Onların da, müt'aya cevaz veren sahabe ve tâbiînin yanında hiçbir kıymeti yok.

IV. İCMÂ DELİLİ :

Buradaki icmâdan kasıt, Ömer b. Hattâb müt'ayı tamamen yasaklayıp, yapanları recmedeceğini açıktan ilan ettiğinde sahabenin susması; ona itiraz etmemesidir. Böyle bir durum, istisnasız bütün sahabenin Ömer'i onayladığı (aksi halde itiraz ederlerdi!) anlamına gelir ki; bunun adı Usûl ilminde {Sükûtî İcmâ}dır. Sükûtî icmâ ise Hanefî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerinde "sarîh icmâ = herkesin açık görüş ileri sürerek vardıkları icmâ" gibi dikkate alınır ve kesin delillerdendir.(95) Şâfiîlerin de büyük bir çoğunluğu böyle bir icmâyâ "kesin delil" gözüyle bakmasalar da, yine de dikkate alınması gereken bir "huccet" olduğunu söylüyorlar.(96)

Müt'a nikâhının haramlığının "icmâ" ile sâbit olduğunu, İmâmiyye mektebi dışında bütün fukahânın bu konuda ittifaka varmış olduklarını az sayıda alim iddia etmiyor! Hemen herkes "ağız birliği" ile "icmâ"dan söz ediyor! Ebû Ca'fer et-Tahâvî, el-Cessâs, es-Serahsî, el-Merğînânî, el-Kâşânî, el-Mavsilî, İbn Münzir, Ebû Süleymân el-Hattâbî, el-Hâzîmî, el-Mâzirî, İbn Rüşd, Qâdî İyâd, en-Nevevî, Fahrüddîn er-Râzî, el-Qastalânî ve Muhammed Ali es-Sâbûnî bunlardan sadece bazıları.(97)

Cevap : 1. Sükûtî icmânın "sarîh icmâ" kadar kesin bir delil gibi kabul edilişi; nihayet bir fetvadır, ictihaddır. Bu konuda hiçbir nass (açık ayet yada hadis) yok. Ne ayetten ne de hadisten, böyle bir suskunluğun "onaylama" anlamına geldiğini ifade edecek hiçbir delil, savunanları tarafından bile henüz gösterilememiştir.

Hem bu, akla, mantığa ve târihî gerçeklere de aykırı. Bir insanın her hangi bir hadise karşısında

susması, nasıl olur da o hadiseyi “onaylaması” anlamına gelebilir? Birisinin yanlısını gördüğümüz halde ses çıkarmadığımız olmamış mıdır? Özellikle karşımızdaki adam uyarıya gerek duymayacak kadar kaba ve umursuz ise, siz ne yaparsınız? Hem böyle bir durumda “emr bil-ma’rûf ve nehy anil-münker = iyiliği emir ve kötülükten nehiy” yapmak zorunda mıyız ki? Diğer yandan, karşımızdaki adamın kötüğü, zindanı, sürgünü ve hatta “siyaseten = devletin yüksek menfaatleri için katl”i varsa herkesin o adama itiraz edeceğini nasıl beklersiniz? Her insanın yapısı buna müsait mi? İnsanlar içinde cesurlar ve korkusuzlar bulunduğu gibi, ürkekler ve korkaklar da bulunmaz mı?

Anlaşılan siz, pekçok sahâbî ve tâbiînin, zamanın sultasından korktukları için hadis rivâyet etmekten bile çekindiklerini bilmiyorsunuz! Abdullâh b. Mes’ûd gibi en önde gelen bazı sahâbîlerin, sırf “hadis rivâyet ettiği” için Ömer b. Hattâb’ın zindanlarında neredeyse çürümeye terk edildiğinden; onların Ömer ölünceye kadar zindanlarda(98) kaldıklarından haberdar mıydınız!? Bütün bunları bilen sahâbîler, nasıl Ömer b. Hattâb karşısında rahat hareket edebilirler? Ve bu durum karşısında “sükût = suskunluk” nasıl onaylamak ve olayı aynen kabullenmek anlamına çekilebilir? İnsan memnuniyetsizliğini sadece diliyle mi belli eder?... Bu yüzden İmam Şâfiî başta olmak üzere, Dâvûd ez-Zâhirî, Îsâ b. Ebân, Ebûbekr el-Bâqillânî, İbn Hazm, el-Ğazzâlî, el-Beydâvî, Fahrüddîn er-Râzî gibi pekçok önde gelen İslâm hukukçusu, toplum psikolojisini göz önünde tutarak, böyle bir suskunluğu itibara almamışlar, “Susana söz isnad edilemez” demişlerdir.(99) Dolayısıyla böyle bir suskunluğu “onaylamak” olarak algılayamaz ve “sükûtî icmâ” diye bir şey kabul edemeyiz.*

2. Kaldı ki Ömer’e itiraz eden yok, demek gündüzün ortasında güneşin varlığını inkar etmek gibi bir şey. II. Bölüm’de “müt’a” nikâhına cevaz veren pekçok sahâbîden bahsettik. O listeyi de kendi kaynaklarımızdan değil, Ehl-i Sünnet alimlerinin en muteber kaynaklarından derledik. Bütün bunları “yok” sayarak “icmâ”dan söz etmek mümkün mü? Sahabeden yalnız iki tanesinin -açıkça- bu kanaatte olduğunu az yukarıda gördünüz. Allah aşkına, 3 sahâbîye karşılık tam 16 sahâbî müt’aya izin veriyor; “câiz” olduğunu söylüyor! Mutlaka bir “icmâ”dan söz etmemiz icab ediyorsa; ne taraftadır “icmâ”!

3. İcmâdan kasıt “Sahabe ve tâbiînden sonra İslâm ümmetinin icmâsıdır!” deniyorsa; bu da doğru değil. Ehl-i Beyt imamlarının @ konuyla ilgili yaklaşımı herkesçe malum. Onların katılmadığı ve onaylamadığı bir ittifak nasıl “icmâ” sayılır? Allah’ın Rasûlû’nün (s) ümmetine her konuda yol gösterici olarak “emanet” bıraktığı bir Ehl-i Beyt imamının yer almadığı icmâ ne anlam ifade eder ki? İmam Ali’nin, İmam Muhammed el-Bâqır’ın ve İmam Ca’fer es-Sâdık’ın muhalefeti “muhalefet” olarak yetmez mi? Zamanlarının en büyük ilim ve takva sahibi oldukları herkesçe tescil edilmiş bu tertemiz insanlar, yoksa bu ümmetten yahut bu ümmetin

müctehidlerinden değil mi ki; “katılıp-katılmadıkları” hiç hesaba katılmıyor!?

Ehl-i Sünnet mektebinin kendileri gibi düşünmeyen bizim gibi müslümanları “Ehl-i Bid’at = Bid’atçı” saydığı biliniyor. Buna rağmen Ehl-i Sünnetten pekçok fakîh, Ehl-i Bid’atten bile olsa, bir müctehidin muhalefetiyle icmânın gerçekleşemeyeceğini, böyle bir ittifakın ümmeti bağlayıcı bir yönünün olmadığını; “İcmâ için onların da muvafakat ve rızalarının şart olduğunu” açık bir dille ifade ediyorlar.(100)

Öyleyse Ehl-i Beyt imamlarının yer almadığı bir ittifak “icmâ” sayılamaz. Bu durumda “müt’a” konusunda “icmâ”dan bahsetmenin hiç mümkünü var mı?

4. Bu suskunluğun “icmâ” olduğunu var sayalım. Bu durumda sahabe, Ömer’in “müt’a yapanları recmederim” sözlerine de katılmış oluyor. Bu durumda müt’a yapan herkesin recmedilmesi gerekir! Halbuki Ehl-i Sünnet alimlerinin bile “recm”e katılmadıklarını IV. Bölüm’de göreceğiz.

“Müt’a” nikâhına ses çıkarmamalarını “icmâ” sayıp, mahiyeti, yeri ve zamanı aynı olmasına rağmen “recm”i kabul etmemek, ciddî bir ilim adamına yakışır mı Allah aşkına!?

5. Aynı durum “hac müt’ası” için de geçerli. Ömer b. Hattâb o sırada, müt’a nikâhının yanısıra hac müt’asını da yasaklıyor ve sizin iddianıza göre, sahabe de bunu onaylıyor! Ancak, müt’a nikâhı söz konusu edildiğinde “icmâ” var diyen Ehl-i Sünnet alimleri, “hac müt’ası”nı haram kabul etmiyor! Bu ne biçim çifte standart! Delilin bir tarafını alıp öbür yüzünü görmezden gelmekle hangi mantığa hizmet ediyorsunuz?*

Şu halde “müt’a”nın haram olduğuna dair “icmâ” diye bir şey yoktur! Ve böyle bir iddia delilden tamamen yoksundur.

V. NESH İDDİASI :

Konuyla ilgili en garip delillerden birisi de “nesh” iddiası! Bu iddiaya göre {Müt’a nikâhı her ne kadar bir zamanlar uygulanmış olsa da; daha sonra neshedilmiş, hükmü ortadan kaldırılmıştır.}

Bundan daha garibi ise bu konuda iki neshin yaşandığı iddiasıdır! Yani müt’aya önce izin verilmiş; ardından yasaklanıp hükmü kaldırılmış. Sonra bir daha serbest bırakılmış; tekrar yasaklanmış!(101)

Fakat İmam Şâfi’ye isnad edilen bu dönüşümlü neshi anlamak mümkün değil! Bu iş bu kadar basit mi? Allah’ın hükümleriyle bu denli oynamak kimin haddine? Böyle bir densizlik, bir peygambere nasıl reva görülür!? O yüzden el-Cessâs, es-Serahsî ve İbn’ül-Qayyim gibi ilim adamlarının bu tür iddialara hiç de itibar etmediklerini görüyoruz. Kendisi bir Şâfiî fakihi ve müfessiri olan er-Râzî de(102), bu gibi sözlerin “muteber ulemanın sözleri olmadığını” belirterek; İmam Şâfi’ye izafe dilen o sözün aslının esasının olmadığını ifade etmiş oluyor.

Neshin ne şekilde gerçekleştiği konusunda ise üç yaklaşım var:

a. Ayetlerle nesh :

“Müt’a nikâhı”nın cevazını ifade eden ayet ve hadislerin yine bir takım ayetlerle neshedildiği iddiası kitaplarda “dedi-kodu” şeklinde de olsa dolaşır, durur! Bu konuda dört ayrı rivâyet var:

1. Abdullâh b. Abbâs : Bu konuda kendisine izafe edilen rivâyeti daha önce gördük.(103)
2. Abdullâh b. Mes’ûd : Bu büyük sahâbînin ise şöyle dediği rivâyet ediliyor: {Müt’a nikâhı; talâk, iddet, ve miras (ayetleri) ile neshedilmiştir!} (104)
3. İmam Ali @ : Rivâyete göre şöyle demiş : {Müt’a nikâhı imkanı olmayanlar için idi. Nikâh, talâk, iddet ve miras ayetleri nazil olunca neshedildi!} (105)
4. Ebû Hürayra : Rivâyete göre diyor ki: {Müt’ayı nikâh, talak, iddet ve miras (ayetleri) neshetmiştir!} (106)
5. Saîd b. Müseyyeb : Diyor ki: {Müt’ayı mirasla ilgili ayetler neshetmiştir!} (107)

Cevap : Akli başında, insafı, etrafa kendi gözleriyle bakmasını bilen hiçbir kimsenin kabul edemeyeceği şu sözde “hadis” olacak rivâyetlere bakın! Bakın da Allah ve Rasûlü tarafından helal kılınan, sahabe ve tâbîînin cevazına fetva verip uyguladıkları bir şeyi “haram”a çevirmek için, nelere başvurulduğunu bir görün!!!

1. Öncelikle, bu rivâyetleri “delil” diye sunan veya kitaplarında yer verenlerin; hem ne kadar tefsir ve fıkıh usûlü bildikleri, hem de bu ilimlerin asıl kaynağı durumunda bulunan İmam Ali @, Abdullâh b. Abbâs ve Abdullâh b. Mes’ûd gibi büyük şahsiyetleri “cehalet”le suçladıkları anlaşılmaktadır! Okuyucuları “saf” ve “aptal” yerine koymaları ise işin cabası! Allah aşkına, bu alimler kimleri “kandırmaya” çalışıyor! Müt’a ayetiyle nikâh, talak, iddet ve miras ayetlerinin ne alâkası var? Ayetin birisi müt’a nikâhını işliyor; ötekileri ise genel olarak nikâhtan, talaktan, iddet ve mirastan bahsediyor. Bu ayetler arasında % 100’lük bir çelişki var mı ki “nesh”e gidiliyor? Müt’a nikâhında miras yok diye “miras ayetleriyle müt’ayı mensuh” sayan sizler, “kitap ehli olan bir kadınla evlenildiği vakit de mirasın söz konusu olmadığını” bilmiyor musunuz? Öyleyse neden “miras ayetleri, kitap ehli olan kadınlarla evliliği de neshetmiştir” demiyorsunuz? Böyle bir evliliğe hem “caiz” hem de “miras alamaz” dediğinizi kimlerden saklayabileceksiniz? Bu ne çifte standart!!!
2. Müt’a da bir tür nikâh olduğuna göre “nikâh” ile ilgili ayetlerin onu neshetmesi de ne demek oluyor?
3. Rivâyetlerde “iddet” kelimesinin geçmiş olması da bu rivâyetlerin düzme olduğunu açıkça kanıtlıyor. I. Bölüm’de de gördüğümüz gibi, müt’ada iddet var!
4. Bu rivâyetler, daha önce geçen İmam Ali, İbn Abbâs ve İbn Mes’ûd’un müt’aya cevaz verdiklerini açıkça ifade eden sahih hadislere de aykırı.
5. Müt’a ayeti ve uygulaması tamamen husûsî (özel), nikâh, talâk ve miras ayetleri ise umûmîdir, geneldir. Her genel hükmün bir istisnasının olabileceğini sizler de kabul ettiğinize

göre; buradaki tutumunuzun amacı ne?

6. Nesh olayında nâsih'in (hükmü kaldıran delil) kesinlikle mensuh'tan (hükmü kaldırılan delil) sonra gelmesi lazım. Burada ise öyle bir netlik ve kesinlik yok. Böylesi "kuşkulu" ve "ne idüğü belirsiz" rivâyetlerle "nesh" yoluna gitmek, siz de takdir edersiniz ki mümkün değil! Kaldı ki "nesh" olayında, imkanlar elverdiği sürece, delillerin arasını bulmak ve uzlaştırmaya gitmek temel bir kuraldır.(108) Aralarını bulmak ve bir şekilde uzlaştırmak mümkün iken kesinlikle "nesh"e gidilmez. Bu kuralı neden işletmiyor ve bu delillerin arasını bulmaya hiç çalışmıyorsunuz!?

7. Ayrıca, siz her ne kadar kabul etseniz de; bizler Kur'an ayetleri arasında küllî neshi kabul etmiyoruz. Yani bir ayet başka bir ayetin hükmünü bütünüyle kaldıramaz. Ama "tahsîs = umumdan istisnâ" anlamında "nesh" mümkündür; bunun Kur'an'da da pekçok örneği vardır. Bu bir çelişki de sayılmaz. Yukarıdaki rivâyetlerde geçen "nesh" in "tahsîs" anlamına alınması ve böylece aralarının bulunması mümkündür.*

8. Gelelim rivâyetlerin ayrı ayrı tahliline: İbn Abbâs ile Ebû Hürayra rivâyetlerinin tahlillerini daha önce yapmış; "asılsız" olduklarını ispatlamıştık. Abdullâh b. Mes'ûd'a izafe edilen rivâyetin senedinde ise; hem ızdırâb (yani çelişkiler) var, hem de adları belirtilmeyen râvîler var. Bu yüzden onun kabulü de imkansız!

İmam Ali'ye isnâd edilen rivâyetin senedinde Mûsâ b. Eyyûb ile ondan nakleden Abdullâh b. Lehî'a var. Mûsâ hâfıza sorunu bulunduğu için, hadisleri münker (asılsız) olan bir râvî.(109) Abdullâh ise tedlîsiyle meşhur bir râvî. Bu yüzden hadisçiler tarafından çokça eleştirilen birisi.(110) Böyle râvîlerin "an'ane"li, yani üstadından "an"="den, dan" harfiyle rivâyet ettiği hadisler makbul sayılmaz. Bu rivâyette de durum aynen böyle.

Dolayısıyla İmam Ali'ye izafe edilen bu rivâyetin aslı esası yok! Zaten "zayıf" bir rivâyet olduğunu Yahyâ b. Saîd el-Qattân da ifade etmiş bulunuyor.(111)

Saîd b. Müseyyeb ise nihayet bir tâbiîdir; sözü delil ve huccet olacak birisi değildir. Dolayısıyla bu rivâyet de kimseyi bağlamaz.

Neticede, bütün bu rivâyetler tamamen "asılsız" ve mezhebi kurtarmak uğruna îcât edilen "düzme"lerdir. Bunlarla "nesh"e gitmek insaf ve adâletle bağdaşmaz.

b. Hadislerle nesh :

Yukarıdaki ne idüğü belirsiz rivâyetlerle müt'a ayetinin neshedildiğine -haklı olarak- yaklaşamayan bazı alimler, söz konusu ayetin "hadislerle" neshedildiğini iddia ediyor! Ebû Abdillâh el-Mâzirî, İbn Hümâm vb. alimler bu kanaati taşıyor.(112) "Hadisler"den kasıt ise, daha önce geçen, müt'a nikâhını haram sayanların dayandığı "Sünnetten Deliller"dir.

Cevap : 1. Konuyla ilgili rivâyetlerin her birini teker teker ele alıp bütün tahlilleriyle birlikte

inceledik. Bunlardan olsa olsa sadece “Sebra Hadisi” neshe elverişli olabilir! Çünkü sadece onda “ebedîlik = kıyamete kadar” kaydı var! Yemen’in ünlü alimlerinden Muhammed Ali eş-Şevkânî de bunu açıkça ifade ediyor. eş-Şevkânî, Nisâ sûresinin ilgili ayetinin açık ifadesinden ve Abdullâh b. Mes’ûd hadisinin ifadelerinden hareketle; müt’anın İslâm’ın ilk dönemlerinde mübah = helal olduğunu ifade ettikten sonra “Ancak bu mübahlık bir takım hadislerle neshedilmiştir!” diyor. Ardından Sebra, Abdullâh b. Abbâs (meşhur fetvasından döndüğünü ifade eden a şıklı Tirmizî’nin rivâyeti) ve Hayber ile ilgili İmam Ali @ hadislerine yer veriyor ve sonunda aynen şunları söylüyor: “Bu konuda asıl hucdet, müt’anın kıyamet gününe kadar haram kılındığını ifade eden rivâyettir.”(113)

Bundan da anlaşılıyor ki; onların “nâsih = neshedici” olarak yegâne dayanakları “Sebra hadisi”.

Onun da ne durumda olduğunu yerinde gördünüz. Böylesine şâibeli bir rivâyetle, ayet, hadis, sahabe ve tâbiînin tatbikatıyla yer etmiş bir hükmü kaldırmanın imkanı var mı? Bu hangi insafa, hangi vicdana sığar!?

2. Sebra hadisinin tüm eleştirilerden sâlim olduğunu düşünsek bile; nihayet bir kişinin rivâyetinden ibaret. Böyle bir rivâyetle “nesh”den söz edilebilir mi?

3. Kaldı ki burada bir de “Sünnet’in Kur’an’ı nesh edip edemeyeceği” meselesi var. Hadislerle neshi ileri sürenlerin bu yaklaşımı ise tamamen, “Sünnet’in Kur’an’ı nesh edebileceği” ön yargısına dayanıyor. Oysa başta İmam Şâfiî ile Ahmed b. Hanbel olmak üzere pekçok müctehid, Şâfiîler ve Hanbelîler, böyle bir şeyi kesinlikle kabul etmiyor. Doğrusu da bu. “Sünnetin Kur’an’ı nesh edebileceğini” söyleyen Hanefîlerle Mâlikîler ise, o sünnetin (hadisin) mutlaka “mütevâtir olması” gerektiğini açıkça ifade ediyorlar.(114)

Dolayısıyla, “Sebra hadisi” zaten “mütevâtir” olmak bir tarafa, meşhur bile olamadığı için, onunla müt’a ayetinin neshi hiçbir şekilde mümkün değil!*

c. İcmâ ile nesh :

Yukarıdaki nesh çeşitlerinden tatmin olamayan bir kısım alimler ise “icmâ ile nesh”den imdât diliyor; böylece bataklığın birinden kaçılım derken, ondan daha büyük bir bataklığa saplanıyorlar! Özellikle Hanefîlerin başvurduğu “nesh” bu çeşit neshtir. Ebûbekr er-Râzî el-Cessâs, es-Serahsî, el-Merğînânî, el-Mavsılî, Fahrudîn er-Râzî, İbn Abdirrahmân ed-Dimaşqî ve Abdülvehhâb eş-Şa’rânî bu yola başvuranların en önde gelenlerinden.(115)

Cevap : 1. Deve kuşları, düşmanlarından gizlenmek için başlarını kuma sokarlarmış! Bu iddianın sahipleri de, etrafta olup biteni görüp duymamak için gözlerini kapatıp kulaklarını tıkıyorlar; ardından “icmâ”dan ve “icmâ ile nesh”ten bahsediyorlar! Sormak lazım onlara: Kafanızı kumdan çıkarıp etrafa bir göz atmanın zamanı gelmedi mi? Yukarıda 30’a yakın sahâbî ve tâbiînin müt’aya izin verdiklerini, sizin muteber kabul ettiğiniz kitaplardan derledik; bunları ne zaman

kabul edeceksiniz? Abdullâh b. Abbâs'ın fetvasından döndüğüne dair rivâyetlerin tümüyle yalan olduğunu hâlâ anlayamadınız mı? Böyle acı(!) gerçekler ortada dururken, icmâdan bahsetmek mümkün mü ki "icmâ ile nesh"ten bahsediyorsunuz?

2. Burada "Tamam, önce ihtilâf vardı; ancak daha sonra icmâ gerçekleşti ve önceki ihtilâfı ortadan kaldırdı" da diyemezsiniz. Çünkü: Birincisi, sonradan gerçekleşen bir icmânın, önceden var olan ihtilâfı ortadan kaldırıp kaldıramayacağı bir hayli tartışmalı. Ahmed b. Hanbel'e ve mezhebindeki temel yaklaşıma göre; sonraki icmâ, önceden var olan ihtilâfı ortadan kaldıramaz. Şâfiîlerin, Zâhirîlerin, sözlerinden anlaşıldığı kadarıyla Ebû Hanîfe ile öğrencisi Ebû Yusuf'un ve bazı Mâlikîlerin* yaklaşımı da bu. Daha çok Hanefiler "kaldırır" diyor.(116) İkincisi, böyle bir durum da yok ortada! Sahabe ve tâbiînin ihtilâfından sonra, günümüze kadar hangi asırda icmâ gerçekleşmiş! Bu hayâlî icmâyâ kimler katılmış? Ehl-i Beyt mektebinin (İmâmiyye) müctehid alimlerinin dışlandığı icmâ, meşrû ve bağlayıcı bir "icmâ" olur mu ki? Yoksa sizler, "Muhammed'in ümmeti" denince sadece kendinizi mi görüyorsunuz!?

3. İcmâ olduğunu varsayalım. Pekî bu durumda ayet, icmâ ile nesh edilebilir mi? Nesh Allah'ın Peygamberi'nin (s) hayatıyla sınırlı, icmâ ise ancak onun vefatından sonra mümkün iken ve bu durum herkes tarafından bilinirken, nasıl olur da "icmâ ile nesh"ten bahsedilir!? Bu iddiayı öne çıkaran Ehl-i Sünnet alimleri, diğer taraftan "İcmâ nâsih yada mensûh olamaz" dediklerini(117) ne çabuk unutuveriyorlar? Yoksa vakit, mezhebi kurtarma vakti mi? Bütün bu gerçekler karşısında İbn Hümâm, el-Merğînânî ve benzerlerinin "Müt'a nikâhı icmâ ile mensûhtur!" ibaresini bu haliyle doğru bulmuyor ve "Yani icmânın dayandığı delillerle mensûhtur. Aksi halde, icmânın nâsih yada mensûh olma özelliğinin bulunmadığı malum." diyerek düzeltme yoluna gidiyor.(118)

Sözü edilen "icmâ"nın delili de olmadığına göre; kökü olmayan bir icmâ ile yola çıkılmış demektir.

Bu konuda kesin huccet daha önce geçen(119) Câbir, Ömer ve İmrân hadisleridir. Hz. Câbir bu nikâhın Allah'ın Rasûlü (s) zamanında uygulandığını, bu uygulamanın I. Halife zamanında ve II. Halife döneminin ilk yıllarında da devam ettiğini; sonunda II. Halife'nin bizzat kendisi tarafından yasaklandığını söylüyor.

Ömer b. Hattab da iki müt'anın Allah tarafından helal kılındığını ve peygamber efendimiz zamanında uygulandığını söyledikten sonra artık her ikisini de kendisinin yasakladığını ve yapanları cezalandıracağını herkese açıkça ilan ediyor!

Hz. İmrân'ın sözleri ise daha bir açık. {Allah'ın kitabında "müt'a ayeti" nazil oldu; Allah'ın Rasûlü (s) de onu bize emretti. Daha sonra bunu nesheden bir ayet nazil olmadığı gibi, Allah'ın Rasûlü (s) de vefatına dek bizi ondan menetmedi. (Yalnız) ondan sonra bir adam çıkıp kendi

düşüncesiyle dilediğini söyledi.}

İmam Ali @ ile onun en yakın arkadaşı Abdullah b. Abbas'ın "Ömer müt'ayı yasaklamasaydı..."

sözleri de aynı gerçeği ifade ediyor.

Abdurrazzâq b. Hemmâm, Ebû Dâvûd ve İbn Cerîr et-Taberî'nin Buhârî ile Müslim'in şartlarına göre gayet sahih isnadla rivayetine göre Hakem b. Uteybe de müt'a ayetinin "muhkem" bir ayet olduğunu; dolayısıyla neshin kesinlikle söz konusu olmadığını ifade ediyor.(120)

Kısacası her ne şekilde olursa olsun; müt'a nikâhının helalliğinin nesh edildiği iddiaları, delil ve mesnetten tamamen yoksundur. Bunlar sırf mezhebi kurtarmak için ileri sürülmüş boş laflardır.

VI. HZ. ÖMER'İN İCRAATI :

Müt'a nikâhının haram olduğunu ileri sürenlerden "Hz. Ömer'in icraatını" da delil gösterenler olabilir! Ömer b. Hattâb'ın icraatının huccet (bağlayıcı delil) olduğu ise başlıca iki hadise dayandırılabilir:

1. "Benim sünnetime ve benden sonraki râşid – mehdî halîfelerin sünnetine tâbi olun..." (121)

2. "Benden sonra iki kişiye; Ebûbekr ile Ömer'e uyun!!!" (122)

Cevap : 1. Gerek Ebûbekr ve gerekse Ömer'in kendi hilafetleri döneminde Allah'ın kitabına ve Rasûlû'nün sünnetine aykırı pekçok uygulamaların olduğu bir gerçek. Özellikle II. Halife'nin bu türden icraatları saymakla tükenmez! Bu husus Ehl-i Sünnet alimlerince "prensip" olarak pek kabul edilmese; onların tarih ve hadis külliyyatı bu türden bir yığın örneği, hem de en sahih ve güvenilir senetlerle, içinde taşıyıp durmakta!* Ömer b. Hattâb'ın müt'a nikâhıyla ilgili icraatı da bu türden.

Sorarım sizlere: Bir peygamber, icraatlarıyla Allah'a ve Rasûlû'ne muhalefet eden birisini bizlere tavsiye eder mi? Bizlerden onlara uymamızı ister mi? Bu durumda kitap ve sünnetin hali ne olacak!? Böyle bir tavsiye ve direktif, nübüvvet makamını sarsmaz mı? Bu türden yaklaşımlarla Allah'ın Rasûlû'nü (s) töhmet altına sokmak iman ve insafa sığar mı? Akıl, mantık bunu kabul eder mi?

2. Allah'ın Rasûlû (s) "Ebûbekr ile Ömer'e uyun!" demiş olsa bile bundan ne anlarsınız? Böyle bir ifadede Allah'ın kitabına ve Rasûlû'nün sünnetine aykırı icraatta bulunsalar bile onlara uymamız gerektiğini çıkarabilir misiniz? Bizler bile (oniki imam dahil) ondört ma'sûmun* tüm söz ve davranışlarının bizleri "bağlayıcı" olduğunu söylerken, "Allah'ın kitabına ve Rasûlû'nün sünnetine aykırı düşseler de; durum böyle!" demiyoruz. (Kaldı ki, onların hayatında kitap ve sünnete aykırı hiçbir icraat yoktur; bunun tek bir örneğine bile şimdiye kadar tesadüf edilmemiştir!)

3. Birinci hadise bir diyeceğimiz yok! Bu hadisin ifade ettiği mesaj da doğru, isnadı da sahih. Fakat hadisten maksat, bazı "uyanık akıllıların" anladığı gibi; "Dört halife" değildir! Çünkü hem

onlardan bazılarının; özellikle II. Halife Ömer ile III. Halife Osman'ın, Allah'ın kitabına ve Rasûlû'nün sünnetine aykırı pekçok icraatları var, hem de bu halifelerin kendi aralarında bile pekçok konuda "görüş birliği" yok! Bütün bunlar "râşid" ve "mehdî = hidayet kaynağı, kılavuz" olan insanlara yakışır mı!? Böyle insanlara mı uymamız tavsiye edilecek? Hiç bunun olur tarafı var mı?

Hadisten maksat hiç kuşkusuz; bizim kabul ettiğimiz "oniki imam"dır ve diğer bazı hadislerde bu rakam aynen geçer!(123) Gerçek anlamda "râşid" ve "mehdî" olan halifeler (halife olması gereken imamlar) onlar!

4. İkinci hadis ise; kendisinden kat kat güçlü, gayet sahih olan "Seqaleyn hadisi"ne aykırı. 30'a yakın sahâbî tarafından rivâyet edildiği(124) için "mütevâtir" kategorisine yükselen bu hadis-i şerife göre; Allah'ın Rasûlû (s) şöyle buyuruyor:

"Sizlere iki paha biçilmez emanet bırakıyorum; onlara sınıksız sarıldığınız sürece asla sapmazsınız: Allah'ın Kitabı ve benim itretim (soyum), Ehl-i Beytim.

Onlar havuz başında benim yanıma varıncaya dek birbirlerinden asla ayrılmayacaklar! Onun için benden sonra onlara nasıl davranacağınıza iyi dikkat edin." (125)

Bu hadis-i şerif, Allah'ın Rasûlû'nün (s) bizlere başkasını değil; "seqaleyn"i yani Allah'ın kitabı ile Ehl-i Beyt'i bıraktığını açıkça ifade ediyor. Dolayısıyla Allah'ın kitabı ile Rasûlû'nün sünnetinden sonra, bizleri söz ve davranışlarıyla bağlayan sadece Ehl-i Beyt'tir! Bu durum, "Ebûbekr ile Ömer'e uyun!" rivâyetinin asılsız olduğunu ortaya koyuyor.

5. Ayrıca bu ikinci hadis, bazı rivâyetlerde şöyle devam ediyor: "... Ammâr b. Yâsir'in yoluna tâbi olun. Abdullâh b. Mes'ûd'un sözlerine sarılın." (126)

Bilen ve anlayanlar için, bunlar hadisin sıhhatine ve güvenilirliğine engel olan durumlardan sayılır. Zira gerek Ammâr'ın ve gerekse İbn Mes'ûd'un ilk iki halifeye hiç uymayan "ters" düşünce ve ictihadları var! O zaman biz kimi tercih edeceğiz? Yerinde de gördük ki; İbn Mes'ûd müt'a nikâhına "evet" diyor; Ömer b. Hattâb ise "hayır"! Şimdi biz ne yapacağız!?

Kaldı ki Ebûbekr'in müt'a nikâhına cevaz verdiği daha ağır basıyor. Bunu sebepleriyle birlikte yukarıda izah ettik. Bu durumda da Ebûbekr'e mi yoksa Ömer'e mi uyacağımız belli değil! Allah aşkına böyle hadis olur mu? Bir peygamber hiç böyle "çelişkilerle dolu" bir söz söyler mi!?

6. Söz konusu ikinci rivâyetin sened bakımından tahliline gelince; Huzeyfe hadisi (Huzeyfe – Rib'î b. Hırâş – Abdülmelik b. Umeyr ...) yoluyla geliyor. Abdülmelik, hadis hafızlarına göre âdil birisi; ama büyük oranda hâfıza sorunu var. Üstelik tedlîs (rivâyet ettiği hadislerin kabul görmesi için sened ve metninde oynama) ile suçlanıyor!(127) Ayrıca gerek Abdülmelik ile Rib'î, gerekse Rib'î ile Huzeyfe arasında senedde kopukluk var! Bundan dolayı el-Bezzâr ile İbn Hazm bu hadisin sahih olmadığını, Ebû Hâtim ise illetinin bulunduğunu(128) ifade ederek; Huzeyfe'ye

izafe edilen bu rivâyetin “zayıf” olduğuna dikkat çekiyorlar. O halde Hâkim ile ez-Zehebî’nin bu hadis için “sahih”, Tirmizî’nin de “hasen” demesi gerçeği hiçbir zaman yansıtmıyor! Abdülmelik ile Rib’î arasındaki kopukluğu, İbn Sa’d ile Hâkim’in (aynı sayfalardaki) bir rivâyeti gidermekte. Buna göre arada “Rib’î’nin azadlısı Hilâl” adında birisi bulunmakta. O da kimliği ve kişiliği hakkında pek bilgi sahibi olamadığımız birisi.(129)

İbn Sa’d’ın bu Huzeyfe hadisini değişik bir isnadla da rivâyet etmiş olduğunu görüyoruz: (...Rib’î b. Hırâş – Amr b. Herim el-Ezdî – Sâlim Ebul-Alâ el-Murâdî ...) Ancak Sâlim el-Murâdî genellikle “zayıf” sayılan bir râvî olduğu(130)için bu isnadı da itibara almanın yolu yok! Abdullâh b. Mes’ûd’a izafe edilen rivâyetin isnadı ise şu şekilde: (İbn Mes’ûd – Ebüz-Ze’râ Abdullâh b. Hânî’ – Seleme b. Küheyl – oğlu Yahya – oğlu İsmâîl – oğlu İbrâhîm ...) Bunlardan Yahyâ(131), oğlu İsmâîl(132) ve onun da oğlu İbrâhîm(133)Ehl-i Sünnet hadis alimlerinin “zayıf” dediği râvîler. Ebüz-Ze’râ üzerinde ise değişik görüşler var: Buhârî zayıf sayanlardan!(134)

Böyle bir rivâyeti Hâkim’in “sahih”, Tirmizî’nin ise “hasen” sayması doğru mu? Bu yüzden ez-Zehebî Hâkim’in hükmüne itiraz ederek “senedi tamamen çürük!” diyor(135) ve rivâyetin sakatlığını ortaya koyuyor.

Bütün bu anlatılanlardan çıkan net sonuç şu: Kitap ve sünnette “Halîfe Ömer’in söz ve icraatları bizi bağlar” diye bir hüküm olmadığı gibi, böyle bir hayali hükmün hiçbir dayanağı da yok! Zaten müctehid alimler içinde “Ebûbekr ile Ömer’in icraatları bizim için huccettir!” diyen de yok! Dolayısıyla Allah’ın kitabı, Rasûlü’nün sünneti ve sahabe ve tâbiînin meşhur tatbikatıyla sabit olan bir hükmü, kimsenin hatırına terk edemeyiz!

Not : Alâüddîn Kuşçu’nun, Ömer b. Hattâb’ın iki müt’ayı haram kılarken sarfettiği sözleri doğrulamak ve Allah’ın Rasûlü’ne (s) karşı halifeyi haklı çıkarmak için {Bu, halifeye zarar verecek durumlardan değildir! Çünkü bir müctehidin, ictihâdî meselelerde bir başkasına muhalefet etmesi bid’at sayılmaz!!!}(136) demesi; II. Halife Ömer’i bu sözlerle savunması ise anlaşılır gibi değil!!!

Sormak lazım bu Kuşçu’ya: Allah ve Rasûlü’nün müt’a nikâhını açıkça helal kılarken, uygulanmasına bizzat izin verdiği herkes tarafından bilinmiyor mu? Böyle bir şeye “ictihâdî” denebilir mi? “İctihâdî” derken deliliniz ne? “İctihâdî alan” dendiğinde; bundan “hakkında kesin ve açık delil bulunmayan, tartışmaya açık alan” anlaşılmaz mı? Siz Allah ve Rasûlü tarafından açıkça helal kılınan bir konuya “ictihâdî” diyerek neyi amaçlıyorsunuz? Allah’ın Rasûlü’nü (s) sıradan müctehidlerin kefesine koyarak, sonradan geleceklere “Peygambere muhalefet kapısını” açmayı mı düşünüyorsunuz?

Peygamberler için “ictihad” diye bir şey söz konusu değildir bize göre! Bize göre peygamberler

daima vahyin kontrolü altında bulunurlar. Onların İslâm adına ortaya koydukları her şey “vahiy” mahsulü sayılır. Onların “ictihad” edebileceğini kabul eden Ehl-i Sünnet mektebine göre de; Peygamber Efendimiz (s) çözülmesi gereken yeni bir konuyla karşılaştığında bir süre vahiy bekler. Vahiyden ümidini keserse ictihadiyla karar verebilir. Qâdî İyâd, Fahrüddîn er-Râzî, el-Beydâvî ve Tâc es-Sübkî gibi usulcû alimlere göre; Allah'ın Rasûlü'nün (s) ictihadla vardığı sonucun hataya ihtimali yoktur. en-Nevevî, “muhakkik ulemanın görüşü budur.” diyor. “Hata ihtimali vardır.” diyenlere göre ise; onun ictihad ile vardığı hüküm Allah tarafından düzeltilmez, herhangi bir “uyarı” almazsa; Allah'ın Rasûlü (s) o konuda isabet etmiş (doğruyu yakalamış) ve Allah tarafından da onaylanmış sayılır. Artık bundan sonra hiçbir kimsenin o konuda Allah'ın Rasûlü'ne (s) muhalefet etmesi caiz olmaz, kesinlikle haram olur.(137) Sonuç itibariyle her iki taraf da, Allah'ın Rasûlü'nün (s) ictihadiyla varmış olduğu hükmüne muhalefet etmeye kesinlikle izin vermiyor!

Ey Kuşçu! Sen bunları daha önce hiç duymadın mı yoksa!? Bu durumda, Ömer'in icraatı, Allah'ın hükmüne karşı “ictihad” olmaz mı? Nass (açık ayet ve hadis) karşısında “ictihad” yapmanın haram olduğunu bilmiyor musunuz!? Sizin ağzınız bu sözleri sarfederken aklınız nerede? Bu ne sarhoşluk ve ne dediğini bilmezlik? Siz hiç Allah'tan korkmaz mısınız bunları söylerken? Allah'ın Rasûlü'nün (s) bir “Ömer” kadar haysiyeti, izzet ve şerefi yok mu sizin yanınızda!? Bu sözleri sizden başka söyleyen var mı? Varsa; nerede, ne zaman yaşamış? Onu kimler görmüş? Siz bunu yaparken ne kötü bir çığır (bid'at) açtığının farkında mısınız? Hem bunun günahını, hem de kıyamete kadar sizin bu yolunuzu izleyecek olanların günahını taşımaya hazır mısınız!? Bir an Kuşçu'ya hak verip, Allah'ın Rasûlü'nün (s) ictihadla vardığı hükme muhalefetin “câiz” olabileceğini kabul etsek bile; “İctihâd ictihâd ile nakz olunmaz” diye bir temel usûl kuralı var.(138) Yani, bir müctehidin “ictihad” ile vardığı bir hüküm, Allah'ın kitabına ve daha başka kesin delillere aykırı olmadıkça, bir başka müctehidin hükmüyle bozulamaz, yürürlükten kaldırılamaz. Dolayısıyla önceki ictihadın yürürlüğü ve geçerliliği devam eder. Bu durumda; Allah'ın Rasûlü (s) müt'anın cevazına “ictihad” ile ulaşmış ve bunu karara bağlamışsa, bu hüküm Ömer'in ictihadiyla yürürlükten kaldırılabilir mi? Biz halen Allah'ın Rasûlü'ne (s) uyamaz mıyız?

Kısacası, Kuşçu'nun bu sözünün hiçbir değeri, akıl alır bir tarafı olmadığı için; tutup duvara çalmaktan başka yapacağımız yok!

VII. AKLÎ DELİLLER :

Müt'a nikâhı için “haramdır” diyenlerin aklî ve sosyolojik delillerinin de olduğu inkar edilmez!

Onların ileri sürdükleri bu delilleri ise şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Müt'a nikâhında talak, iddet, neseb ve miras gibi hukûkî hükümler cereyan etmez. Oysa

bunlar normal bir nikâhın hükümlerindendir. Bu bakımdan müt'a meşrû bir evlilik sayılamaz!(139)

2. Nikâh şehveti teskin etmek için değil; sadece ırz ve namusu korumak ve çoluk-çocuk sahibi olmak için meşrû kılınmıştır. Müt'ada ise çoluk çocuk sahibi olmak diye bir şey yoktur; sırf şehveti teskin vardır! Bu açıdan da müt'a nikâhı meşrû bir nikâh değildir.(140)

3. Zinada meniye boşa verip israf etmek vardır ve bu yüzden de "sifâh" adını almıştır. Müt'a nikâhında da durum bundan fark sızdır. Dolayısıyla müt'a nikâhı bir tür zina ve sifahtır. Bu bakımdan meşrû olması imkânsızdır!(141)

Abdullah b. Zübeyr, Abdullah b. Ömer, Saîd b. Müseyyeb, Urve b. Zübeyr ile Mekhûl müt'a nikâhına zina ve sifâh gözüyle bakanlardan! Hanefîlerden Ebûbekr er-Râzî el-Cessâs bunlara büyük sahâbî Abdullâh b. Abbâs'ı da dahil ediyor ve bu görüşü hararetle savunuyor!(142)

4. Müt'ada özellikle kadın açısından onur kırıcı, aşağılayıcı bir durum vardır. Namus adeta pazarlık konusu edilmekte ve para karşılığı satılmaktadır!

5. Dâimî (süresiz) nikâhı bir şeyi tümüyle satın alıp mülk edinmeye, müt'a nikâhını da icâra akdine, yani bir süreliğine kiralamaya benzetebiliriz. Zira dâimî nikâhta, meselâ zaman şartı öne sürülemez; satın almada da durum aynıdır. "Şu malı iki aylığına satın alıyorum" denmez. Müt'a nikâhında ise zaman şartı koşma durumu vardır; bu bakımdan "Şu malı iki aylığına kiraliyorum." demeye benzer. Oysa ırz ve namusun belli bir süreyle kiralanması doğru değildir!(143)

Cevap : Özellikle Hanefîlerden Ebûbekr er-Râzî el-Cessâs'ın bayraktarlığını yaptığı bu sözde aklî delillere sırasıyla cevap vermeye çalışalım:

1. Müt'a nikâhında iddet ve neseb hükümlerinin cârî (geçerli) olduğunu daha önce defalarca izah ettik. Ayrıca, sırf talak ve miras yok diye bu nikâha haram demenin imkansız ve bunun yanlış olduğunu da ortaya koyduk. Çünkü bu sözde aklî gerekçeyi ileri sürenler başta; tüm Ehl-i Sünnet mektebi, "aralarında miras cereyanını kabul etmediği" halde; bir müslüman erkeğin kitap ehli bir kadınla evliliğine izin veriyor! Miras olmadığı halde bu evliliği meşrû kabul ediyor! Bu çelişkinin sebebi ne? Neden bu câiz de öbürü câiz değil!?

Dolayısıyla müt'a nikâhı da meşrû bir nikâhtır ve dâimî nikâhtan en çarpıcı farkı "sürelî" olmasıdır. Buna rağmen o da bir evliliktir; kadın o süre içinde bir başka erkekle kesinlikle evlenemez. Bu esnada sadece kocasının eşidir. Çocuk olursa nesebi belli (yani babasına ait) olur. Kadın, evlilik bittiğinde veya kocası öldüğünde iddet bekler. Talaka ise, nikâh zaten sürelî olduğu için gerek yok. Bunun neresinde gariplik var!?

Hem Allah ve Rasûlü bu nikâha izin verirken talak ve miras var mıydı? Bu gibi sözde aklî delillerle, Allah ve Rasûlü'nün verdiği hükmü reddetmeye mi çalışıyorsunuz?

2. Nikâhın sırf ırz ve namusu korumak ve çoluk çocuk sahibi olmak için meşrû olduğu; müt'a nikâhında ise böyle bir şey olmadığı için meşrû olmadığı iddiası ne kadar ön yargılı ve ne kadar câhilce bir iddia! Böyle bir "delil"i çıkaran akla şaşmak elden bile değil!

Şimdi söyler misiniz: Bir insan, sırf şehvî arzularını yatıştırmak için dâimî bir nikâhla evlenemez mi? Böyle bir nikâh için "haramdır" diyebilir misiniz? Bu ne biçim mantık, Allah aşkına!? Fakihler (İslâm Hukûku alimleri), evlenmediği takdirde zinaya düşecek bir kimse için; "evlenmesi farzdır / vâcibtir!" demiyor mu?(144) Onların bu fetvası, sırf şehvî arzuları tatmin için de evlenilebileceği konusunda sizce yeterli değil mi yoksa!?

Bu mantıkla yola çıktığımızda, tamamen kısır olan birisiyle evlenmeye "haram" demek gerekir. Sizce bir erkek tamamen kısır yada çocuk doğurma ihtimali kalmamış bir kadınla, bir kadın da aynı özelliğe sahip bir erkekle evlenemez mi? Buna "haramdır!" diyebilir misiniz!?

Hem "azil = cinsel ilişki esnasında, hamileliği önlemek için meninin dışarı boşaltılması" neden meşrû kılınmış?(145) Allah'ın Rasûlü (s) buna neden izin vermiş? Nikâhtan ve cinsel ilişkiden maksat mutlaka çoluk çocuk sahibi olmak olsaydı; Allah'ın Rasûlü (s) azle izin verir miydi? Kaldı ki böyle bir durumda, bir kimsenin, Allah uzun ömürler verirse, ömür boyu kaç çocuğu olur!? Diğer yandan; müt'a nikâhında çoluk çocuk sahibi olmak düşüncesinin bulunmadığını nereden biliyorsunuz? Bu tür iddiaları nereden bulup çıkarıyorsunuz? Bir kimse dâimî nikâhla evli; fakat hiç çocukları olmuyorsa, mutlu bir evlilikleri varsa; üstelik çocuk sahibi olmak için ikinci bir dâimî evliliği göze alamıyorsa; böyle birisi müt'a yoluyla neden çocuk sahibi olamasın!?

3. Zinanın, sırf meniye boşa vermekten dolayı haram kılındığı iddiası korkunç bir iddia! Yani, meni boşa verilmeyip de çocuk peydahlanırsa; zina "zina" olmaktan çıkacak mı!? Bu ne sarhoşluk ve ne dediğini bilmezlik! Mezhep taassubunun böylesi görülmüş mü? Sırf mezhebi kurtarmak uğruna katlanılanları görüyor musunuz!?

Sizce bir erkeğin, eşiyle sevişirken cinsel ilişkiye girmeden menisi boşalsa; menisini boşa verdiği için haram mı işlemiş olur!?

Az önce de ifade ettiğimiz gibi; azilde de meninin boşa verilmesi var. Öyleyse azil için "caiz değil" mi diyeceksiniz? Arkasından azil yapılacak bir cinsel ilişki için de "zina" benzetmesi mi yapacaksınız? Bu durumda Allah, Rasûlü ve bütün İslam hukuku alimleri size ne der? Madem "müt'a" zina gibi bir şey; o zaman Allah ve Rasûlü neden ona izin verdi? Neden onun uygulanmasına göz yumdu? Yoksa el-Cessâs gibi "O zaman zina değil idi; sonra zina oldu!"(146) mu diyeceğiz!? Böyle saçmalık mı olur? Bütün bunlar Allah ve Rasûlü'ne iftirâ değil mi? el-Cessâs, zinanın haramlığının "aklî = çirkinliği akıl ile sabit" olduğunu kabul ettiği halde(147); aklın çirkin kabul ettiği bir şeye Allah ve Rasûlü'nün izin verdiğini burada nasıl iddia edebiliyor!? Bu ne çelişki ve bu ne sarhoşluk!? Ey el-Cessâs! Bunlar sana hiç yakışıyor mu!?

Bütün bu “akıl almaz” yorumların sebebi ne? Mezhebi kurtaralım derken, ne durumlara düştüğünün farkında mısın acaba!? İnsan bunları söylerken haya etmez mi?*

Rivâyetlerden Abdullâh b. Ömer’inkine bir denecek yok. Bu söz gerçekten ona aitse; Allah'ın Rasûlü’ne iftirâ atmış demektir ve bu durum sadece kendisini bağlar.

İbn Zübeyr ile İbn Müseyyeb’e ait rivayetlere de bir diyeceğimiz yok; bunlar onlara uyar ve kimseyi bağlamaz!

İbn Abbâs’a izafe edilen rivâyet ise hem kendisinden gelen en sahih ve en sağlam hadislere ters; hem de isnad bölümünde yer alan “Hâşim oğullarının azadlısı Ebû İshâq” şahsı ve durumu meçhul birisi!(148) Dolayısıyla söz konusu rivâyet zayıf ve asılsız!

Hem Abdullâh b. Abbâs, böyle bir söz sarfedecek kadar câhil, Allah ve Rasûlü’nün izin verdiği bir şeye “sifâh” diyecek kadar edepsiz olabilir mi? Siz İbn Abbâs’ı iyi tanıyor musunuz? Asıl İbn Abbâs’ı “câhil” duruma sokup “edepsizliğe” mahkum eden, bu uydurma rivâyetleri ona isnad eden kimseler câhil ve edepsizdir!

Kaldı ki Abdullâh b. Abbâs’tan müt’anın “sifâh” olmadığına dair sahih bir rivâyet de gelmiş bulunuyor.(149)

!Urve b. Zübeyr ile Şamlı Mekhûl’e gelince; sözlerini alın duvara çarpın